

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 23.2.2017
COM(2016) 861 final

2016/0379 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o notranjem trgu električne energije

(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 411 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Ozadje politike

Evropski državljani precejšen del svojih prihodkov porabijo za energijo, poleg tega je energija pomemben vir za evropsko industrijo. Obenem ima energetske sektor ključno vlogo pri izpolnjevanju zaveze k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v Uniji za najmanj 40 % do leta 2030, pri čemer naj bi se delež obnovljivih virov energije do tega leta povečal na 50 %.

Predlogi za prenovitev direktive o skupnih pravilih za notranji trg električne energije, uredbe o trgu električne energije in uredbe o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev so del obsežnejšega svežnja pobud, ki ga je pripravila Komisija (z naslovom Čista energija za vse Evropejce). Sveženj Čista energija za vse Evropejce obsega ključne predloge Komisije za izvajanje energetske unije, kakor je predvideno v časovnem načrtu za energetsko unijo¹. Vključuje tako zakonodajne predloge kot tudi nezakonodajne pobude za oblikovanje okvira, ki bo spodbujal in omogočal konkretne koristi za državljane ter delovna mesta, rast in naložbe, obenem pa prispeval k vsem petim razsežnostim energetske unije. Ključne prednostne naloge svežnja so torej energijska učinkovitost, svetovni vodilni položaj Evropske unije na področju obnovljivih virov energije in poštena obravnava odjemalcev energije.

Tako Evropski svet² kot tudi Evropski parlament³ sta večkrat poudarila, da je dobro delujoč povezan trg energije najboljšo sredstvo za zagotavljanje dostopnih cen energije in zanesljive oskrbe z energijo ter za omogočanje stroškovno učinkovitega vključevanja in razvoja večjih količin električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov. Konkurenčne cene so bistvene za doseganje rasti in blaginje odjemalcev v Evropski uniji, zato so osrednji del energetske politike Unije. Sedanja zasnova trga električne energije temelji na pravilih tretjega energetskega svežnja⁴, ki je bil sprejet leta 2009. Ta pravila so bila pozneje dopolnjena z zakonodajnimi predpisi za preprečevanje zlorabe trga⁵, izvedbenimi zakonodajnimi predpisi o trgovanju z električno energijo in pravili o delovanju omrežja⁶. Notranji trg energije v Uniji

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki: Okvirna strategija za trdno energetsko unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost, COM(2015) 080 final.

² Izid 3429. seje Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 26. novembra 2015, 14632/15, izid 3472. seje Sveta za promet, telekomunikacije in energijo z dne 6. junija 2016, 9736/16.

³ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 13. septembra 2016 o novi zasnovi trga (P8_TA(2016) 0333).

⁴ Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55–93) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o električni energiji); Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15–35) (v nadaljnjem besedilu: uredba o električni energiji); Uredba (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 211, 14.8.2009, str. 1–14) (v nadaljnjem besedilu: uredba o ACER).

⁵ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1–16); Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1348/2014 z dne 17. decembra 2014 o sporočanju podatkov v skladu s členom 8(2) in (6) Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 363, 18.12.2014, str. 121–142).

⁶ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1–16); Uredba Komisije (EU)

temelji na ustaljenih načelih, kot so pravica tretjih strani do dostopa do elektroenergetskih omrežij, prosta izbira dobavitelja za odjemalce, čvrsta pravila o ločevanju, odprava ovir za čezmejno trgovanje, tržni nadzor s strani neodvisnih energetskih regulatorjev ter vseevropsko sodelovanje regulatorjev in upravljavcev omrežij v Agenciji za sodelovanje energetskih regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: ACER) in Evropski mreži operaterjev prenosnih sistemov (v nadaljnjem besedilu: ENTSO).

Tretji energetski sveženj je odjemalcem prinesel viden napredek. Z njegovim izvajanjem se je povečala likvidnost evropskih trgov električne energije, znatno se je povečalo tudi čezmejno trgovanje. Odjemalci v številnih državah članicah imajo zato večjo izbiro. Večja konkurenca predvsem na veleprodajnih trgih je pripomogla k brzdanju veleprodajnih cen. Nove pravice odjemalcev, uvedene s tretjim energetskim svežnjem, so jasno izboljšale položaj odjemalcev na trgih energije.

Novosti so povzročile temeljne spremembe na evropskih trgih električne energije. Delež električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, se je močno povečal. Prehod na obnovljive vire energije se bo nadaljeval, saj je ključni pogoj za izpolnitev obveznosti Unije na podlagi Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah. Zaradi fizičnih lastnosti obnovljivih virov energije in proizvodnje električne energije iz njih (ta je v primerjavi s tradicionalno proizvodnjo električne energije bolj spremenljiva, manj predvidljiva in razpršena) je treba tržna pravila in pravila o delovanju omrežij prilagoditi bolj prožni naravi trga. Državno posredovanje, ki je pogosto neusklajeno zasnovano, je povzročilo izkrivljanja veleprodajnega trga električne energije, kar je imelo negativne posledice za naložbe in čezmejno trgovanje⁷. Do znatnih sprememb je prišlo tudi na tehnološkem področju. Z električno energijo se trguje po skoraj vsej Evropi prek t. i. spajanja trgov, kar skupno organizirajo borze električne energije in operaterji prenosnih sistemov. Digitalizacija ter hitri razvoj merjenja porabe energije prek interneta in internetnih rešitev za trgovanje industriji, podjetjem in celo gospodinjstvom omogočata proizvodnjo in shranjevanje električne energije ter udeležbo na trgih električne energije prek t. i. rešitev prilagajanja odjema. Za trg električne energije bo naslednje desetletje značilna bolj spremenljiva in razpršena proizvodnja električne energije, večja soodvisnost držav članic in nove tehnološke priložnosti, s katerimi lahko odjemalci zmanjšajo račune in dejavno sodelujejo na trgih električne energije prek prilagajanja odjema, lastne porabe in shranjevanja.

Cilj te pobude za novo zasnovo trga električne energije je prilagoditi sedanja tržna pravila novim tržnim razmeram, tako da se omogoči prosti pretok električne energije tja, kjer je

št. 543/2013 z dne 14. junija 2013 o predložitvi in objavi podatkov na trgih z električno energijo ter spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 163, 15.6.2013, str. 1–12); Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72); Uredba Komisije (EU) 2016/631 z dne 14. aprila 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev proizvajalcev električne energije na omrežje (UL L 112, 27.4.2016, str. 1–68); Uredba Komisije (EU) 2016/1388 z dne 17. avgusta 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za priključitev odjemalcev (UL L 223, 18.8.2016, str. 10–54); Uredba Komisije (EU) 2016/1447 z dne 26. avgusta 2016 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za zahteve za priključitev visokonapetostnih sistemov prenosa z enosmernim tokom in modulov v proizvodnem polju, priključenih na enosmerni tok, na omrežje (UL L 241, 8.9.2016, str. 1–65); Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42–68); druge smernice in omrežne kodekse so države članice odobrile in naj bi bili kmalu sprejeti.

⁷ Glej sporočilo Komisije z naslovom Vzpostavitev notranjega trga električne energije in čim boljši izkoristek javnega posredovanja (C(2013) 7243 final z dne 5. 11. 2013).

najbolj potrebna, kadar je najbolj potrebna, in sicer prek neizkrivljenih cenovnih signalov, hkrati pa okrepiti vlogo odjemalcev, čim bolj izkoristiti prednosti, ki jih državljanom omogoča čezmejna konkurenca, ter zagotoviti ustrezne signale in spodbude za naložbe, ki so potrebne za razogljichenje energetskega sistema Unije. Poleg tega ta pobuda daje prednost energijsko učinkovitim rešitvam ter prispeva k doseganju vodilnega položaja v svetu na področju proizvodnje energije iz obnovljivih virov in s tem k doseganju cilja Unije – ustvarjanju delovnih mest, rasti in privabljanju naložb.

Prilagoditev tržnih pravil

Obstoječa tržna pravila temeljijo na prevladujočih proizvodnih tehnologijah zadnjega desetletja, to so centralizirane velike elektrarne na fosilna goriva z omejeno udeležbo odjemalcev. Pravila je treba prilagoditi, ker bodo imeli spremenljivi obnovljivi viri energije v prihodnosti vse pomembnejšo vlogo pri mešanici virov energije in ker je treba odjemalcem po želji omogočiti sodelovanje na trgih. Kratkoročni trgi električne energije, ki omogočajo čezmejno trgovanje z električno energijo iz obnovljivih virov, so ključnega pomena za uspešno vključevanje teh virov v trg. Razlog za to je, da je mogoče večino proizvodnje energije iz obnovljivih virov (zaradi negotovih vremenskih razmer) natančno predvideti tik pred dejansko proizvodnjo. Vzpostavitev trgov, ki omogočajo udeležbo tik pred dejansko dobavo (t. i. trgi znotraj dneva ali izravnalni trgi), je bistvena za to, da se proizvajalcem električne energije iz obnovljivih virov omogoči prodaja energije po pravičnih pogojih in se poveča likvidnost trga. Kratkoročni trgi bodo udeležencem omogočili nove poslovne priložnosti za ponujanje rezervne energije v času večjega odjema in pomanjkanja energije iz obnovljivih virov. To vključuje možnost, da odjemalci spremenijo odjem (prilagajanje odjema), kot tudi upravljavce obratov za shranjevanje energije ali prilagodljive proizvajalce. Medtem ko je lahko obvladovanje spremenljivih virov energije v manjših regijah zelo drago, lahko združevanje spremenljive proizvodnje energije na večjih območjih odjemalcem omogoči znatne prihranke. Kljub temu povezanih kratkoročnih trgov še vedno ni.

Zaradi pomanjkljivosti sedanje tržne ureditve je energetski sektor manj privlačen za nove naložbe. Ustrezno povezan tržno osnovan energetski sistem, pri katerem cene sledijo tržnim signalom, bo učinkovito spodbudil potrebne naložbe v proizvodnjo in prenos energije in zagotovil naložbe tam, kjer jih trg najbolj potrebuje. S tem bo zmanjšal potrebo po državno načrtovanih naložbah.

Trenutno državna tržna pravila (npr. omejitve cen) in državne intervencije preprečujejo, da bi cene odražale obdobja pomanjkanja električne energije. Poleg tega cenovna območja vedno ne odražajo dejanskega pomanjkanja, če so slabo oblikovana in namesto tega sledijo političnim mejam. Cilj nove zasnove trga je izboljšati cenovne signale, da bi ti spodbujali naložbe na območjih, kjer so te najbolj potrebne, in da bi namesto državnih meja odražali omejitve omrežja in središča odjema. Cenovni signali bi poleg tega morali omogočati ustrezno plačilo za prilagodljive vire (tudi za prilagajanje odjema in shranjevanje), saj so za te vire plačila potrebna krajše obdobje (npr. sodobne plinske elektrarne, ki se uporabljajo le ob konicah, ali zmanjšanje industrijskega odjema ob konični obremenitvi ali preobremenjenem sistemu). Učinkoviti cenovni signali zagotavljajo tudi učinkovito dispečiranje obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Zato je treba nujno pregledati obstoječa pravila, ki izkrivljajo oblikovanje cen (npr. pravila, ki prednostno dispečirajo uporabo nekaterih naprav), da bi vključili in v celoti izkoristili možnosti prilagajanja, ki jih lahko omogoči odjem.

Postavitev odjemalcev v jedro trga energije

S popolno integracijo odjemalcev v industriji, podjetjih in gospodinjstvih v energetski sistem lahko preprečimo znatne stroške rezervne proizvodnje – stroške, ki bi jih drugače krili

odjemalci. Tako bi odjemalci lahko imeli koristi zaradi cenovnih nihanj in dobiček zaradi udeležbe na trgu. Dejavna udeležba odjemalcev je zato osnovni pogoj za uspešno in stroškovno učinkovito upravljanje energetskega prehoda.

Zagotavljanje nove vloge odjemalcev energije je ključna zaveza energetske unije. Sedanja tržna pravila odjemalcem pogosto ne omogočajo, da bi izkoristili te nove priložnosti. Čeprav lahko odjemalci proizvajajo in shranjujejo električno energijo ter upravljajo svojo porabo energije lažje kot kdaj koli prej, sedanja zasnova maloprodajnega trga preprečuje, da bi lahko v celoti izkoristili tovrstne priložnosti.

V večini držav članic odjemalci nimajo ali imajo le malo spodbude, da bi spremenili svojo porabo zaradi spreminjajočih se cen na trgu, saj cenovni signali v realnem času ne dosežejo končnih odjemalcev. Zakonodajni sveženj za novo zasnovo trga je priložnost za izpolnitev te zaveze. Bolj pregledni cenovni signali v realnem času bodo spodbudili udeležbo odjemalcev, tako posamično ali prek združevanja. Pripomogli bodo k bolj prilagodljivemu sistemu električne energije in olajšali vključevanje električne energije iz obnovljivih virov. Tehnološki napredek poleg omogočanja znatnih prihrankov energije za gospodinjstva pomeni, da naprave in sistemi, kot so pametna bela tehnika, električna vozila, električno ogrevanje, klimatske naprave in toplotne črpalke v izoliranih stavbah ter daljinsko ogrevanje in hlajenje, samodejno sledijo cenovnim nihanjem in v velikem obsegu ponujajo znaten in prilagodljiv prispevek za elektroenergetsko omrežje. Da bi odjemalcem omogočili finančne koristi na podlagi teh novih priložnosti, morajo imeti dostop do namenskih pametnih sistemov in pogodbe za dobavo električne energije z dinamičnimi cenami, povezanimi s promptnim trgov. Poleg tega da lahko odjemalci prilagajajo svojo porabo glede na cenovne signale, se pojavljajo nove storitve odjema, pri katerih novi akterji na trgu ponujajo upravljanje porabe električne energije pri številnih odjemalcih, tako da jim plačujejo nadomestilo za njihovo prilagodljivost. Čeprav se te storitve že spodbujajo na podlagi obstoječe zakonodaje EU, je razvidno, da te določbe niso bile učinkovite pri odpravljanju osnovnih tržnih ovir, da bi ti ponudniki storitev lahko vstopili na trg. Te določbe je treba izboljšati, da bi dodatno spodbudili nove storitve.

V številnih državah članicah cene električne energije ne sledijo povpraševanju in ponudbi, temveč jih regulirajo javni organi. Regulacija cen lahko omeji razvoj učinkovite konkurence ter zavira naložbe in pojav novih udeležencev na trgu. Komisija se je zato v okvirni strategiji za energetske unijo⁸ zavezala, da bo postopno ukinila regulirane cene, ki so nižje od stroškov, in države članice spodbujala k določitvi časovnega načrta za postopno ukinjanje vseh reguliranih cen. Namen nove zasnove trga je zagotoviti, da so dobavne cene proste javnih intervencij, razen v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih.

Hitro upadajoči stroški tehnologije pomenijo, da lahko vse več odjemalcev zmanjša svoje stroške energije z uporabo tehnologij, kot so strešni sončni kolektorji in akumulatorji. Lastna proizvodnja pa je še vedno ovirana, ker ni skupnih pravil za proizvajalce-odjemalce. Z ustreznimi pravili bi lahko odstranili te ovire, npr. z zagotavljanjem pravice odjemalcem, da proizvajajo energijo za lastno porabo in prodajajo presežke v omrežje, pri čemer se upoštevajo stroški in koristi za celotni sistem (npr. z ustrezno udeležbo pri stroških omrežja).

Lokalne energetske skupnosti so lahko učinkovit način za upravljanje energije na ravni skupnosti, tako da električno energijo, ki jo proizvajajo, porabljajo neposredno za napajanje ali (daljinsko) ogrevanje in hlajenje s priključkom na distribucijski sistem ali brez njega. Da bi zagotovili neoviran razvoj tovrstnih pobud, nova zasnova trga od držav članic zahteva, da uvedejo ustrezne pravne okvire, ki omogočajo njihove dejavnosti.

⁸ Glej sporočilo Komisije z naslovom Okvirna strategija za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost (COM(2015) 080).

Danes je več kot 90 % spremenljivih obnovljivih virov električne energije priključenih na distribucijsko omrežje. Integracija lokalne proizvodnje je dejansko pripomogla k znatnemu povečanju omrežnin za gospodinjске odjemalce. Poleg tega so se drastično povišali davki in dajatve za financiranje nadgradnje omrežij in naložb v obnovljive vire energije. Nova zasnova trga in revizija direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov sta priložnost za odpravo teh pomanjkljivosti, ki lahko nesorazmerno vplivajo na nekatere gospodinjске odjemalce.

Če bi operaterjem distribucijskih sistemov omogočili, da bolj lokalno upravljajo z nekaterimi izzivi, povezanimi s proizvodnjo energije iz spremenljivih obnovljivih virov (npr. z upravljanjem lokalnih prilagodljivih virov), bi lahko znatno zmanjšali stroške omrežja. Ker pa so številni operaterji distribucijskih sistemov del vertikalno povezanih podjetij, ki so prav tako dejavna pri dobavi energije, so potrebni regulativni zaščitni ukrepi, da bi zagotovili nevtralnost operaterjev distribucijskih sistemov pri njihovih novih funkcijah, npr. pri upravljanju podatkov in uporabi prilagodljivosti za upravljanje lokalne prezasedenosti.

Še ena ključna spodbuda za konkurenčnost in sodelovanje odjemalcev je obveščenost. Iz predhodnih posvetovanj in študij Komisije je razvidno, da se odjemalci pritožujejo nad pomanjkanjem preglednosti trgov električne energije, kar zmanjšuje njihove možnosti, da izkoristijo konkurenco in dejavno sodelujejo na trgih. Odjemalci se ne počutijo dovolj obveščeni o alternativnih dobaviteljih in razpoložljivosti novih energetskih storitev ter se pritožujejo nad zapletenostjo ponudb in postopkov za zamenjavo dobavitelja. S prenovo zasnove trga bomo poleg tega zagotovili varnost podatkov, z večjo uporabo novih tehnologij (predvsem pametnih sistemov merjenja porabe) pa bo nastal niz energetskih podatkov z visoko tržno vrednostjo.

Namen postavitve odjemalcev v jedro nanovo zasnovanega trga energije je zagotoviti, da so najranljivejši v družbi zaščiteni in da se skupno število energijsko revnih gospodinjstev ne povečuje. Zaradi vse višjih stopenj energijske revščine in pomanjkanja jasnosti o najustreznem načinu za reševanje ranljivosti odjemalcev in energijske revščine je v predlogu o novi zasnovi trga zahtevano, da države članice ustrezno merijo in redno spremljajo energijsko revščino na podlagi načel, opredeljenih na ravni Unije. Revidirana direktiva o energetski učinkovitosti in revidirana direktiva o energetski učinkovitosti stavb določata nadaljnje ukrepe za reševanje energijske revščine.

Zanesljivost oskrbe z električno energijo

Zanesljivost oskrbe z električno energijo je nepogrešljiva v sodobnih družbah, katerih delovanje je odvisno predvsem od sistemov, ki temeljijo na električni energiji in internetu. Zato je treba oceniti zmožnost evropskega elektroenergetskega sistema, da omogoči zadostno proizvodnjo energije in ustrezno prilagodljivost, da je vedno zagotovljena zanesljiva oskrba z električno energijo (zadostnost virov). Zagotavljanje zanesljive oskrbe ni le obveznost držav članic, temveč tudi ključni steber evropske energetske politike⁹. Zanesljivost oskrbe je mogoče pri popolnoma povezanem in usklajenem omrežju z dobro delujočimi trgi organizirati mnogo bolj učinkovito in konkurenčno kot le na ravni države članice. Stabilnost omrežja v posameznih državah članicah je pogosto močno odvisna od pretoka električne energije iz sosednjih držav in morebitni problemi z zanesljivostjo oskrbe imajo zato ponavadi regionalne posledice. Zato so za reševanje primanjkljajev pri nacionalni proizvodnji energije pogosto najučinkovitejši regionalni ukrepi, ki državam članicam omogočajo, da izkoristijo proizvodne presežke v drugih državah. Zato bi bilo treba uvesti usklajeno evropsko oceno zadostnosti, ki bi temeljila na skupno dogovorjeni metodologiji, da bi pridobili realistični pregled morebitnih

⁹ Glej člen 194(1)(b) PDEU.

potreb po proizvodnji, pri čemer bi se upoštevali povezovanje trgov električne energije in morebitni pretoki iz drugih držav. Če usklajena ocena zadostnosti pokaže, da so v nekaterih državah ali regijah potrebni mehanizmi zmogljivosti, bi bilo takšne mehanizme treba zasnovati tako, da bi zmanjšali izkrivljanja na notranjem trgu. Zato bi bilo treba opredeliti jasna in pregledna merila za čim manjša izkrivljanja čezmejnega trgovanja, čim večjo uporabo prilagajanja odjema in zmanjšanje učinkov, ki vplivajo na razogljčenje, da bi se izognili tveganju, da zaradi razdrobljenih nacionalnih mehanizmov zmogljivosti nastanejo nove tržne ovire in se okrni konkurenca¹⁰.

Okrepitev regionalnega sodelovanja

Tesna medsebojna povezanost držav članic EU s skupnim vseevropskim omrežjem je edinstvena na svetu in pomeni veliko prednost pri učinkoviti obravnavi energetskega prehoda. Brez možnosti zanašanja na proizvodnjo ali vire odjema iz drugih držav, bi se stroški energetskega prehoda za odjemalce znatno povečali. Čezmejno upravljanje sistemov je danes mnogo bolj povezano, kot je bilo v preteklosti. Razlog zato je bolj razpršena proizvodnja energije iz spremenljivih obnovljivih virov in tesnejše povezovanje trgov, zlasti pri krajših tržnih časovnih intervalih. To tudi pomeni, da imajo lahko nacionalni ukrepi, ki jih sprejmejo regulatorji ali upravljavci omrežij, neposreden učinek na druge države članice EU. Izkušnje so pokazale, da lahko neusklajene nacionalne odločitve za evropske odjemalce pomenijo znatne stroške.

Dejstvo, da se pri nekaterih povezovalnih daljnovodih uporablja največ 25 % njihovih zmogljivosti, pogosto zaradi neusklajenih nacionalnih omejitev, in da se države članice niso mogle dogovoriti o ustreznih cenovnih območjih, kaže na potrebo po večjem usklajevanju med operaterji prenosnih sistemov in regulatorji. Uspešni primeri prostovoljnega in obveznega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov, regulatorji in vladami so pokazali, da regionalno sodelovanje lahko izboljša delovanje trga in znatno zmanjša stroške. Na nekaterih področjih, npr. pri vseevropskem mehanizmu spajanja trgov, je sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov že postalo obvezno in sistem večinskega glasovanja glede nekaterih vprašanj se je izkazal za uspešnega na področjih, pri katerih s prostovoljnim sodelovanjem (pri katerem ima vsak operater prenosnega sistema pravico veta) za reševanje regionalnih problemov niso bili doseženi učinkoviti rezultati. Z upoštevanjem tega uspešnega primera bi bilo treba obvezno sodelovanje razširiti na druga področja regulativnega okvira. V ta namen bi se lahko operaterji prenosnih sistemov v regionalnih operativnih centrih odločali glede vprašanj, pri katerih bi razdrobljeni in neusklajeni nacionalni ukrepi lahko negativno vplivali na trg in odjemalce (npr. na področju upravljanja sistemov, izračuna zmogljivosti za povezovalne daljnovode, zanesljive oskrbe z energijo in pripravljenosti na tveganja).

Prilagoditev regulativnega nadzora regionalnim trgov

Zdi se primerno, da se tudi regulativni nadzor prilagodi novim razmeram na trgu. Vse glavne regulativne odločitve trenutno sprejemajo nacionalni regulatorji, celo takrat, ko je potrebna skupna regionalna rešitev. Medtem ko je bil ACER uspešen v vlogi foruma za usklajevanje nacionalnih regulatorjev z različnimi interesi, je njegova glavna vloga trenutno omejena na usklajevanje, svetovanje in spremljanje. Medtem ko tržni akterji vedno pogostejše čezmejno sodelujejo in se o nekaterih zadevah glede delovanja omrežja in trgovanja z električno

¹⁰ V tem kontekstu glej tudi predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije, ki vključuje tveganja za zanesljivost oskrbe, povezana z upravljanjem kriznih razmer pri oskrbi z električno energijo.

energijo odločajo s kvalificirano večino na regionalni ravni ali celo ravni Unije¹¹, na regulativni ravni ni enakovrednega regionalnega postopka odločanja. Regionalni nadzor zato ostaja razdrobljen, kar lahko vodi v različne odločitve in nepotrebne zamude. Okrepitev pristojnosti ACER pri čezmejnih vprašanjih, za katera je potrebna usklajena regionalna odločitev, bi prispevala k hitrejšemu in učinkovitejšemu odločanju glede čezmejnih vprašanj. Nacionalni regulatorji, ki v okviru ACER sprejemajo odločitve glede teh vprašanj z večinskim glasovanjem, bi ostali v celoti vključeni v postopek.

Poleg tega se zdi primerno, da se bolje opredeli vloga Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ENTSO-E), tako da se okrepi njena usklajevalna vloga, njen postopek odločanja pa postane bolj pregleden.

Pojasnila besedila

Prenovitev uredbe o električni energiji, uredbe o ACER in direktive o električni energiji je priložnost za nekaj redakcijskih pojasnil o nekaterih obstoječih pravilih in za preureditev nekaterih od njih tako, da zelo tehnična pravila treh aktov postanejo razumljivejša, ne da bi pri tem posegali v vsebino določb.

• Skladnost z drugimi predpisi in predlogi s področja zadevne politike

Pobuda za novo zasnovano trga je tesno povezana z drugimi energetske in podnebni zakonodajni predlogi, ki so bili predloženi vzporedno. Ti vključujejo predvsem pobude za izboljšanje energijske učinkovitosti Evrope, sveženj o energiji iz obnovljivih virov in splošno pobudo o mehanizmi upravljanja in poročanja za energetsko unijo. Cilj vseh navedenih pobud je izvajanje ukrepov, potrebnih za izpolnitev cilja konkurenčne, zanesljive in trajnostne energetske unije. Različne pobude, ki vsebujejo več zakonodajnih in nezakonodajnih vzvodov, so združene v svežnju, da bi zagotovili čim večjo usklajenost med različnimi, a tesno povezanimi predlogi politike.

Čeprav je osrednji del tega predloga posodobitev tržnih pravil, da bi bil prehod na čisto energijo ekonomsko ugoden, pa so te določbe usklajene s širšim podnebnim in energetskim okvirom EU. Te povezave so podrobneje pojasnjene v oceni učinka Komisije¹².

Predlog je tesno povezan s predlogom revidiranja direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, ki zagotavlja okvir za izpolnitev cilja za leto 2030 glede deleža energije iz obnovljivih virov, tudi načela glede programov podpore za obnovljive vire energije, s katerimi bi ti postali bolj tržno usmerjeni, stroškovno učinkoviti in bolj regionalizirani pri področju uporabe, kadar se države članice odločijo, da bodo obdržale programe podpore. Cilj navedenih ukrepov je vključevanje energije iz obnovljivih virov na trg. Tako so na primer določbe o dispečiranju in tržnih ovirah za lastno porabo ter druga pravila za dostop na trg, ki so bili prej del direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, zdaj vključeni v uredbo in direktivo o električni energiji.

Predlog uredbe o upravljanju energetske unije bo prispeval k usklajenosti politik z racionalizacijo obveznosti držav članic glede načrtovanja in poročanja, da bi tako bolj podprl približevanje energetskim in podnebnim ciljem, ki si jih je zastavila Unija. Kot nov instrument za načrtovanje, poročanje in spremljanje bo zagotavljal merilo za napredek, ki ga

¹¹ Glej člen 9 Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72).

¹² [Urad za publikacije: vstavite povezavo na oceno učinka.]

je država članica dosegla pri izvajanju vseevropskih tržnih zahtev, uvedenih s predloženimi akti.

Predlog uredbe o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije dopolnjuje ta predlog in se osredotoča zlasti na državne ukrepe za upravljanje kriznih razmer pri oskrbi z električno energijo in preprečevanje kratkoročnih tveganj za elektroenergetski sistem.

Ta predlog je dobro usklajen s konkurenčno politiko Komisije na področju energetike. Vključuje predvsem rezultate sektorske preiskave mehanizmov zmogljivosti, ki jo je izvedla Komisija, in tako zagotavlja popolno skladnost s politiko Komisije glede izvrševanja pravil o državni pomoči na področju energetike.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Namen predloga je izvesti ključne cilje energetske unije, kakor je opredeljeno v okvirni strategiji za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost. Kot je bilo že navedeno, so podrobnosti svežnja tudi v skladu z nedavnimi prizadevanji Unije na globalni ravni, da se dosežejo ambiciozni podnebni cilji, določeni v sporazumu, doseženem v Parizu na 21. konferenci pogodbenic Združenih narodov (COP21). Ta predlog vzajemno krepi in dopolnjuje predlog za revizijo sistema EU za trgovanje z emisijami, ki je bil predložen julija 2015.

Kolikor je cilj revizije zasnove trga električne energije oblikovanje energetskega trga Evrope, ki bo bolj konkurenčen in dostopen za nove energetske tehnologije, predlog tudi prispeva k izpolnjevanju ciljev Unije ustvarjanja novih delovnih mest in spodbujanja rasti. Z omogočanjem tržnih priložnosti za nove tehnologije bo predlog spodbudil uvajanje številnih storitev in proizvodov, s katerimi bodo evropska podjetja pridobila prednost prvega na trgu, ko se bodo preходу na čisto energijo pridružile tudi druge države po svetu.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za predlagane ukrepe je člen 194 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki je utrdil in pojasnil pristojnosti EU na energetske področju. V skladu s členom 194 PDEU so glavni cilji energetske politike EU: zagotoviti delovanje trga energije, zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji, spodbujati energijsko učinkovitost in varčevanje z energijo ter razvijanje novih in obnovljivih virov energije ter spodbujati medsebojno povezovanje energetske omrežij.

Ta pobuda nadgrajuje tudi celovit sklop zakonodajnih aktov, ki so bili sprejeti in posodobljeni v zadnjih dveh desetletjih. Da bi EU vzpostavila notranji trg energije, je med letoma 1996 in 2009 sprejela tri zaporedne zakonodajne svežnje, katerih glavni namen je povezovanje trgov in liberalizacija nacionalnih trgov električne energije in plina. Te določbe zajemajo širok nabor vidikov od dostopa na trg do na primer preglednosti, pravic odjemalcev in neodvisnosti regulativnih organov.

Ob upoštevanju obstoječe zakonodaje in splošne usmeritve v vse tesnejše povezovanje trga energije bi morala ta pobuda zato veljati za del stalnih prizadevanj za zagotovitev povezovanja in učinkovitega delovanja trgov energije v Evropi.

Nadaljnji razlog za ukrepanje so nedavni pozivi Evropskega sveta¹³ in Evropskega parlamenta za sprejetje ukrepov na ravni Unije, da bi se vzpostavil evropski trg energije.

- **Subsidiarnost**

Predlagane spremembe določb uredbe o trgih električne energije, direktive o skupnih pravilih za notranji trg električne energije in uredbe o ustanovitvi Evropske agencije za sodelovanje energetske regulatorje so potrebne za doseg povezane trga električne energije v EU in jih na nacionalni ravni ni mogoče doseči enako učinkovito. Kot je podrobno določeno v oceni prenovitve zakonodajnih aktov¹⁴, je razvidno, da so ločeni nacionalni pristopi privedli do zamud pri vzpostavljanju notranjega trga energije, kar je povzročilo neoptimalne in nezdružljive regulativne ukrepe, nepotrebno podvajanje intervencijskih ukrepov in zamude pri odpravljanju tržnih neučinkovitosti. Vzpostavitev notranjega trga energije, ki zagotavlja konkurenčno in trajnostno energijo za vse državljane, ni mogoče doseči na podlagi razdrobljenih nacionalnih predpisov, kadar se ti nanašajo na trgovanje z energijo, upravljanje skupnega omrežja in določeno stopnjo standardizacije produktov.

Za vse večjo medsebojno povezanost trgov električne energije v EU je potrebno tesnejše sodelovanje med nacionalnimi akterji. Nacionalni intervencijski ukrepi v sektorju električne energije imajo neposredni vpliv na sosednje države članice zaradi energetske soodvisnosti in interkonekcije. Stabilnost omrežja in njegovo učinkovito delovanje je vse težje zagotavljati zgolj na nacionalni ravni, saj vse večje čezmejno trgovanje, bolj razpršena proizvodnja energije in pogostejša udeležba odjemalcev povečujejo možnosti za učinke prelivanja. Nobena država članica ne more učinkovito ukrepati sama in posledice enostranskega ukrepanja so sčasoma postale še izrazitejše. To splošno načelo velja za celoten sklop ukrepov, ki jih uvaja ta predlog, ne glede na to, ali se nanašajo na trgovanje z energijo, delovanje omrežja ali učinkovito udeležbo odjemalcev.

Ker imajo skupna regionalna vprašanja, za katera je potrebna usklajena odločitev, pogosto pomembne gospodarske posledice za posamezne države članice, izkušnje kažejo, da s prostovoljnim sodelovanjem, ki je koristno na številnih področjih sodelovanja med državami članicami, pogosto ni bilo mogoče rešiti tehnično zapletenih sporov med državami članicami z znatnimi distribucijskimi učinki¹⁵. Obstoječe prostovoljne pobude, npr. petstranski energetski forum, imajo poleg tega omejen geografski obseg, saj pokrivajo le del trga električne energije v EU in ne združujejo nujno vseh držav, ki so fizično najtesneje povezane.

Za ponazoritev ob konkretnem primeru: neusklajene nacionalne politike o načelih za tarife za distribucijo lahko izkrivljajo notranji trg tako, da ima razpršena proizvodnja ali storitve shranjevanja energije zelo različne spodbude za udeležbo na trgu. Z uvajanjem novih tehnologij in energetskih storitev, s katerimi se vse pogostejše trguje prek meja, ima ukrepanje na ravni EU pomembno vlogo pri zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev in učinkovitejših rezultatov na trgih za vse udeležene strani.

Usklajevalna vloga ACER je bila prilagojena novim razmeram na trgih energije, npr. večji potrebi po usklajevanju v času večjega pretoka energije čez meje in vse večje proizvodnje energije iz nestanovitnih obnovljivih virov. Neodvisni nacionalni regulativni organi imajo

¹³ Evropski svet je februarja 2011 določil cilj dokončne vzpostavitve notranjega trga energije do leta 2014 in razvoja interkonekcije za končanje izoliranosti omrežja nekaterih držav članic do leta 2015. Poleg tega je junija 2016 Komisija pozval k oblikovanju strategije za enotni trg na področju energetike, pri čemer naj bi Komisija predlagala akcijske načrte in jih izvedla do leta 2018.

¹⁴ [Urad za publikacije: dodajte povezavo na oceno učinka – del z oceno].

¹⁵ Glej npr. razpravo o upravljanju prezasedenosti v srednji Evropi, pri katerem so različni nacionalni interesi privedli do znatnih zamud pri doseganju večje povezanosti trga.

pomembno vlogo pri zagotavljanju regulativnega nadzora nad svojimi nacionalnimi energetske sektorji. Za sistem med državami članicami, ki postaja vse bolj soodvisen, tako pri tržnih transakcijah kot pri upravljanju, pa je potreben regulativni nadzor, ki presega nacionalne meje. ACER je organ, ki je bil ustanovljen, da bi zagotavljal regulativni nadzor v primerih, ki zajemajo več kot dve državi članici. Glavna vloga ACER kot organa, ki usklajuje ukrepe nacionalnih regulatorjev, je bila ohranjena; dodeljene pa so mu bile omejene dodatne pristojnosti na področjih, kjer bi razdrobljeno odločanje na ravni države članice glede vprašanj čezmejnega pomena povzročilo težave ali neskladnosti na notranjem trgu. Zaradi ustanovitve regionalnih operativnih centrov v [prenovitev Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagano s COM(2016) 861/2] je potrebno nadnacionalno spremljanje, ki ga mora izvajati ACER, saj centri pokrivajo več držav članic. Podobno je zaradi uvedbe vseevropske usklajene ocene zadostnosti v [prenovitvi Uredbe (ES) št. 714/2009, kot je predlagano s COM(2016) 861/2] potrebna regulativna odobritev njene metodologije in izračunov, ki se lahko pripiše le ACER, saj naj bi se ocena zadostnosti izvajala v vseh državah članicah.

Medtem ko bo zaradi dodelitve novih nalog ACER treba okrepiti njegovo osebje, bo usklajevalna vloga ACER pripomogla k manjši obremenitvi nacionalnih organov, kar bo osvobodilo upravne vire na nacionalni ravni. S predlaganim pristopom bomo racionalizirali regulativne postopke (npr. z uvedbo neposredne odobritve v ACER namesto 28 ločenih odobritev). Usklajen razvoj metodologij (npr. za oceno zadostnosti) bo zmanjšal delovno obremenitev za nacionalne organe in preprečil dodatno delo, ki bi ga povzročili morebitni problemi zaradi neusklajenega nacionalnega regulativnega ukrepanja.

- **Sorazmernost**

Namen odločitev politike, ki jih vsebujejo uredba o električni energiji, direktiva o električni energiji in uredba o ACER, je prilagoditev zasnove trga električne energije vse večjemu deležu razpršene proizvodnje in tehnološkemu razvoju.

Predlagane reforme so strogo usmerjene v to, kar je nujno potrebno, da bi pri vzpostavljanju notranjega trga dosegli potreben napredek, obenem pa državam članicam, nacionalnim regulatorjem in nacionalnim akterjem prepuščajo kar največ pristojnosti in odgovornosti.

Možnosti, ki pomenijo mnogo obsežnejšo harmonizacijo, npr. s predlaganjem enega samega neodvisnega evropskega energetskega regulatorja, enega samega operaterja povezanega evropskega prenosnega sistema ali enostavnejše prepovedi državnih intervencij brez izjeme, so bile v oceni učinka dosledno zavržene. Namesto tega želijo predlogi ponuditi uravnotežene rešitve, ki nacionalno področje uporabe regulativnih ukrepov omejujejo le, kadar usklajeno ukrepanje odjemalcem očitno prinaša več koristi.

Cilja sprejetih možnosti politike sta ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev med vsemi proizvodnimi tehnologijami in odprava izkrivljanj trga, tako da lahko obnovljivi viri energije enakopravno konkurirajo na trgu energije. Poleg tega bi vsi udeleženci na trgu nosili finančno odgovornost za ohranjanje uravnoteženega omrežja. Ovire za storitve, ki zagotavljajo prilagodljivost omrežja, kot so storitve prilagajanja odjema, bodo odpravljene. Poleg tega naj bi se z ukrepi vzpostavil bolj likviden kratkoročni trg, na katerem bi nihanja cen pravilno odražala pomanjkanje energije in zagotavljala ustrezne spodbude za prilagodljivo omrežje.

Države članice bodo na ravni maloprodajnega trga spodbujane, naj postopno opustijo splošno regulacijo cen, pri čemer naj začnejo s cenami, ki so nižje od stroškov. Ranljive odjemalce je mogoče zaščititi s prehodno regulacijo cen. Da bi še povečali konkurenco, bo uporaba plačila odstopnine omejena, da bi tako spodbujali zamenjavo dobavitelja. Poleg tega bodo vodilna načela zagotovila, da bodo računi za energijo jasni in razumljivi ter da bo odobren

nediskriminatoren dostop do podatkov odjemalcev, pri čemer pa bodo ohranjene splošne določbe o varstvu zasebnosti.

V skladu z razvojem čezmejnega trgovanja z električno energijo in postopnim povezovanjem trga bo medinstitucionalni okvir prilagojen glede na potrebo po dodatnem regulativnem sodelovanju in novih nalogah. ACER bodo dodeljene dodatne naloge, zlasti pri regionalnem delovanju energetskega sistema, pri čemer bo ohranjena osrednja vloga nacionalnih regulatorjev pri urejanju področja energetike.

Pri vseh možnostih je bilo v oceni učinka, priloženi predlogu, temeljito preverjeno, ali izpolnjujejo zahteve glede sorazmernosti. Opozoriti je treba, da predlagane politike pomenijo kompromis med pobudami „od spodaj navzgor“ in usmerjanjem trga „od zgoraj navzdol“. V skladu s sorazmernostjo navedeni ukrepi nikakor ne nadomeščajo vloge nacionalnih vlad, nacionalnih regulativnih organov in operaterjev prenosnih sistemov pri izvajanju številnih ključnih funkcij. Nasprotno, nacionalne regulatorje spodbujajo, da tako formalno kot tudi neformalno učinkoviteje sodelujejo na regionalni ravni, da bi rešili vprašanja, ki se porajajo pri upravljanju elektroenergetskega sistema, na ravni, ki je sorazmerna z obsegom problema.

Namen ukrepov ni podpreti pristop popolne harmonizacije, temveč ustvariti enake konkurenčne pogoje za vse udeležence na trgu, zlasti kadar tržne priložnosti segajo prek državnih meja. Določena standardizacija pravil in proizvodov je navsezadnje bistvena za učinkovito trgovanje z električno energijo prek meja, saj bi odločitve glede delovanja omrežja vodile v neoptimalne tržne rezultate, če bi bile posamezne države članice in regulatorji prepuščeni ločenemu ukrepanju. Iz neposrednih izkušenj pri oblikovanju in sprejemanju skupnih omrežnih pravil in pravil trgovanja (t. i. omrežnih kodeksov in smernic) od sprejetja tretjega energetskega svežnja leta 2009 je razvidna očitna dodana vrednost tega, da se regulatorji in nacionalni organi dogovorijo o skupnih pravilih in metodologijah, tako na splošno kot tudi glede tehničnih načel.

Razkorak v konkurenčnosti med maloprodajnimi in veleprodajnimi trgi se povečuje, pri čemer maloprodajni trgi še vedno zaostajajo pri ponudbi storitev in oprijemljivih prednostih za odjemalce. S spremljanjem energijske revščine, preglednosti in jasnosti informacij za odjemalce ter dostopa do podatkov predlagani ukrepi ne bodo neupravičeno omejili nacionalnih pristojnosti.

- **Izbira pravnega instrumenta**

Predlog bo spremenil ključne pravne akte, ki so bili del tretjega energetskega svežnja. Ti vključujejo uredbo o električni energiji (št. 714/2009), direktivo o električni energiji (št. 2009/72/EC) in uredbo o ustanovitvi ACER (št. 713/2009). Z izbiro prenovitve navedenih pravnih aktov se bo izboljšala pravna jasnost. Akt o spremembi bi bil lahko nezadosten za obravnavo številnih novih določb. Zaradi izbire instrumenta je zato treba kot del naravnega razvoja obstoječe zakonodaje revidirati pravila, ki so bila že sprejeta in izvedena.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja ustreznosti obstoječe zakonodaje**

Službe Komisije so ocenile izvajanje sedanjega zakonodajnega okvira (tretjega energetskega svežnja) glede na pet meril: ustreznost, uspešnost, učinkovitost, skladnost in dodano vrednost za EU. Ob oceni učinka je bila izvedena samostojna ocena, njeni rezultati pa so bili vključeni v opredelitev problema v oceni učinka.

Pri oceni je bilo ugotovljeno, da je bil cilj tretjega energetskega svežnja, in sicer povečati konkurenco in odstraniti ovire za čezmejno konkurenco na trgih električne energije, dosežen. Dejavno izvrševanje zakonodaje je obrodilo pozitivne rezultate za trge električne energije in odjemalce. Trgi so na splošno manj koncentrirani in bolj povezani kot v letu 2009. Glede maloprodajnih trgov je sklop novih pravic odjemalcev, ki jih je uvedel tretji energetski sveženj, očitno izboljšal njihov položaj na trgih energije.

Uspeh pravil tretjega energetskega svežnja pri oblikovanju notranjega trga električne energije je še vedno omejen na številnih področjih, tako na veleprodajni kot tudi maloprodajni ravni. Na splošno je ocena pokazala, da je z izboljšanjem okvira za zasnovo trga še vedno mogoče doseči precejšnje koristi, kar je razvidno iz neizpolnjenih koristi za splošno blaginjo in prednosti za odjemalce. Na ravni veleprodajnih trgov še vedno obstajajo ovire za čezmejno trgovanje in povezovalne zmogljivosti so redko v celoti izkoriščene. Te med drugim izhajajo iz nezadostnega sodelovanja med nacionalnimi upravljavci omrežij in regulatorji glede skupne uporabe povezovalnih daljnovodov. Nacionalni vidik udeleženih strani v številnih primerih še vedno preprečuje učinkovite čezmejne rešitve in omejuje čezmejni pretok energije, ki bi prinašal koristi. Stanje pa ni enako pri vseh trgih in časovnih okvirih, saj imajo trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi različne stopnje integracije.

Pri maloprodajnih trgih bi bilo mogoče znatno izboljšati konkurenčnost. Cene električne energije se še vedno znatno razlikujejo med državami članicami iz netržnih razlogov in cene za gospodinjstva se stalno zvišujejo zaradi znatnega povečanja neizpodbitnih stroškov v zadnjih letih (gre za omrežnine, davke in pristojbine). Na področju varstva odjemalcev sta vse večja energijska revščina in nejasnost glede najprimernejših načinov za reševanje ranljivosti odjemalcev in energijske revščine ovirali nadaljnjo poglobitev notranjega trga energije. Pristojbine za zamenjavo dobavitelja, npr. plačilo odstopnine, še vedno pomenijo znatno finančno oviro za udeležbo odjemalcev. Poleg tega visoko število pritožb glede obračunavanja¹⁶ kaže na to, da je še vedno mogoče izboljšati primerljivost in jasnost informacij o obračunavanju.

Poleg pomanjkljivosti pri izpolnjevanju izvirnih ciljev, zastavljenih v tretjem energetskega svežnju, se je pojavil nov niz izzivov, ki niso bili predvideni v času priprave tretjega energetskega svežnja. Ti izzivi vključujejo, kot je bilo že navedeno, znatno povečanje deleža obnovljivih virov pri proizvodnji električne energije, pogostejše državne intervencije na trgih električne energije zaradi zagotavljanja zanesljivosti oskrbe in spremembe na tehnološkem področju. Vsi ti izzivi so pripomogli k znatnim spremembam v načinu delovanja trgov, zlasti v zadnjih petih letih, zmanjšali so pozitivne učinke reform za odjemalce, poleg tega zaradi njih niso bile izkoriščene vse možnosti, ki jih prinaša posodobitev. To je povzročilo vrzel v obstoječi zakonodaji glede načina reševanja teh problemov.

V skladu z rezultati ocene in z njo povezane ocene učinka je namen tega predloga zapolniti vrzel in predložiti učinkovit okvir, ki bo odražal tehnološki razvoj v zadevnem sektorju ob prehodu energetskih sistemov EU na nove modele proizvodnje in porabe.

• **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Pri pripravi te pobude je Komisija izvedla več javnih posvetovanj. Na posvetovanjih so lahko sodelovali državljani EU in organi držav članic, udeleženci na trgu energije in njihova

¹⁶ Evropska komisija (2016), Druga študija maloprodajnega trga o delovanju maloprodajnih trgov električne energije za odjemalce v EU.

združenja kot tudi druge ustrezne zainteresirane strani, vključno z malimi in srednjimi podjetji ter odjemalci energije.

V nadaljevanju bodo poudarjena naslednja tri posvetovanja in njihovi rezultati:

1) Vprašanja, povezana z zadostnostjo virov, so bila vključena v javno posvetovanje¹⁷, ki je potekalo od 15. novembra 2012 do 7. februarja 2013, z naslovom *Posvetovanje o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije*. Njegov cilj je bil pridobiti mnenja zainteresiranih strani o zagotavljanju zadostnosti virov in zanesljivosti oskrbe z električno energijo na notranjem trgu.

Komisija je v okviru posvetovanja prejela 148 odzivov predstavnikov javnih organov, industrije (tako proizvajalcev kot tudi porabnikov energije) in akademskega kroga. Podroben diagram odzivov je na voljo na spletu¹⁸, prav tako vsi prispevki in povzetek rezultatov posvetovanja¹⁹.

2) Javno posvetovanje o maloprodajnih trgih električne energije in končnih odjemalcih²⁰ je potekalo od 22. januarja 2014 do 17. aprila 2014. Komisija je prejela 237 odzivov na posvetovanje, od katerih je približno 20 % prispevkov prišlo od dobaviteljev energije, 14 % od operaterjev distribucijskih sistemov, 7 % od potrošniških organizacij in 4 % od nacionalnih regulativnih organov. Pri posvetovanju je sodelovalo tudi znatno število posameznih državljanov. Povzetek odzivov je na voljo na spletišču Komisije²¹.

3) Obsežno javno posvetovanje²² o novi zasnovi energetskega trga je potekalo od 15. julija 2015 do 9. oktobra 2015.

Komisija je v okviru posvetovanja prejela 320 odgovorov. Približno polovico prispevkov so predložili nacionalna ali evropska industrijska združenja. 26 % odzivov so prispevala podjetja, ki so dejavna v energetskega sektorju (dobavitelji, posredniki in odjemalci) in 9 % odzivov omrežni operaterji. K posvetovanju je prispevalo tudi 17 vlad držav članic in več nacionalnih regulativnih organov. Pri posvetovanju je poleg tega sodelovalo znatno število posameznih državljanov in akademskih ustanov. Podroben opis mnenj zainteresiranih strani glede vsake od možnosti politike je na voljo v oceni učinka, ki je priložena tej zakonodajni pobudi.

¹⁷ Evropska komisija (2012), Posvetovalni dokument o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije.
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Evropska komisija (2012), Posvetovanje o zadostnosti proizvodnje, mehanizmi zmogljivosti in notranjem trgu električne energije.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Evropska komisija (2014), Posvetovanje o maloprodajnem trgu energije.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Evropska komisija (2015), Posvetovanje o novi zasnovi trga energije (COM(2015) 340 final
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Priprava predlagane uredbe in ocene učinka temelji na obsežnem gradivu, ki je navedeno v opombah pod črto v oceni učinka. Gradivo vključuje skoraj 30 študij in orodij za pripravo modelov, katerih večino so izvedli neodvisni zunanji subjekti, njihov namen pa je bil oceniti posamezne možnosti, predstavljene v tem predlogu. Te so v celoti navedene v Prilogi V k oceni učinka. Študije zajemajo vrsto metodologij s poudarkom na količinskih ocenah analiz gospodarskih in socialnih stroškov in koristi.

Poleg tega Komisija vodi sektorsko preiskavo nacionalnih mehanizmov zmogljivosti, katere vmesni izsledki so bili nemudoma upoštevani v pripravljalni fazi tega predloga²³. Rezultati študij so dopolnili obširne, že navedene povratne informacije zainteresiranih strani in so Komisiji na splošno zagotovili obsežno dokazno podlago, na kateri je lahko osnovala predloge.

- **Ocena učinka**

Z oceno učinka so bili podprti vsi predlagani ukrepi. Odbor za regulativni nadzor je 7. novembra 2016 podal pozitivno mnenje. Način, kako so bila stališča Odbora za regulativni nadzor upoštevana, je opisan v Prilogi I k oceni učinka.

V oceni učinka so bile preučene številne možnosti politike za vsak opredeljen sklop problemov. Sklopi problemov in alternativne možnosti za posredovanje so navedene v nadaljevanju.

Prilagoditev zasnove trga povečanju deleža obnovljivih virov energije in tehnološkemu razvoju

V oceni učinka je bilo potrjeno, da je treba okrepiti sedanja tržna pravila, da bi ustvarili enake konkurenčne pogoje za vse proizvodne tehnologije in vire energije z odpravo obstoječih izkrivljanj trga. V njej so obravnavana pravila, ki pomenijo diskriminacijo med viri in omejujejo ali dajejo prednost dostopu nekaterih tehnologij do elektroenergetskega omrežja. Poleg tega bi vsi udeleženci na trgu nosili finančno odgovornost za povzročena neravnovesja na omrežju in vsi viri bi bili plačani na trgu pod enakimi pogoji. Ovire za prilagajanje odjema bi bile odpravljene. Z izbrano možnostjo bi poleg tega okrepili kratkoročne trge, saj bi jih približali realnemu času, da bi tako zagotovili čim večje možnosti za izpolnjevanje potreb po prilagodljivosti, prispevali pa bi tudi k bolj učinkovitim izravnalnim trgov. Izbrana možnost vključuje ukrepe, ki bi pripomogli k vključitvi vseh prilagodljivih razpršenih virov proizvodnje, odjema in shranjevanja na trg prek ustreznih pobud in tržnega okvira, ki jim je bolje prilagojen, ter ukrepov za boljše spodbujanje operaterjev distribucijskih sistemov.

Neregulativen pristop je bil zavržen, saj bi pomenil le malo možnosti za izboljšanje trga in zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev za različne vire. Obstoječi regulativni okvir EU na zadevnih področjih je omejen ali pa ga sploh ni za druga področja. Poleg tega je za prostovoljno sodelovanje veljalo, da trgu ne zagotavlja ustrezne ravni harmonizacije ali gotovosti. Prav tako je bila zavržena možnost popolne harmonizacije tržnih pravil, saj bi spremembe lahko kršile načelo sorazmernosti in bi bile na splošno nepotrebne glede na sedanje stanje evropskih trgov energije.

²³

Vmesno poročilo o sektorski preiskavi mehanizmov zmogljivosti, C(2016) 2107 final.

Obravnavanje prihodnjih naložb v proizvodnjo energije in neusklajenih mehanizmov zmogljivosti

Ocenjene so bile različne možnosti politike, ki presegajo izhodiščni scenarij, pri čemer so bile pri vsaki možnosti predlagane različne stopnje prilagoditve in uskladitve med državami članicami na ravni EU kot tudi različna stopnja odvisnosti udeležencev od plačil na trgu energije.

Pri možnosti t. i. trga samo za energijo bi se evropski trgi zadovoljivo izboljšali in povezali ter zagotavljali potrebne cenovne signale za spodbujanje naložb v nove vire na pravih mestih. Pri tem scenariju mehanizmi zmogljivosti ne bi bili več potrebni.

Izbrana možnost temelji na scenariju trga samo za energijo, vendar ne izključuje možnosti, da države članice uporabljajo mehanizme zmogljivosti, če ti temeljijo na skupni metodologiji za oceno zadostnosti virov, ki jo popolnoma pregledno opravita ENTSO-E in ACER, ter so v skladu s skupnimi značilnosti zasnove za večjo združljivost nacionalnih mehanizmov zmogljivosti in bolj harmonizirano čezmejno sodelovanje. Ta možnost temelji na smernicah Evropske komisije o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 ter sektorski preiskavi mehanizmov zmogljivosti.

Neregulativni pristop je bil zavrjen, ker obstoječe določbe v zakonodaji EU niso dovolj jasne in trdne za obvladovanje izzivov, s katerimi se spopada evropski elektroenergetski sistem. Poleg tega je verjetno, da prostovoljno sodelovanje ne bi zagotavljalo ustreznih ravni usklajenosti v vseh državah članicah ali gotovosti za udeležence na trgu. Na tem področju je potrebna zakonodaja, ki bi dosledno obravnavala pereča vprašanja. Možnost, pri kateri bi morale na podlagi regionalnih ali vseevropskih ocen zadostnosti proizvodnje energije celotne regije ali vse države članice EU obvezno uvesti mehanizme, je bila zavrjena kot nesorazmerna.

Nezadostna uspešnost maloprodajnih trgov: počasno uvajanje in nizke ravni storitev

V odobreni možnosti je navedeno, da države članice do roka, določenega v zakonodaji EU, postopno opustijo splošno regulacijo cen, pri čemer začnejo s cenami, ki so nižje od stroškov. Ta možnost omogoča prehodno regulacijo cen za ranljive odjemalce. Da bi povečali udeležbo odjemalcev, je uporaba plačila odstopnine omejena. Zaupanje odjemalcev v spletišča za primerjavo je treba spodbujati tako, da nacionalni organi izvajajo sistem potrjevanja. Poleg tega bodo vodilna načela z zahtevami glede minimalne vsebine zagotovila jasne in razumljive račune za energijo. Poleg tega morajo države članice spremljati število gospodinjstev z energijsko revščino. Da bi novim udeležencem na trgu in podjetjem za energetske storitve omogočili razvoj novih storitev, je zagotovljen nediskriminatoren dostop do podatkov odjemalcev.

Druge možnosti, ki so bile obravnavane, a zavrnjene, so vključevale popolno uskladitev zakonodaje o varstvu odjemalcev in obsežne zaščitne ukrepe na tem področju; izjeme za regulacijo cen, opredeljene na ravni EU na podlagi praga porabe ali cenovnega praga; standardni model obdelave podatkov, ki ga je treba uveljaviti, in odgovornost, ki se dodeli nevtralnemu tržnemu akterju, kot je operater prenosnega sistema; vse pristojbine za zamenjavo dobavitelja, tudi plačilo odstopnine, bi bili prepovedani in vsebina računov za energijo bi bila delno usklajena; uvedeni bi bili okvir EU za spremljanje energijske revščine na podlagi raziskave energijske učinkovitosti stavb, ki jo izvedejo države članice, in preventivni ukrepi za preprečevanje odklopa. Vse navedene možnosti so bile zavrnjene na podlagi načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Skoraj vse zainteresirane strani, s katerimi se je posvetovala Komisija, so menile, da ohranitev sedanjega stanja ni vzdržna.

Izboljšanje institucionalnega okvira in vloge Agencije

Institucionalni okvir tretjega svežnja je namenjen spodbujanju sodelovanja med nacionalnimi regulativnimi organi in med operaterji prenosnih sistemov. ACER in ENTSO sta od svoje ustanovitve imela ključno vlogo pri doseganju napredka pri vzpostavitvi delujočega notranjega trga energije. Zaradi nedavnega razvoja na evropskih trgih energije, ki je upoštevan v oceni učinka in poznejših predlogih pobude za novo zasnovo trga, je treba prilagoditi institucionalni okvir. Poleg tega so se z izvajanjem tretjega svežnja pokazala tudi področja, na katerih bi bilo mogoče uvesti izboljšave glede okvira, ki velja za ACER in ENTSO. Glede možnosti, ki so bile preučene za prenovo institucionalnega okvira, je bil običajni scenarij zavržen, saj bi povzročil regulativne vrzeli in vrzeli pri tržnem nadzoru, in sicer v skladu z razvojem tržnih določb, uvedenih na drugih mestih v tem predlogu, in stalnim napredkom na ravni sekundarne zakonodaje EU.

Preučen je bil neregulativen pristop „doslednejšega izvrševanja zakonodaje“ in prostovoljnega sodelovanja brez novih, dodatnih ukrepov za prilagoditev institucionalnega okvira. Izboljšano izvrševanje obstoječe zakonodaje vključuje nadaljnje izvajanje tretjega svežnja, popolno izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, kot je opisano v običajnem scenariju, ter doslednejše izvrševanje zakonodaje. Vendar samo doslednejše izvrševanje ne bi zagotovilo izboljšav obstoječega institucionalnega okvira.

Zakonodajna možnost preoblikovanja ACER v organ z vlogo vseevropskega regulatorja je bila preučena, a nato zavržena. Da bi ACER lahko opravljal to vlogo, bi bilo treba znatno okrepiti njegov proračun in osebje, saj bi bilo v ta namen treba v tem organu združiti več strokovnjakov. Poleg tega se zdi primerno, da se pri postopku odločanja v ACER ohrani vključenost nacionalnih regulatorjev in da se odločitve z večino nacionalnih regulatorjev sistematično ne nadomesti z odločitvami direktorja.

Zato so bile preučene zakonodajne možnosti za izboljšanje ACER na podlagi obstoječega okvira. Možnost, odobrena v oceni učinka, omogoča prilagoditev institucionalnega okvira EU novim razmeram elektroenergetskega sistema. Poleg tega obravnava posledično potrebo po dodatnem regionalnem sodelovanju ter obstoječe in predvidene regulativne vrzeli na trgu energije, s čimer zagotavlja prilagodljivost z združevanjem pristopov od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol.

Da bi odpravili obstoječe regulativne vrzeli glede regulativnih nalog nacionalnih regulativnih organov na regionalni ravni, bi bil v pobudah politike na podlagi te možnosti določen prilagodljiv regionalni regulativni okvir za okrepitev regionalnega sodelovanja in odločanja nacionalnih regulativnih organov. S to možnostjo bi bil uveden sistem usklajenih regionalnih odločitev in nadzora nacionalnih regulativnih organov regije (npr. regionalnih operativnih centrov in drugih organov, ustanovljenih na podlagi predlaganih pobud za novo zasnovo trga) nad nekaterimi temami, ACER pa bi dobil vlogo varovanja interesov EU.

Temeljne pravice

Ta predlog lahko vpliva na več temeljnih pravic, določenih v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti na: spoštovanje zasebnega in družinskega življenja (člen 7), pravico do varstva osebnih podatkov (člen 8), prepoved diskriminacije (člen 21), pravico do socialne pomoči (člen 34), dostop do storitev splošnega gospodarskega pomena (člen 36), vključevanje visoke ravni varstva okolja (člen 37) in pravico do učinkovitega pravnega sredstva (člen 47).

Zato je uvedenih več določb o varstvu odjemalcev, energijski revščini, varstvu ranljivih odjemalcev, dostopu do storitev splošnega gospodarskega pomena, varstvu podatkov in zasebnosti.

Povzetek o oceni učinka je skupaj s pozitivnim mnenjem Odbora za regulativni nadzor na voljo na spletišču Komisije²⁴.

- **Ustreznost in poenostavitev ureditve**

Na podlagi predloga se lahko povečajo upravne zahteve, čeprav v omejenem obsegu. Z uvedbo enakih konkurenčnih pogojev, na podlagi katerih bi bile na trg v celoti vključene vse tehnologije, bi morale biti te tehnologije na primer skladne z zahtevami trga, kar bi povzročilo nekoliko upravno obremenitev.

Ukrepi, predvideni za izboljšanje likvidnosti in povezovanja trgov energije, lahko povzročijo tudi nekaj kratkoročnih učinkov na podjetja, saj bi se ta morala prilagoditi novim ureditvam za trgovanje z energijo. Te pa veljajo za minimalne v primerjavi z izhodišnim scenarijem brez ukrepanja, saj bi gospodarske koristi prenove znatno presegale kratko- ali dolgoročno upravno reorganizacijo.

Poleg tega bodo morali nacionalni regulativni organi zaradi postopnega opuščanja reguliranih cen na ravni države članice okrepiti prizadevanja za spremljanje trgov ter tako zagotoviti učinkovito konkurenco in varstvo odjemalcev. Ti učinki se lahko izravnavajo z večjo udeležbo odjemalcev, ki bi sama po sebi spodbujala konkurenco na trgu.

Razpon dejavnosti, ki naj bi se izvajale na podlagi posodobljenega institucionalnega okvira, bo prinesel tudi nov sklop zahtev za sodelovanje nacionalnih regulatorjev in operatorjev prenosnih sistemov na upravni ravni. To vključuje udeležbo v ACER in postopkih odločanja, ki vodijo v dogovor o metodologijah in praksah za nemoteno trgovanje z energijo na meji.

Podroben opis upravnih in gospodarskih posledic za podjetja in javne organe pri posameznih možnostih politike je na voljo v poglavju 6 ocene učinka.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračunske posledice predloga v okviru tega svežnja se nanašajo na vire Agencije za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER) in so opisane v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki je priložen predlogu Komisije za prenovitev uredbe o ustanovitvi ACER. Za nove naloge, ki naj bi jih izvajal ACER, zlasti glede ocene ustreznosti sistema in vzpostavitve regionalnih operativnih centrov, je potrebno v Agenciji do leta 2020 postopno zaposliti 18 dodatnih EPDČ in ji dodeliti ustrezna finančna sredstva. **5. DRUGI**

ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Komisija bo spremljala prenos in izvajanje določb s strani držav članic in drugih akterjev z ukrepi, ki jih bo sprejela, ter bo po potrebi sprejela izvršilne ukrepe. Komisija bo poleg tega pripravila smernice za pomoč pri izvajanju sprejetih ukrepov, kot je to že storila v okviru izvajanja tretjega energetskega svežnja.

Komisijo bo pri spremljanju in izvajanju podpiral ACER. Določbe te pobude zajemajo tudi letno poročanje Agencije in vzporedne ocene, ki jih opravi Komisija, kot tudi poročanje usklajevalne skupine za električno energijo. Agencija bo pozvana, naj nadalje pregleda svoje kazalnike za spremljanje, da bi zagotovila, da so še vedno ustrezni za spremljanje napredka pri doseganju ciljev predlogov, tako da so ti lahko med drugim ustrezno upoštevani v letnem poročilu ACER o spremljanju trga.

²⁴ [Urad za publikacije: vstavite povezavo na oceno učinka.]

Vzporedno s predlaganimi pobudami bo Komisija predložila pobudo o upravljanju energetske unije, ki bo racionalizirala zahteve glede načrtovanja, poročanja in spremljanja. Na podlagi pobude o upravljanju energetske unije bodo obstoječe zahteve glede spremljanja in poročanja Komisije in držav članic v tretjem energetskega svežnju vključene v horizontalna poročila o napredku in spremljanju. Več informacij o racionalizaciji zahtev glede spremljanja in poročanja je na voljo v oceni učinka upravljanja Evropske unije.

Obsežnejša obravnava mehanizmov spremljanja in primerjalnih kazalnikov je na voljo v poglavju 8 ocene učinka.

6. OBRAZLOŽITEV POSAMEZNIH DOLOČB PREDLOGOV

• Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih za notranji trg električne energije (prenovitev)

Poglavje I predlagane direktive vsebuje nekaj pojasnil glede področja uporabe in vsebine direktive, pri čemer so poudarjeni odjemalci ter pomen notranjega trga in njegovih glavnih načel. Določene so tudi posodobitve glavnih opredelitev pojmov, ki se uporabljajo v direktivi.

V *poglavju II* predlagane direktive je določeno glavno načelo, da morajo države članice zagotoviti, da je trg električne energije v EU konkurenčen, usmerjen k odjemalcem, prilagodljiv in nediskriminatoren. Poudarjeno je, da nacionalni ukrepi ne bi smeli neupravičeno ovirati čezmejnega pretoka energije, udeležbe odjemalcev ali naložb. Poudarjeno je tudi načelo, da dobavne cene temeljijo na trgu, razen ustrezno utemeljenih izjem. Poleg tega so pojasnjena nekatera načela glede delovanja trgov električne energije v EU, npr. pravica do izbire dobavitelja. Nadalje so določena posodobljena pravila o možnih obveznostih javne službe, ki jih lahko države članice v določenih okoliščinah naložijo energetskim podjetjem.

V poglavju III predlagane direktive so okrepljene že obstoječe pravice odjemalcev in uvedene nove pravice, katerih namen je postaviti odjemalce v jedro trgov energije in zagotoviti, da so bolj ozaveščeni in zaščiteni. Določena so pravila o jasnejših informacijah o obračunavanju in certificiranih orodjih za primerjavo. Poleg tega vsebuje določbe, ki zagotavljajo, da lahko odjemalci svobodno izbirajo in zamenjajo dobavitelje ali energetske združevalce, so upravičeni do pogodbe z dinamičnimi cenami ter lahko sodelujejo pri prilagajanju odjema, lastni proizvodnji in lastni porabi električne energije. Vsakemu odjemalcu daje pravico, da zaprosi za pametni števec, opremljen z minimalnim sklopom funkcij. Nadalje izboljšuje že obstoječa pravila o možnosti, da odjemalci izmenjujejo svoje podatke z dobavitelji in ponudniki storitev, tako da pojasnjuje vlogo akterjev, odgovornih za upravljanje podatkov, in določa skupno evropsko obliko zapisa podatkov, ki jo bo Komisija določila v izvedbenem aktu. Skuša tudi zagotoviti, da države članice obravnavajo problem energijske revščine. Od držav članic zahteva, da opredelijo okvire za neodvisne energetske združevalce in prilagajanje odjema po načelih, ki omogočajo polno udeležbo le-teh na trgu. Določa okvir za lokalne energetske skupnosti, da lahko sodelujejo pri lokalni proizvodnji, distribuciji, združevanju, shranjevanju ali dobavi energije ali storitvah energijske učinkovitosti. Nadalje vsebuje nekatera pojasnila že obstoječih določb o pametnih števcih, enotnih kontaktnih točkah, pravici do alternativnega reševanja sporov, pravici do univerzalne storitve in pravicah ranljivih odjemalcev.

Poglavje IV predlagane direktive vsebuje nekaj pojasnil nalog operaterjev distribucijskih sistemov, zlasti glede njihovih dejavnosti pri javnem naročanju omrežnih storitev za zagotavljanje prilagodljivosti, vključevanja električnih vozil in upravljanja podatkov. Pojasnjena je tudi vloga operaterjev distribucijskih sistemov glede shranjevalnih in polnilnih mest za električna vozila.

V poglavju V predlagane direktive so povzeta splošna pravila, ki veljajo za operaterje prenosnih sistemov. Ta večinoma temeljijo na obstoječem besedilu, podanih pa je nekaj pojasnil glede pomožnih storitev in novih regionalnih operativnih centrov.

Poglavje VI predlagane direktive, ki določa pravila o ločevanju, oblikovana v tretjem energetskega svežnju, ostaja nespremenjeno glede glavnih pravil materialnega prava o ločevanju, zlasti glede treh ureditev za operaterje prenosnih sistemov (ločevanje lastništva, neodvisni sistemski operater in neodvisni operater prenosnega sistema), in glede določb o imenovanju in potrditvi operaterjev prenosnih sistemov. Poglavje vsebuje le pojasnilo glede možnosti, da imajo operaterji prenosnih sistemov v lasti zmogljivosti za shranjevanje in opravljajo pomožne storitve.

Poglavje VII predlagane direktive vsebuje pravila o ustanavljanju, obsegu pooblastil in dolžnostih ter pravila o delovanju neodvisnih nacionalnih energetskih regulatorjev. Predlog zlasti poudarja obveznost regulatorjev, da sodelujejo s sosednjimi regulatorji in ACER pri vprašanjih čezmejnega pomena, in posodablja seznam nalog regulatorjev, med drugim glede nadzora nanovo ustanovljenih regionalnih operativnih centrov.

Poglavje VIII predlagane direktive spreminja nekaj splošnih določb, med drugim določbe o odstopanjih od direktive, izvajanju delegiranih pooblastil s strani Komisije in odboru, ustanovljenem na podlagi pravil o komitologiji v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.

Nove priloge k predlagani direktivi določajo več zahtev glede orodij za primerjavo ter obračunavanja in informacij o obračunavanju in spreminjajo že obstoječe zahteve za pametne števec in njihovo uvedbo.

• Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o notranjem trgu električne energije (prenovitev)

V poglavju I predlagane uredbe so določeni področje uporabe, vsebina in opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v njej. Poudarjen je pomen neizkrivljenih tržnih signalov, ki zagotavljajo večjo prilagodljivost, razogljichenje in inovacije, poleg tega so posodobljene in dopolnjene glavne opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v uredbi.

V poglavju II predlagane uredbe je uveden nov člen, v katerem so določena ključna načela, ki jih mora spoštovati nacionalna zakonodaja na področju energetike, da bi omogočala delujoči notranji trg električne energije. Poleg tega so določena glavna pravna načela pravil za trgovanje z električno energijo v različnih časovnih obdobjih trgovanja (izravnalni trg, trg znotraj dneva, trg za dan vnaprej in terminski trg), vključno z načeli za oblikovanje cen. Pojasnjeno je načelo odgovornosti za izravnavo in določen je okvir za s trgom bolj združljiva pravila za dispečiranje in omejitev proizvodnje in prilagajanja odjema, vključno s pogoji za izjeme.

V poglavju III predlagane uredbe je opisan postopek za usklajeno opredelitev trgovalnih območij v skladu s postopkom pregleda, uvedenim z Uredbo 2015/1222 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti²⁵. Da bi rešili pereče vprašanje precejšnjih nacionalnih omejitev čezmejnega pretoka električne energije, so pojasnjeni pogoji za takšne izjemne omejitve, zlasti s pravili, ki bodo zagotovila, da nacionalni akterji ne omejujejo uvoza in izvoza električne energije iz gospodarskih razlogov. Navedeno poglavje vsebuje spremembe že obstoječih načel za omrežnine v prenosnih in distribucijskih omrežjih

²⁵ Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24–72).

ter določa postopek za spodbujanje postopnega zbliževanja metodologij za omrežnine v teh omrežjih. Določa tudi spremenjena pravila za uporabo dajatev za prezasedenost.

V poglavju IV predlagane uredbe so določena nova splošna načela glede tega, kako lahko države članice usklajeno rešujejo problematiko zadostnosti virov. Določena so načela ter postopek za oblikovanje evropske ocene zadostnosti virov, s katero bi lahko bolje ugotovili potrebo po mehanizmih zmogljivosti, in po potrebi določitev standarda zanesljivosti s strani države članice. Pojasnjeno je, kako in pod katerimi pogoji je mogoče uvesti mehanizme zmogljivosti tako, da je to združljivo s trgov. Pojasnjena so tudi s trgov združljiva načela za mehanizme zmogljivosti, vključno s pravili za vključitev zmogljivosti, ki je v drugi državi članici, in uporabo povezovalnih daljnovodov. Določeno je, kako bodo regionalni operativni centri, nacionalni operaterji prenosnih omrežij, ENTSO za električno energijo in nacionalni regulatorji prek ACER sodelovali pri oblikovanju tehničnih parametrov za vključitev zmogljivosti, ki je v drugi državi članici, ter določena so operativna pravila za njihovo vključitev.

V poglavju V predlagane uredbe so določene naloge in dolžnosti ENTSO za električno energijo ter s tem povezane naloge spremljanja ACER, pri čemer je pojasnjeno tudi, da mora ACER delovati neodvisno in za evropsko dobro. Opredeljeno je poslanstvo regionalnih operativnih centrov ter določena so merila in postopek za opredelitev regij delovanja sistema, ki jih pokriva posamezni regionalni operativni center, kot tudi usklajevalne naloge, ki jih ti centri opravljajo. Določeni so tudi delovne in organizacijske ureditve, zahteve glede posvetovanja, zahteve in postopki za sprejetje odločitev in priporočil ter njihovo revizijo, sestava in odgovornosti vodstvenega odbora ter ureditev odgovornosti regionalnih operativnih centrov. Poleg tega poglavje vključuje pravila o priključitvi naprav za soproizvodnjo, ki so bila prej vključena v Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti. Pravila o desetletnem načrtu za razvoj omrežja, nadomestilu med operaterji prenosnih sistemov, izmenjavi informacij in potrjevanju ostajajo večinoma nespremenjena.

V poglavju VI predlagane uredbe je vzpostavljen evropski organ za operaterje distribucijskih sistemov, opredeljeni so postopek njegove ustanovitve in njegove naloge, vključno s posvetovanjem z zainteresiranimi stranmi. Določena so tudi podrobna pravila za sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov glede načrtovanja in upravljanja omrežij.

V poglavju VII predlagane uredbe so določena že obstoječa pooblastila in pravila, v skladu s katerimi lahko Komisija sprejema delegirane akte v obliki omrežnih kodeksov ali smernic. Pojasnjena je pravna narava, določeno je sprejetje omrežnih kodeksov in smernic, njihova možna vsebina pa je razširjena na področja, kot so strukture tarif za distribucijo, pravila za zagotavljanje nefrekvenčnih pomožnih storitev, pravila za prilagajanje odjema, shranjevanje energije in omejitev odjema, pravila za kibernetsko varnost, pravila glede regionalnih operativnih centrov ter omejitev proizvodnje kot tudi ponovno dispečiranje proizvodnje in odjema. Poenostavljen in racionaliziran je postopek za pripravo omrežnih kodeksov za električno energijo, nacionalnim regulatorjem pa je omogočeno, da se v ACER odločajo glede vprašanj, ki zadevajo izvajanje omrežnih kodeksov in smernic. Poleg tega evropski organ za operaterje distribucijskih sistemov in druge zainteresirane strani tesneje vključuje v postopek za oblikovanje predlogov omrežnih kodeksov za električno energijo.

V poglavju VIII predlagane uredbe so določene končne določbe. Vključena so že obstoječa pravila za izvzete nove povezovalne daljnovode za enosmerni tok iz zahteve v direktivi in uredbi o električni energiji, pojasnjen pa je tudi postopek za naknadne spremembe, ki jih glede tega uvedejo nacionalni regulativni organi.

V Prilogi predlagane uredbe so podrobneje opredeljene naloge, dodeljene regionalnim operativnim centrom, ustanovljenim z uredbo.

- **Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev)**

Na splošno se predlaga, da se pravila glede ACER prilagodijo skupnemu pristopu k decentraliziranim agencijam EU, o katerem so se dogovorili Evropski parlament, Svet EU in Evropska komisija²⁶. ACER pa se na tej stopnji dovoli, da obdrži omejena odstopanja od skupnega pristopa.

V poglavju I predlagane uredbe so opisani vloga, cilji in naloge ACER ter vrsta aktov, ki jih ACER lahko sprejme. Določena so tudi pravila glede posvetovanj in spremljanja. Seznam nalog je bil posodobljen tako, da vključuje dolžnosti ACER na področju nadzora veleprodajnega trga in čezmejne infrastrukture, ki so bile dodeljene ACER po sprejetju uredbe.

Glede sprejetja omrežnih kodeksov za električno energijo je bila ACER dodeljena večja odgovornost pri pripravi in predložitvi končnega predloga omrežnega kodeksa Komisiji, ENTSO-E pa je ohranil vlogo tehničnega izvedenca. Predlog vključuje tudi formalni organ, ki bi predstavljal operaterje distribucijskih sistemov na ravni EU, zlasti pri oblikovanju predlogov omrežnih kodeksov v skladu s povečanjem njihovih odgovornosti. Agenciji je dodeljena pristojnost za odločanje glede pogojev, metodologij in algoritmov za izvajanje omrežnih kodeksov in smernic za električno energijo.

Za naloge na regionalni ravni, ki se nanašajo le na omejeno število nacionalnih regulatorjev, je uveden regionalni postopek odločanja. Direktor bi zato moral podati mnenje o tem, ali je zadevno vprašanje predvsem regionalnega pomena. Če se odbor regulatorjev strinja, da to velja, mora regionalni pododbor odbora regulatorjev pripraviti zadevno odločitev, ki jo sprejme ali zavrne sam odbor regulatorjev. V nasprotnem primeru se odbor regulatorjev odloča brez posredovanja regionalnega pododbora.

V poglavju so poleg tega opredeljene številne nove naloge ACER, in sicer naloge, ki zadevajo usklajevanje nekaterih nalog glede regionalnih operativnih centrov v okviru Agencije, nadzor imenovanih upravljavcev trga električne energije ter odobritev metod. Poleg tega poglavje vključuje predlog glede zadostnosti proizvodnje in pripravljenosti na tveganja.

Poglavje II predlagane uredbe vsebuje organizacijska pravila, ki se nanašajo na upravni odbor, odbor regulatorjev, direktorja, odbor za pritožbe in novo določbo o delovnih skupinah Agencije. Medtem ko je prilagojenih več posameznih določb o skupnem pristopu k decentraliziranim agencijam EU ali o novih pravilih glasovanja v Svetu, so glavne lastnosti obstoječe strukture upravljanja, zlasti odbor regulatorjev, ohranjene.

To odstopanje ACER od skupnega pristopa je upravičeno v nadaljevanju.

Glavne cilje evropske elektroenergetske politike, zanesljivost oskrbe, cenovno dostopnost električne energije in razogljičenje je mogoče najbolj stroškovno učinkovito doseči s povezanim evropskim trgom električne energije. Infrastruktura za prenos električne energije je tako vse bolj povezana, čez mejo se trguje z vse večjimi količinami električne energije, proizvodnje zmogljivosti se souporabljajo na evropski ravni in prenosni sistem se upravlja ob upoštevanju regionalnih, čezmejnih vidikov. Ta zakonodajni sveženj še krepi te trende, ki naj bi prinesli večjo učinkovitost in s tem koristili evropskim odjemalcem.

²⁶ Glej skupno izjavo Evropskega parlamenta, Sveta EU in Evropske komisije o decentraliziranih agencijah z dne 19. julija 2012.

Osnovni pogoj za vzpostavitev notranjega trga električne energije je odprtje sektorja konkurenci. Tako kot v drugih gospodarskih sektorjih so za odprtje trga električne energije potrebni novi predpisi, zlasti glede prenosnega in distribucijskega sistema ter regulativnega nadzora. V ta namen so bili vzpostavljeni neodvisni regulativni organi. Ti organi imajo še vedno posebno odgovornost pri nadzoru nacionalnih in evropskih pravil, ki veljajo za sektor električne energije.

Zaradi vse večjega čezmejnega trgovanja in čezmejnega upravljanja sistema, pri katerem sta upoštevani regionalna in evropska razsežnost, so morali nacionalni regionalni organi vse bolj usklajevati svoje ukrepe z nacionalnimi regulativnimi organi iz drugih držav članic. ACER naj bi postal forum za tovrstno sodelovanje in to nalogo opravlja od ustanovitve leta 2011. Organ znotraj Agencije, v katerem je skupaj z osebjem ACER pripravljena večina mnenj, priporočil in odločitev Agencije, je zato odbor regulatorjev, ki ga sestavljajo visoki predstavniki nacionalnih regulativnih organov in predstavnik Komisije brez glasovalne pravice. V prvih letih obstoja Agencije je odboru regulatorjev uspelo učinkovito prispevati k izpolnjevanju nalog Agencije.

Ker pa so trgi energije še vedno večinoma regulirani na nacionalni ravni, imajo na njih nacionalni regulatorji ključno vlogo. Glavna vloga ACER ni izvajanje delegiranih regulativnih pristojnosti Komisije, temveč usklajevanje regulativnih odločitev neodvisnih nacionalnih regulatorjev. V tem zakonodajnem predlogu je ta razdelitev vlog še vedno večinoma ohranjena. Pri sedanji strukturi je vzpostavljeno izpopolnjeno ravnotežje med različnimi akterji ob upoštevanju posebnih značilnosti razvoja notranjega trga energije. Sprememba ravnotežja na tej stopnji bi lahko ogrozila izvajanje pobud politike v zakonodajnih predlogih in zato ovirala nadaljnjo povezovanje trga energije, ki je glavni namen tega predloga. Zato se zdi prezigodaj, da bi pristojnosti odločanja prenesli na vodstveni odbor, kakor je določeno v skupnem pristopu. Namesto tega se zdi primerno ohraniti sedanjo strukturo, ki zagotavlja, da nacionalni regulatorji ukrepajo brez neposrednih intervencij institucij EU ali držav članic v posebnih zadevah. Obenem je za splošno delo regulatorjev še vedno potrebna odobritev institucij EU prek programskih, proračunskih in strateških dokumentov. Institucije EU so udeležene tudi pri upravnih zadevah. Zato ni predlagano, da se spremenita sestava in delovanje obstoječega odbora regulatorjev.

Podobno ni predlagano, da bi koncept upravnega odbora prilagodili modelu vodstvenega odbora na podlagi skupnega pristopa. Upravni odbor Agencije v sedanji sestavi se je v zadnjih letih izkazal za posebej uspešnega in učinkovitega. Njegovo delovanje zagotavljajo predstavniki Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije.

Čeprav se Komisiji na tej stopnji ne zdi primerno, da bi upravno sestavo Agencije popolnoma prilagodila skupnemu pristopu, bo še naprej spremljala, ali so opisana odstopanja od skupnega pristopa še vedno upravičena, pri čemer je naslednja ocena, ki bo poleg ocene ciljev, pooblastila in nalog Agencije osredotočena predvsem na upravno sestavo Agencije, načrtovana za leto 2021.

Poglavje III predlagane uredbe vsebuje finančne določbe. Predlagano je, da se več posameznih določb prilagodi skupnemu pristopu k decentraliziranim agencijam.

V poglavju IV predlagane uredbe je posodobljenih več posameznih določb v skladu s skupnim pristopom. Poglavje vsebuje sicer večinoma nespremenjene določbe o osebju in pravni odgovornosti.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o notranjem trgu električne energije****(prenovitev)**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ~~ustanovitvi Evropske skupnosti~~ ☒ delovanju Evropske unije ☒ in
zlasti člena ~~95~~ ☒ 194(2) ☒ Pogodbe,

ob upoštevanju predloga ☒ Evropske ☒ ~~komisije~~,

☒ po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom, ☒

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,

v skladu ~~s~~ ☒ z ☒ rednim zakonodajnim ☒ postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

↓ novo

- (1) Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta²⁷ je bila večkrat bistveno spremenjena. Ker so potrebne dodatne spremembe, bi bilo treba zaradi jasnosti navedeno uredbo prenoviti.

↓ 714/2009, uvodna izjava 1
(prilagojeno)
⇒ novo

- (2) ⇒ Cilj energetske unije je odjemalcem – gospodinjstvom in podjetjem – zagotoviti zanesljivo, trajnostno, konkurenčno in cenovno dostopno energijo. V preteklosti so elektroenergetske sisteme obvladovali vertikalno integrirani monopoli, ki so bili

²⁷ Uredba (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003 (UL L 211, 14.8.2009, str. 15).

pogosto v javni lasti, z obsežnimi centraliziranimi jedrskimi elektrarnami ali elektrarnami na fosilna goriva. ⇐ Cilj notranjega trga električne energije ~~z električno energije~~, ki se postopoma uvaja od leta 1999, je zagotavljanje resnične izbire vsem odjemalcem ~~potrošnikom~~ v ~~Uniji~~ ~~Skupnosti~~, tako ~~bodisi~~ državljanom kot ~~bodisi~~ podjetjem, novih poslovnih priložnosti in več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnosti. ⇐ Notranji trg električne energije je povečal konkurenco, zlasti na veleprodajni ravni, in čezmejno trgovino. Ostaja temelj učinkovitega energetskega trga. ⇐

↓ novo

- (3) Evropski energetski sistem doživlja svoje najkorenitejše spremembe v zadnjih desetletjih in trg električne energije je v središču teh sprememb. Skupni cilj razogljičenja prinaša nove priložnosti in izzive za udeležence na trgu. Hkrati pa tehnološki razvoj omogoča nove oblike udeležbe odjemalcev in čezmejnega sodelovanja.
 - (4) Državne intervencije, ki so pogosto neusklajeno oblikovane, so povzročile čedalje večje motnje veleprodajnega trga električne energije, kar je imelo negativne posledice za naložbe in čezmejno trgovino.
 - (5) V preteklosti so bili odjemalci električne energije popolnoma pasivni, pogosto so električno energijo kupovali po reguliranih cenah, ki niso bile neposredno povezane s trgom. V prihodnosti je treba odjemalcem omogočiti polno sodelovanje na trgu pod enakimi pogoji kot drugim udeležencem na trgu. Da bi vključili čedalje večji delež energije iz obnovljivih virov, bi moral prihodnji elektroenergetski sistem izkoristiti vse dosegljive vire prilagodljivosti, zlasti prilagajanje odjema in shranjevanje. Za doseganje učinkovitega razogljičenja po najnižjih stroških mora spodbujati tudi energijsko učinkovitost.
 - (6) Večje povezovanje trgov in spremembe v smeri bolj nestanovitne proizvodnje električne energije zahtevajo okrepljena prizadevanja za usklajevanje nacionalnih energetskih politik v sosedstvu in uporabo priložnosti čezmejnega trgovanja z električno energijo.
-

↓ 714/2009 uvodne izjave 2 do 5

~~(2) Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo²⁸ in Uredba (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo električne energije²⁹ sta znatno prispevali k oblikovanju takega notranjega trga z električno energijo.~~

~~(3) Vendar trenutno v Skupnosti obstajajo ovire pri prodaji električne energije pod enakimi pogoji, brez diskriminacije ali ovir. Predvsem še ne obstaja nediskriminatoren dostop do~~

²⁸ UL L 176, 15.7.2003, str. 37.

²⁹ UL L 176, 15.7.2003, str. 1.

~~omrežij in enako učinkovita raven regulativnega nadzora v vseh državah članicah, še vedno pa obstajajo ločeni trgi.~~

~~(4) Komisija je v sporočilu z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Energetska politika za Evropo“ poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga z električno energijo in zagotavljanja enakovrednih pogojev za vsa elektroenergetska podjetja v Skupnosti. Sporočili Komisije z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo“ ter „Preiskava na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 v panogi plina in elektroenergetski panogi (Končno poročilo)“ sta pokazali, da obstoječa pravila in ukrepi ne zagotavljajo potrebnega okvira kakor tudi ne oblikovanja povezovalnih zmogljivosti za doseganje cilja dobro delujočega, učinkovitega in odprtega notranjega trga.~~

~~(5) Poleg temeljitega izvajanja obstoječega regulativnega okvira bi bilo treba v skladu z navedenimi sporočili prilagoditi regulativni okvir notranjega trga z električno energijo iz Uredbe (ES) št. 1228/2003.~~

⇓ novo

- (7) Pripravljeni so bili regulativni okviri, ki omogočajo trgovanje z električno energijo po vsej Uniji. Ta razvoj je dobil podporo s sprejetjem številnih omrežnih kodeksov in smernic za povezovanje trgov električne energije. Navedeni omrežni kodeksi in smernice vsebujejo določbe o tržnih pravilih, delovanju sistema in omrežnih povezavah. Za zagotovitev popolne preglednosti in večje pravne varnosti bi bilo treba v skladu z rednim zakonodajnim postopkom in v okviru enotnega akta sprejeti tudi glavna načela delovanja trga in dodeljevanja zmogljivosti na izravnalnem trgu, pri trgovanju znotraj dneva in za dan vnaprej ter na terminskem trgu.
- (8) Temeljna tržna načela bi morala opredeliti, da se cene električne energije določijo s pomočjo povpraševanja in ponudbe. Navedene cene bi morale odražati, kdaj je električna energija potrebna, z zagotavljanjem tržno zasnovanih spodbud za naložbe v prilagodljive vire, kot so prožna proizvodnja, medsebojne povezave, prilagajanje odjema ali skladiščenje.
- (9) Razogljičenje elektroenergetskega sektorja skupaj z energijo iz obnovljivih virov, ki postaja najpomembnejši del trga, je temeljni cilj energetske unije. Ker si Unija prizadeva za razogljičenje elektroenergetskega sektorja in čedalje bolj povečuje delež obnovljivih virov energije, je ključnega pomena, da trg odpravi obstoječe omejitve za čezmejno trgovino in spodbudi naložbe v podporno infrastrukturo, na primer, v prožnejšo proizvodnjo, medsebojne povezave, večje prilagajanje odjema ali shranjevanje. Da bi podprli ta prehod k spremenljivi in porazdeljeni proizvodnji energije ter zagotovili, da so načela energetske unije v prihodnosti temelj trgov električne energije v Uniji, je ključnega pomena, da se ponovno osredotočimo na kratkoročne trge in oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja.
- (10) Kratkoročni trgi bodo izboljšali likvidnost in konkurenco, tako da bodo več virom, zlasti prožnejšim, omogočili polno sodelovanje na trgu. Z učinkovitim oblikovanjem cen v obdobjih pomanjkanja se bo udeležence na trgu spodbudilo, da so na voljo, ko trg to najbolj potrebuje, in zagotovljeno bo, da si lahko pokrijejo svoje stroške na veleprodajnem trgu. Zato je nujno treba zagotoviti, da se v čim večji meri ukinejo upravne in implicitne zamejitve cen in tako omogoči, da cene v obdobjih pomanjkanja narastejo do vrednosti nezadostnega napajanja. Ko bodo kratkoročni trgi in

oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja v celoti vključeni v strukturo trga, bodo prispevali k odpravljanju drugih ukrepov, kot so mehanizmi zmogljivosti, da bi se zagotovila zanesljiva oskrba. Hkrati pa oblikovanje cen v obdobjih pomanjkanja brez zamejevanja cen na veleprodajnem trgu ne bi smelo ogroziti možnosti oblikovanja zanesljivih in stabilnih cen za končne odjemalce, zlasti gospodinjstva in MSP.

- (11) Odstopanja od temeljnih tržnih načel, kot so odgovornost za izravnavo, dispečiranje na tržni osnovi ali omejitev in ponovno dispečiranje vodijo do tega, da bo manj signalov prožnosti ter da bo razvoj rešitev, kot so shranjevanje, prilagajanje odjema ali združevanje, omejen. Čeprav so odstopanja še vedno potrebna, da bi se izognili nepotrebnim upravnim obremenitvam za nekatere akterje, zlasti gospodinjstva in MSP, pa široka odstopanja, ki zajemajo celotne tehnologije, niso skladna s ciljem doseganja učinkovitega razogljičenja na tržni osnovi in bi jih zato bilo treba zamenjati z bolj ciljno usmerjenimi ukrepi.

↓ 714/2009 uvodna izjava 16

- (12) Predpogoj za učinkovito konkurenco na notranjem trgu električne energije ~~z električno energije~~ so nediskriminatorne in pregledne cene za uporabo omrežja, vključno s povezovalnimi daljinovodi v prenosnem omrežju. Razpoložljive zmogljivosti teh vodov bi bilo treba določiti na najvišjo možno vrednost skladno z varnostnimi standardi za zanesljivo delovanje omrežja.

↓ 714/2009 uvodna izjava 17

- (13) Pomembno je izogniti se izkrivljanju konkurence zaradi različnih varnostnih standardov ter standardov za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba udeležencem na trgu zagotoviti preglednost razpoložljivih prenosnih zmogljivosti ter varnostnih standardov in standardov za načrtovanje in obratovanje, ki vplivajo na razpoložljivost prenosnih zmogljivosti.

↓ novo

- (14) Za učinkovito usmerjanje potrebnih naložb morajo cene pokazati tudi, kje je električna energija najbolj potrebna. V območnem elektroenergetskem sistemu pravilni lokacijski signali zahtevajo skladno, objektivno in zanesljivo določanje trgovalnih območij po preglednem postopku. Da bi omogočili učinkovito delovanje in načrtovanje elektroenergetskega omrežja in zagotovili učinkovite cenovne signale za nove proizvodne zmogljivosti, prilagajanje odjema ali infrastrukturo za prenos, bi morala trgovalna območja odražati strukturno prezasedenost. Da bi razrešili notranjo prezasedenost, se zlasti ne bi smela zmanjšati zmogljivost med območji.
- (15) Učinkovito razogljičenje elektroenergetskega sistema prek povezovanja trga zahteva sistematično odpravljanje omejitev za čezmejno trgovino, da bi presegli razdrobljenost trga in odjemalcem energije v Uniji omogočili, da popolnoma izkoristijo prednosti povezanih trgov električne energije in konkurence.

↓ 714/2009 uvodna izjava 10

- (16) Za zagotavljanje hitrega prilagajanja spremenjenim okoliščinam bi ta uredba morala predpisati osnovna načela glede postavitve cen in dodeljevanja zmogljivosti ter obenem zagotavljati sprejetje smernic, ki natančno opredeljujejo nadaljnja pomembna načela in metodologije.

↓ 714/2009 uvodna izjava 22

- (17) Razreševanje problemov prezasedenosti bi moralo zagotavljati ustrezne ekonomske signale operaterjem prenosnih sistemov in udeležencem na trgu in temeljiti na tržnih mehanizmih.

↓ 714/2009 uvodna izjava 11

- (18) Na odprtem, konkurenčnem trgu bi morali operaterji prenosnih sistemov za stroške, nastale zaradi gostovanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih, prejeti nadomestilo od operaterjev prenosnih sistemov, iz katerih izvirajo ti čezmejni pretoki in v katerih le-ti ponikajo.

↓ 714/2009 uvodna izjava 12

- (19) Pri določanju nacionalnih omrežnih tarif bi se morala upoštevati plačila in prejemki, ki izvirajo iz nadomestila med operaterji prenosnih sistemov.

↓ 714/2009 uvodna izjava 13

- (20) Dejanski znesek za plačilo za čezmejni dostop do omrežja lahko precej niha, odvisno od vključenih operaterjev prenosnih sistemov in zaradi razlik v strukturi tarifnih sistemov, ki se uporabljajo v državah članicah. Za preprečevanje izkrivljanja trgovanja je torej potrebna določena stopnja uskladitve.

↓ 714/2009 uvodna izjava 21

- (21) Morala bi obstajati pravila o uporabi prihodkov iz postopkov razreševanja prezasedenosti, razen če posebna narava zadevnega povezovalnega daljnovoda utemeljuje izvzete iz teh pravil.

↓ novo

- (22) Za zagotavljanje enakovrednih pogojev za vse udeležence na trgu bi bilo treba omrežne tarife uporabljati tako, da ne bi pozitivno ali negativno diskriminirale proizvodnje, priključene na ravni distribucije, glede na proizvodnjo, priključeno na

ravni prenosa. Ne bi smele diskriminirati shranjevanja energije in ne odvrčati udeležbe v prilagajanju odjema ali predstavljati omejitev za izboljšanje energijske učinkovitosti.

- (23) Da bi povečali preglednost in primerljivost določanja tarif, če se zavezujoča harmonizacija ne zdi ustrezna, bi Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev, ustanovljena z [prenovljena Uredba (ES) št. 713/2009, kot je predlagana v COM(2016) 863/2] (v nadaljnjem besedilu Agencija), morala izdati metodologije za izračun tarif.
- (24) Za boljšo zagotovitev optimalnih naložb v vseevropska omrežja in obravnavo izzivov, če ustreznih projektov čezmejnih povezav ni mogoče uresničiti zaradi pomanjkanja prednostnega izvajanja na nacionalni ravni, bi bilo treba ponovno preučiti uporabo dajatev za prezasedenost ter jih dovoliti samo za namene zagotavljanja razpoložljivosti in ohranjanja ali povečanja povezovalnih zmogljivosti.

↓ 714/2009, uvodna izjava 7 (prilagojeno)
--

- (25) Da bi zagotovili optimalno upravljanje omrežja za prenos električne energije in da se omogočita čezmejno trgovanje z električno energijo in njena čezmejna dobava v ☒ Uniji ☒ ~~Skupnosti~~, bi bilo treba ustanoviti Evropsko mrežo operaterjev prenosnih omrežij za električno energijo (ENTSO za električno energijo). Naloge ENTSO za električno energijo bi se morale izvajati v skladu s pravili ☒ Unije ☒ ~~Skupnosti~~ o konkurenci, ki se še naprej uporabljajo za odločitve ENTSO za električno energijo. Naloge ENTSO za električno energijo bi morale biti točno določene, njene delovne metode pa bi morale zagotavljati, da deluje učinkovito, da je zagotovljena preglednost in reprezentativnost ENTSO za električno energijo. Z omrežnimi kodeksi ~~S kodeksi omrežij~~, ki jih pripravi ENTSO za električno energijo, ne bi smeli nadomestiti potrebnih nacionalnih tehničnih kodeksov za notranja vprašanja. Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, bi morali operaterji prenosnih sistemov znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni z omrežnimi kodeksi ~~s kodeksi omrežij~~ in nezavezujočim 10-letnim razvojnim načrtom omrežij na ravni ☒ Unije ☒ ~~Skupnosti~~. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje in spremljati učinkovitost delovanja omrežja na regionalni ravni. Sodelovanje na regionalni ravni bi moralo biti združljivo z razvojem konkurenčnega in učinkovitega notranjega trga ~~z električne energije~~.

↓ novo

- (26) ENTSO za električno energijo bi moral izvesti zanesljivo srednje- do dolgoročno oceno zadostnosti virov na ravni Unije, s katero bi zagotovil objektivno osnovo za oceno težav v zvezi z zadostnostjo virov. Težava v zvezi z zadostnostjo virov, ki jo obravnavajo mehanizmi zmogljivosti, bi morala temeljiti na oceni EU.
- (27) Srednje- do dolgoročna ocena zadostnosti virov (od deset let do enega leta vnaprej), ki jo določa ta uredba, ima drugačen namen kot sezonske napovedi (šest mesecev vnaprej), kot so določene v členu 9 [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862]. Srednje- do dolgoročne ocene se ponavadi uporabljajo

za oceno potrebe po mehanizmih zmogljivosti, medtem ko so sezonske napovedi namenjene opozarjanju na morebitno tveganje v naslednjih šestih mesecih, zaradi katerega bi verjetno prišlo do znatnega poslabšanja razmer na področju dobave električne energije. Poleg tega regionalni operativni centri izvajajo tudi regionalne ocene zadostnosti, kakor je opredeljeno v evropski zakonodaji o obratovanju sistema za prenos električne energije. Gre za zelo kratkoročne ocene zadostnosti (od tedna do dneva vnaprej), ki se uporabljajo v okviru obratovanja sistemov.

- (28) Pred uvedbo mehanizmov zmogljivosti bi države članice morale oceniti regulativne motnje, ki prispevajo k težavam v zvezi z zadostnostjo virov. Od njih bi bilo treba zahtevati, da sprejmejo ukrepe za odpravo ugotovljenih motenj, vključno s časovnim načrtom za njihovo izvajanje. Mehanizmi zmogljivosti bi se morali uvesti samo za preostale težave, ki jih ni mogoče reševati z odpravo takih motenj.
- (29) Države članice, ki nameravajo uvesti mehanizme zmogljivosti, bi morale cilje zadostnosti virov pripraviti v skladu s preglednim in preverljivim postopkom. Države članice bi morale imeti možnost, da določijo želeno raven zanesljivosti oskrbe.
- (30) Glavna načela mehanizmov zmogljivosti bi bilo treba določiti na podlagi načel o državni pomoči za varstvo okolja in energijo ter ugotovitev sektorske preiskave mehanizmov zmogljivosti Generalnega direktorata za konkurenco. Že obstoječe mehanizme zmogljivosti pa bi bilo treba preučiti z vidika teh načel. Če evropska ocena zadostnosti virov pokaže, da ni težav v zvezi z zadostnostjo virov, ni treba vzpostavljati novih mehanizmov zmogljivosti niti ni treba sprejemati novih zavez glede zmogljivosti v okviru že obstoječih mehanizmov zmogljivosti. Ves čas je treba upoštevati pravila za nadzor državne pomoči v skladu s členom 107 do 109 PDEU.
- (31) Določiti bi bilo treba podrobna pravila za pospeševanje učinkovitega čezmejnega sodelovanja v mehanizmih zmogljivosti, ki niso sheme rezerv. Čezmejno delujoči operaterji prenosnih sistemov bi morali zainteresiranim proizvajalcem, ki si želijo sodelovati v mehanizmih zmogljivosti v drugih državah članicah, olajšati to sodelovanje. Zato bi morali izračunati zmogljivosti, do katerih bi bilo čezmejno sodelovanje mogoče, omogočiti sodelovanje in preveriti razpoložljivosti. Nacionalni regulativni organi bi morali izvrševati čezmejna pravila v državah članicah.
- (32) Zaradi razlik v nacionalnih energetskih sistemih in tehničnih omejitev obstoječih elektroenergetskih omrežij bo pogosto najboljši način za doseganje napredka pri povezovanju trga sodelovanje na regionalni ravni. Zato bi bilo treba okrepiti regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov. Da bi zagotovil učinkovito sodelovanje, bi moral novi regulativni okvir predvideti okrepljeno regionalno upravljanje in regulativni nadzor ter med drugim okrepiti pristojnosti Agencije za sprejemanje odločitev glede čezmejnih vprašanj. Tesnejše sodelovanje držav članic bi lahko bilo potrebno tudi v kriznih razmerah, da bi se povečala zanesljivost dobave in omejile motnje na trgu.
- (33) Usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov na regionalni ravni je bilo formalizirano z obveznim sodelovanjem operaterjev prenosnih sistemov v regijskih koordinatorjih sigurnega obratovanja, kar bi bilo treba dopolniti z okrepljenim institucionalnim okvirom preko vzpostavitve regionalnih operativnih centrov. Pri vzpostavitvi regionalnih operativnih centrov bi bilo treba upoštevati obstoječe regionalne pobude za usklajevanje in podprti čedalje bolj povezano delovanje elektroenergetskih sistemov v Uniji, z zagotovitvijo njihovega učinkovitega in zanesljivega delovanja.

- (34) Geografsko območje regionalnih operativnih centrov bi jim moralo omogočati učinkovito vlogo usklajevanja z optimizacijo delovanja operaterjev prenosnih sistemov v večjih regijah.
- (35) Regionalni operativni centri bi morali izvajati funkcije, pri katerih njihova regionalizacija prinaša dodano vrednost glede na funkcije, ki se izvajajo na nacionalni ravni. Funkcije regionalnih operativnih centrov bi morale zajemati funkcije, ki jih izvajajo regijski koordinatorji sigurnega obratovanja, ter dodatno obratovanje sistema, delovanje trga in funkcije pripravljenosti na tveganje. Funkcije regionalnih operativnih centrov bi morale izključevati delovanje elektroenergetskega sistema v realnem času.
- (36) Regionalni operativni centri bi morali v prvi vrsti delovati v interesu delovanja sistema in trga v regiji ter bi morali presegati interese enega samega subjekta. Zato bi jim morale biti zaupane pristojnosti odločanja, ki jih potrebujejo za svoje delovanje in usmerjanje operaterjev prenosnih sistemov v sistemski operativni regiji pri njihovih funkcijah, z okrepljeno posvetovalno vlogo za preostale funkcije.
- (37) ENTSO za električno energijo bi moral zagotoviti, da so ukrepi regionalnih operativnih centrov usklajeni preko regionalnih meja.
- (38) Da bi povečali učinkovitost distribucijskega omrežja električne energije v Uniji in zagotovili tesno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov in ENTSO za električno energijo, bi bilo treba ustanoviti evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov v Uniji (v nadaljnjem besedilu: subjekt EU ODS). Naloge EU ODS bi morale biti točno določene, njene delovne metode pa bi morale zagotavljati učinkovitost, preglednost in reprezentativnost med operaterji distribucijskih sistemov Unije. Telo EU DSO bi moralo, kadar je primerno, tesno sodelovati z ENTSO za električno energijo pri pripravi in izvajanju omrežnih kodeksov ter si prizadevati za zagotavljanje smernic za povezovanje med drugim razpršene proizvodnje in shranjevanja v distribucijskih omrežjih ali na drugih področjih, ki so povezana z upravljanjem distribucijskih omrežij.

↓ 714/2009, uvodna izjava 6
(prilagojeno)

- (39) ~~Zlasti je potrebno v~~ Večje sodelovanje in usklajevanje je potrebno med operaterji prenosnih sistemov, da bi oblikovali omrežne kodekse ~~kodekse omrežij~~ za zagotavljanje in upravljanje dejanskega in preglednega čezmejnega dostopa do prenosnih omrežij ter da bi zagotovili usklajeno in dovolj v prihodnost usmerjeno načrtovanje in dober tehnični razvoj prenosnega sistema v ~~Uniji~~ Uniji ~~Skupnosti~~, vključno z oblikovanjem povezovalnih zmogljivosti, z ustreznim upoštevanjem varovanja okolja. Navedeni omrežni kodeksi ~~kodeksi omrežij~~ bi morali biti v skladu z okvirnimi smernicami, ki so po naravi nezavezujoče (okvirne smernice) in ki jih razvije Agencija ~~za sodelovanje energetskih regulatorjev, ustanovljena z Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev~~³⁰ (Agencija). Agencija bi morala imeti vlogo pri pregledovanju osnutkov omrežnih kodeksov ~~omrežij~~, ki bi temeljilo na dejanskem stanju, vključno z njihovo usklajenostjo z okvirnimi smernicami, in moralo bi ji biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Agencija bi morala oceniti

³⁰ Glej stran 1 tega Uradnega lista.

predloge sprememb omrežnih kodeksov omrežij in moralo bi ji biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Operaterji prenosnih sistemov bi morali s svojimi omrežji upravljati v skladu z navedenimi omrežnimi kodeksi omrežij.

↓ 714/2009 uvodna izjava 24

- (40) Za zagotavljanje nemotenega delovanja notranjega trga ~~z~~ električne energije bi bilo treba predvideti postopke za sprejemanje odločitev ~~odločb~~ in smernic, ki med drugim zadevajo postavitev cen in dodeljevanje zmogljivosti s strani Komisije in obenem zagotavljajo sodelovanje regulativnih organov držav članic v tem procesu, če je to ustrezno, v okviru njihovih evropskih združenj. Regulativni organi skupaj z drugimi ustreznimi organi držav članic pomembno prispevajo k pravilnemu delovanju notranjega trga ~~z~~ električne energije.
-

↓ 714/2009, uvodna izjava 8
(prilagojeno)

- (41) Vsi udeleženci na trgu so zainteresirani za delo, ki se pričakuje od ENTSO za električno energijo. Zato je učinkovito posvetovanje ključnega pomena, obstoječe strukture, vzpostavljene za spodbujanje in racionalizacijo postopka posvetovanja, npr. ~~Zveza za koordinacijo prenosa električne energije~~, ☒ preko ☒ nacionalnih regulatorjev ali Agencij, pa bi morale igrati pomembno vlogo.
-

↓ 714/2009, uvodna izjava 9
(prilagojeno)

- (42) Da bi zagotovili večjo preglednost v zvezi s celotnim omrežjem za prenos električne energije v ☒ Uniji ☒ ~~Skupnosti~~, bi morala ENTSO za električno energijo sestaviti, objaviti in redno posodabljaati nezavezujoči 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno ☒ Unijo ☒ ~~Skupnost~~ (razvojni načrt omrežja za ☒ Unijo ☒ ~~Skupnost~~). Vanj bi bilo treba vključiti izvedljiva omrežja za prenos električne energije in potrebne regionalne povezave, ki so pomembne s poslovnega vidika in vidika zanesljivosti oskrbe.
-

↓ novo

- (43) Izkušnje z razvojem in sprejetjem omrežnih kodeksov so pokazale, da je koristno racionalizirati postopek oblikovanja s pojasnitvijo, da ima Agencija pravico pregledati osnutke omrežnih kodeksov za električno energijo pred njihovo predložitvijo Komisiji.
-

↓ 714/2009 uvodna izjava 14

~~Potreben je ustrezen sistem dolgoročnih lokacijskih signalov, ki bi na podlagi različnih cen za dostop do omrežja za proizvajalce in/ali odjemalce temeljil na načelu, da višina cene dostopa do omrežja odraža ravnovesje med proizvodnjo in odjemom zadevne regije.~~

↓ 714/2009 uvodna izjava 15

~~Zato ne bi bilo primerno uporabiti tarif, ki temeljijo na oddaljenosti med proizvajalcem in odjemalcem, ali v primeru, da so ustrezni lokacijski signali vzpostavljeni, posebne tarife, ki jo plačajo le izvozniki ali uvozniki poleg splošne cene za dostop do državnega omrežja.~~

↓ 714/2009 uvodna izjava 18

~~Iz spremljanja trga, ki ga zadnja leta izvajajo nacionalni regulativni organi in Komisija, je razvidno, da trenutno veljavne zahteve po preglednosti in pravila glede dostopa do infrastrukture ne zadostujejo za zagotovitev pravega, dobro delujočega, odprtega in učinkovitega notranjega trga z električno energijo.~~

↓ 714/2009 uvodna izjava 19

~~Da lahko vsi udeleženci na trgu ocenijo splošno stanje glede povpraševanja in ponudbe ter prepoznajo razloge za gibanje veleprodajnih cen, je potreben enak dostop do informacij, kar zadeva fizično stanje in učinkovitost sistema. To vključuje podrobnejše informacije o proizvodnji električne energije, ponudbi in povpraševanju, vključno z napovedmi, zmogljivosti omrežja in medsebojnih povezav, pretoku in vzdrževanju, izravnavi in rezervnih zmogljivostih.~~

↓ 714/2009 uvodna izjava 23

- (44) Močno bi bilo treba spodbujati naložbe v večje nove infrastrukture, hkrati pa zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga električne energije ~~z električno energijo~~. Da bi spodbujali pozitivne učinke izvzetih povezovalnih daljnovodov za enosmerni tok na konkurenco in zanesljivost oskrbe, bi bilo treba raziskati tržni interes v načrtovalni fazi projekta in sprejeti pravila upravljanja prezasedenosti. Če so povezovalni daljnovodi za enosmerni tok na ozemlju več držav članic, v skrajnem primeru zahtevek za izvzetje obravnava Agencija, da se bolje upoštevajo njegove čezmejne posledice in olajša njegova upravna obravnava. Zaradi izredno velikega profila tveganj pri konstrukciji takih izvzetih velikih infrastrukturnih projektov bi bilo poleg tega treba omogočiti začasno odstopanje od pravil o popolnem ločevanju za podjetja, ki jih zanimata dobava in proizvodnja, v zvezi z zadevnimi projekti. Izvzetja, odobrena v skladu z Uredbo (ES) št. 1228/2003³¹, se uporabljajo do izteka veljavnosti, kot je določeno v odločitvi o odobritvi izvzetja.

³¹ Uredba (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejne izmenjave električne energije (UL L 176, 15.7.2003, str. 1).

↓ 714/2009 uvodna izjava 25

~~Nacionalni regulativni organi bi morali zagotoviti skladnost s pravili iz te uredbe in smernicami, sprejetimi na podlagi te uredbe.~~

↓ 714/2009 uvodna izjava 20

- (45) Za večje zaupanje v trg se morajo udeleženci zanesti, da so za osebe, ki zagrešijo zlorabe, zagotovljene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Pristojni organi bi morali imeti pooblastila, da učinkovito raziščejo obtožbe glede tržnih zlorab. V ta namen je potrebno, da imajo pristojni organi dostop do podatkov, ki zagotavljajo informacije o operativnih odločitvah dobaviteljev. Na trgu električne energije ~~z električno energije~~ mnoge pomembne odločitve sprejemajo proizvajalci energije, ki morajo s tem povezane informacije dati na voljo pristojnim organom za določeno obdobje, tako da so jim lahko dostopne. Pristojni organi bi morali tudi redno spremljati, ali operaterji prenosnih sistemov ravnaajo v skladu s pravili. Manjši proizvajalci energije, ki nimajo realnih možnosti za izkrivljanje trga, bi morali biti izvzeti iz te obveznosti.
-

↓ 714/2009 uvodna izjava 26

- (46) Države članice in pristojni nacionalni organi bi morali Komisiji predložiti ustrezne informacije. Komisija bi morala te informacije obravnavati zaupno. Komisija bi morala imeti možnost, da zahteva primerne informacije neposredno od zadevnih podjetij, če je to potrebno, pod pogojem, da so pristojni nacionalni organi o tem obveščeni.
-

↓ 714/2009 uvodna izjava 27

- (47) Države članice bi morale določiti pravila glede kazni za kršitve določb te uredbe in zagotoviti njihovo izvajanje. Kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
-

↓ 714/2009 uvodna izjava 28

~~Ukrepe, potrebne za izvajanje te uredbe, bi bilo treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil³².~~

³² ~~UL L 184, 17.7.1999, str. 23.~~

~~Zlasti bi bilo treba Komisiji podeliti pooblastila za določitev ali sprejetje smernic, potrebnih za izpolnjevanje minimalne stopnje usklajenosti, ki je potrebna za doseganje cilja te uredbe. Ker se ti ukrepi splošnega obsega in so namenjeni spreminjanju nebistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem z novimi nebistvenimi določbami, jih je treba sprejeti v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5a Sklepa 1999/468/ES.~~

- (48) Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti bi morale tesno sodelovati v vseh zadevah v zvezi z oblikovanjem celovite regije za trgovanje z električno energijo in ne bi smele sprejemati ukrepov, ki bi lahko ogrozili nadaljnje povezovanje trgov električne energije ali zanesljivost oskrbe držav članic in pogodbenic.
- (49) Za zagotovitev minimalne stopnje harmonizacije, potrebne za učinkovito delovanje trga, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastila za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije za področja, ki so temeljna za povezovanje trgov. Ta bi morala zajemati geografska območja za regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov, višino nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, sprejetje in spremembe omrežnih kodeksov in smernic, kakor tudi uporabo določb o izvzetju za nove povezovalne daljnovode. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016³³. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov bi Evropski parlament in Svet zlasti morala vse dokumente prejeti sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa bi morali imeti možnost, da se sistematično udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki se ukvarjajo s pripravo delegiranih aktov.
-

- (50) Ker cilja te uredbe, in sicer zagotovitve usklajenega okvira za čezmejne izmenjave električne energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker ta cilj lažje doseže ☒ Unija ~~☒ Skupnost~~, ☒ Unija ~~☒ Skupnost~~ lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe ☒ o Evropski uniji ~~☒~~. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno prekoračuje okvirov, ki so potrebni za doseganje navedenega cilja.

³³ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

↓ 714/2009 uvodna izjava 31

~~Glede na obseg sprememb Uredbe (ES) št. 1228/2003 v tej uredbi je zaradi jasnosti in racionalnosti zaželeno, da se zadevne določbe prenovijo in z novo uredbo združijo v enotno besedilo.~~

↓ 714/2009 (prilagojeno)

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje I

⊗ Vsebina, področje uporabe in opredelitev pojmov ⊗

Člen 1

Vsebina in področje uporabe

Namen te uredbe je:

↓ novo

- (a) ustvariti temelje za učinkovito doseganje ciljev evropske energetske unije ter zlasti okvira podnebne in energetske politike za leto 2030³⁴, in sicer tako, da se omogoči uporaba tržnih signalov zaradi povečanja prožnosti, razogljičenja in inovacij;
 - (b) določiti osnovna načela za dobro delujoče, povezane trge energije, kar bo vsem ponudnikom virov in odjemalcem električne energije omogočilo nediskriminatoren dostop na trg, okrepilo vlogo odjemalcev, omogočilo prilagajanje odjema in energijsko učinkovitost, olajšalo združevanje razpršenega povpraševanja in ponudbe ter prispevalo k razogljičenju gospodarstva s tem, da se omogoči povezovanje trgov in plačilo za električno energijo iz obnovljivih virov na tržni osnovi;
-

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~(ca)~~ določiti poštena pravila za čezmejno izmenjavo električne energije in tako pospešiti konkurenco na notranjem trgu ~~z električno energijo~~ električne energije ob upoštevanju posebnosti nacionalnih in regionalnih trgov. To vključuje vzpostavitev mehanizma nadomestil za čezmejni pretok električne energije in določitev usklajenih načel za tarife čezmejnega prenosa in za dodeljevanje razpoložljivih povezovalnih zmogljivosti med nacionalnimi prenosnimi sistemi;

³⁴ COM/2014/015 final.

(~~de~~)spodbuditi nastanek dobro delujočega in preglednega veleprodajnega trga z visoko stopnjo zanesljivosti oskrbe z električno energijo. V njej so določeni mehanizmi za uskladitev zadevnih pravil za čezmejno izmenjavo električne energije.

Člen 2

Opredelitve pojmov

1. Za namene te uredbe se uporabljajo opredelitve iz člena 2 Direktive ~~2009/72/ES~~ [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo~~ ⇨, člena 2 Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta³⁵, člena 2 Uredbe Komisije (EU) št. 543/2013³⁶ in člena 2 [prenovitev direktive o energiji iz obnovljivih virov] ⇨ ~~z izjemo opredelitve pojma „povezovalni daljnovod“, ki se nadomesti z naslednjim: „povezovalni daljnovod“ pomeni prenosni daljnovod, ki prečka ali povezuje mejo med državami članicami in ki spaja nacionalna prenosna omrežja držav članice.~~
2. ☒ Dodatno ☒ ~~se uporabljajo~~ ~~Uporabljajo se~~ naslednje opredelitve pojmov:
 - (a) „regulativni organi“ pomenijo regulativne organe iz člena ~~57~~~~55~~(1) [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Direktive 2009/72/ES~~;
 - (b) „čezmejni pretok“ pomeni fizični pretok električne energije po prenosnem omrežju države članice, ki nastane zaradi vpliva dejavnosti proizvajalcev in/ali odjemalcev zunaj te države članice na njenem prenosnem omrežju;
 - (c) „prezasedenost“ pomeni stanje, ko ⇨ ni možno sprejeti vseh zahtev udeležencev na trgu za trgovanje med dvema trgovalnima območjema, ker bi znatno vplivale na fizične pretoke na elementih omrežja, ki ne morejo sprejeti navedenih pretokov ⇨ ~~povezava med nacionalnimi prenosnimi omrežji zaradi premajhne zmogljivosti povezovalnih daljnovodov in/ali zadevnih nacionalnih prenosnih sistemov ne more sprejeti vsega fizičnega pretoka, nastalega zaradi mednarodnega trgovanja na zahtevo udeležencev na trgu;~~
 - ~~(d) „napovedani izvoz“ pomeni pošiljanje električne energije v eni državi članici na podlagi pogodbenega dogovora o ustreznem istočasnem odjemu (napovedani uvoz) električne energije v drugi državi članici ali v tretji državi;~~
 - ~~(e) „napovedani tranzit“ pomeni okoliščine, ko pride do napovedanega izvoza električne energije in ko določena pot za prenos vključuje državo, v kateri se ne opravi niti pošiljanje niti ustrezni istočasni odjem električne energije;~~
 - ~~(f) „napovedani uvoz“ pomeni odjem električne energije v državi članici ali v tretji državi, ki se opravi istočasno kot pošiljanje električne energije (napovedani izvoz) v drugi državi članici;~~

~~(g)~~ ~~(d)~~ „novi povezovalni daljnovod“ pomeni povezovalni daljnovod, ki ni zgrajen do 4. avgusta 2003;~~;~~

³⁵ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1).

³⁶ Uredba Komisije (EU) št. 543/2013 z dne 14. junija 2013 o predložitvi in objavi podatkov na trgih z električno energijo ter spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 714/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 163, 15.6.2013, str. 1).

- (e) „strukturna prezasedenost“ pomeni prezasedenost v prenosnem sistemu ki je predvidljiva, v daljšem obdobju geografsko stabilna in se redno pojavlja pri normalnih pogojih elektroenergetskega sistema;
- (f) „operater trga“ pomeni subjekt, ki zagotavlja storitve ujemanja prodajnih in nakupnih ponudb za električno energijo;
- (g) „imenovani operater trga električne energije“ ali „(IOTEE)“ pomeni operaterja trga, ki ga pristojni organ imenuje za izvajanje nalog, povezanih z enotnim spajanjem trgov za dan vnaprej ali znotraj dneva;
- (h) „vrednost nezadostnega napajanja“ pomeni v EUR/MWh izraženo oceno najvišje cene električne energije, ki so jo odjemalci pripravljeni plačati, da se izognejo izklopu;
- (i) „izravnavna“ pomeni vse ukrepe in procese v vseh časovnih okvirih, s katerimi operaterji prenosnih sistemov neprekinjeno zagotavljajo ohranjanje systemske frekvence znotraj predhodno opredeljenega območja stabilnosti in rezerve, potrebne za zahtevano kakovost;
- (j) „izravnalna energija“ pomeni energijo, ki jo operaterji prenosnih sistemov uporabijo za izravnavo;
- (k) „izvajalec storitev izravnave“ pomeni udeleženca na trgu, ki operaterjem prenosnih sistemov zagotavlja izravnalno energijo ali zmogljivost za izravnavo ali oboje;
- (l) „zmogljivost za izravnavo“ pomeni obseg zmogljivosti, za katero se je izvajalec storitev izravnave strinjal, da jo bo imel na razpolago in bo zanjo operaterju prenosnega sistema predložil ponudbe za nakup ustrezne količine izravnalne energije za obdobje trajanja pogodbe;
- (m) „stran, odgovorna za izravnavo“ pomeni udeleženca na trgu ali njegovega izbranega zastopnika, odgovornega za njegova odstopanja na trgu električne energije;
- (n) „obdobje za bilančni obračun“ pomeni časovno enoto, za katero se izračunajo odstopanja strani, odgovornih za odstopanja;
- (o) „cena odstopanja“ pomeni ceno, pozitivno, nič ali negativno, v vsakem obdobju za bilančni obračun za odstopanje v vsako smer;
- (p) „območje cene odstopanja“ pomeni območje, za katero se izračuna cena odstopanja;
- (q) „postopek predkvalifikacije“ pomeni postopek za preverjanje skladnosti ponudnika zmogljivosti za izravnavo z zahtevami, ki jih določijo operaterji prenosnih sistemov;
- (r) „rezervna zmogljivost“ pomeni obseg rezerv za vzdrževanje frekvence, rezerv za povrnitev frekvence ali rezerv za nadomestitev, ki morajo biti na voljo operaterju prenosnega sistema;
- (s) „prednostno dispečiranje“ pomeni dispečiranje elektrarn na podlagi meril, ki se razlikujejo od ekonomskega vrstnega reda nakupnih ponudb in, v osrednjih sistemih dispečiranja, omrežnih omejitev, pri čemer se daje prednost dispečiranju določenih proizvodnih tehnologij;
- (t) „območje določanja zmogljivosti“ pomeni geografsko območje, v katerem se uporablja usklajen izračun zmogljivosti;

- (u) „mehanizem zmogljivosti“ pomeni administrativen ukrep s katerim se zagotovi doseganje želene ravni zanesljivosti oskrbe, pri čemer se viri plačajo za njihovo razpoložljivost, vendar to ne vključuje ukrepov, ki se nanašajo na pomožne storitve;
- (v) „strateške rezerve“ pomenijo mehanizem zmogljivosti, v katerem se viri dispečirajo samo takrat, ko na trgih za dan vnaprej ali znotraj dneva ni bil možen obračun, ko so operaterji prenosnih sistemov izčrpali vire za izravnavo, s katerimi bi vzpostavili ravnovesje med povpraševanjem in ponudbo, in ko so odstopanja na trgu v obdobjih, ko so bile dispečirane rezerve, poravnana po vrednosti nezadostnega napajanja;
- (w) „soproizvodnja z visokim izkoristkom“ pomeni soproizvodnjo, ki izpolnjuje merila iz Priloge II Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta³⁷;
- (x) „predstavitveni projekt“ pomeni projekt, ki predstavlja tehnologijo kot prvo svoje vrste v Uniji in pomeni pomembno inovacijo, ki bistveno presega najsodobnejšo tehnologijo;

Poglavje II

Splošna pravila za trg električne energije

Člen 3

Načela, ki se nanašajo na delovanje trgov električne energije

1. Države članice, nacionalni regulativni organi, operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov in operaterji trgov zagotovijo, da trgi delujejo na podlagi naslednjih načel:
 - (a) cene se oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja;
 - (b) izogibati se je treba ukrepom, ki preprečujejo oblikovanje cen na podlagi ponudbe in povpraševanja ali odvrtaajo od razvoja bolj prilagodljive proizvodnje, nizkoogljične proizvodnje ali bolj prilagodljivega odjema;
 - (c) odjemalcem se omogoči, da imajo koristi od tržnih priložnosti in povečane konkurence na maloprodajnih trgih;
 - (d) udeležba odjemalcev in malih podjetij na trgu se omogoči z združevanjem proizvodnje iz več objektov za proizvodnjo električne energije ali bremena iz več odjemnih objektov, zato da se oblikujejo skupne ponudbe na trgu električne energije in se v elektroenergetskem sistemu z njimi skupaj upravlja, pod pogojem, da se spoštujejo pravila iz pogodb EU o konkurenci;
 - (e) tržna pravila podpirajo razogljičenje gospodarstva tako, da se omogoči vključitev električne energije iz obnovljivih virov in zagotovijo spodbude za energijsko učinkovitost;
 - (f) tržna pravila ustvarjajo ustrezne spodbude za naložbe v proizvodnjo, shranjevanje, energijsko učinkovitost in prilagajanje odjema, zato da se zadovoljijo potrebe trga in posledično zagotovi zanesljivost oskrbe;

³⁷ Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).

- (g) izogibati se je treba oviram za čezmejne pretoke električne energije in čezmejne transakcije na trgih električne energije ter povezanih trgih storitev;
- (h) kjer je učinkovito, tržna pravila zagotavljajo regionalno sodelovanje;
- (i) vsi viri za proizvodnjo, shranjevanje in odjem sodelujejo na trgu pod enakimi pogoji;
- (j) vsi proizvajalci so neposredno ali posredno odgovorni za prodajo električne energije, ki jo proizvedejo;
- (k) tržna pravila dopuščajo uresničevanje napredka v raziskavah in razvoju in njegovo izkoriščanje v korist družbe;
- (l) tržna pravila dopuščajo učinkovito dispečiranje proizvodnih sredstev in prilagajanja odjema;
- (m) tržna pravila omogočajo vstop in izstop podjetij za proizvodnjo in dobavo električne energije na podlagi njihovih ocen ekonomske in finančne vzdržnosti poslovanja;
- (n) z možnostmi za dolgoročno varovanje pred tveganji, ki omogočajo udeležencem na trgu varovanje pred tveganji zaradi nestanovitnosti cen na tržni osnovi in izločitev negotovosti glede prihodnjih donosov investicij, se lahko pregledno trguje na borzah, pod pogojem, da se spoštujejo pravila iz pogodb EU o konkurenci.

Člen 4

Odgovornost za izravnavo

1. Vsi udeleženci na trgu stremijo k izravnavi sistema in so finančno odgovorni za odstopanja, ki jih povzročijo v sistemu. Nastopajo bodisi kot stran, odgovorna za izravnavo, bodisi prenesejo odgovornost na stran, odgovorno za izravnavo, ki jo izberejo sami.
2. Države članice lahko odobrijo odstopanja od odgovornosti za izravnavo v primeru:
 - (a) predstavitvenih projektov;
 - (b) naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom z inštalirano močjo manj kot 500 kW;
 - (c) naprav, ki prejemajo podporo, odobreno s strani Komisije na podlagi pravil Unije o državni pomoči v skladu s členi 107 do 109 PDEU, in so bile dane v obratovanje pred [urad za publikacije: začetek veljavnosti]. Države članice lahko, ob spoštovanju pravil Unije o državni pomoči, uvedejo spodbude za udeležence na trgu, ki so v celoti ali delno izvzeti iz odgovornosti za izravnavo, da za primerno nadomestilo sprejmejo polno odgovornost za izravnavo.
3. Od 1. januarja 2026 se točka (b) odstavka 2 uporablja samo za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom z inštalirano močjo manj kot 250 kW.

Člen 5

Izravnalni trg

1. Vsi udeleženci na trgu imajo dostop do izravnalnega trga, bodisi posamično bodisi z združevanjem. Pravila na izravnalnem trgu in produkti sledijo potrebi po vključitvi

naraščajočega deleža spremenljive proizvodnje, povečanega prilagajanja odjema in uvedbe novih tehnologij.

2. Izravnalni trgi so organizirani na način, da zagotovijo učinkovito nediskriminacijo med udeleženci na trgu, pri čemer se upoštevajo različne tehnične zmožnosti proizvodnje električne energije iz spremenljivih obnovljivih virov, prilagajanja odjema in shranjevanja.
3. Izravnalna energija se nabavi ločeno od zmogljivosti za izravnavo. Nabavni postopki so pregledni in hkrati spoštujejo zaupnost podatkov.
4. Izravnalni trgi zagotovijo obratovalno sigurnost, hkrati pa omogočajo čim večjo uporabo in učinkovito dodeljevanje zmogljivosti med območji v različnih časovnih okvirih v skladu s členom 15.
5. Za obračun izravnalne energije se uporabljajo mejne cene. Udeležencem na trgu se dopusti, da ponudbe za nakup predložijo čim bližje realnemu času in vsaj po času zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva, določenim v skladu s členom 59 Uredbe Komisije (EU) 2015/1222³⁸.
6. Odstopanja se obračunajo po ceni, ki odraža vrednost energije v realnem času.
7. Določanje obsega rezervne zmogljivosti se izvede na regionalni ravni v skladu s točko 7 Priloge I. Regionalni operativni centri podpirajo operaterje prenosnih sistemov pri določitvi obsega zmogljivosti za izravnavo, ki jo je treba nabaviti, in sicer v skladu s točko 8 Priloge I.
8. Nabava zmogljivosti za izravnavo se olajša na regionalni ravni v skladu s točko 8 Priloge I. Nabava temelji na primarnem trgu in je organizirana na način, da ne diskriminira udeležencev na trgu v postopku predkvalifikacije, posamično ali z združevanjem.
9. Nabava zmogljivosti za izravnavo navzgor in navzdol se opravi ločeno. Sklepanje pogodbe poteka v obdobju največ enega dneva pred nabavo zmogljivosti za izravnavo, pogodbeno obdobje pa traja največ en dan.
10. Operaterji prenosnih sistemov objavijo informacije blizu realnemu času, in sicer o trenutnem stanju izravnave na svojih regulacijskih območjih, ceni odstopanja in ceni izravnalne energije.

Člen 6

Trgi za dan vnaprej in znotraj dneva

1. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije skupaj organizirajo upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, in sicer na osnovi spajanja trgov, kot je določeno v Uredbi (EU) 2015/1222. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije sodelujejo na ravni Unije ali, kjer je bolj ustrezno, na regionalni ravni, zato da čim bolj povečajo učinkovitost in uspešnost trgovanja z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva v Uniji. Obveznost sodelovanja ne posega v uporabo določb prava Unije o konkurenci. Z vidika njihovih funkcij, ki se nanašajo na trgovanje z električno

³⁸

Uredba Komisije (EU) 2015/1222 z dne 24. julija 2015 o določitvi smernic za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti (UL L 197, 25.7.2015, str. 24).

energijo, so operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov podvrženi regulativnemu nadzoru regulatorjev in Agencije na podlagi člena 59 [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ter členov 4 in 9 [prenovitev Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2].

2. Trgi za dan vnaprej in znotraj dneva
 - (a) so organizirani na tak način, da niso diskriminatorni;
 - (b) čim bolj povečajo možnost udeležencev na trgu, da prispevajo k preprečevanju odstopanj v sistemu;
 - (c) čim bolj povečajo priložnosti za udeležence na trgu, da sodelujejo v čezmejnem trgovanju, in sicer čim bližje realnemu času v vseh trgovalnih območjih;
 - (d) zagotavljajo cene, ki odražajo tržne zakonitosti in se udeleženci na trgu nanje lahko zanesejo pri odločanju za produkte za dolgoročno varovanje pred tveganji;
 - (e) zagotavljajo obratovalno sigurnost in hkrati omogočajo čim večjo uporabo prenosnih zmogljivosti;
 - (f) so pregledni in hkrati spoštujejo zaupnost podatkov;
 - (g) zagotavljajo, da so posli anonimni; ter
 - (h) ne razlikujejo med posli znotraj trgovalnega območja in med trgovalnimi območji.
3. Operaterji trgov so prosti pri razvoju produktov in priložnosti za trgovanje, ki ustrezajo povpraševanju in potrebam udeležencem na trgu, ter zagotavljajo, da lahko vsi udeleženci na trgu do njega dostopajo posamično ali z združevanjem. Sledijo potrebi po vključitvi naraščajočega deleža spremenljive proizvodnje, povečanega prilagajanja odjema in prihoda novih tehnologij.

Člen 7

Trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva

1. Operaterji trga udeležencem na trgu dopustijo, da z energijo trgujejo čim bližje realnemu času in vsaj do časa zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva, določenim v skladu s členom 59 Uredbe Komisije (EU) 2015/1222.
2. Operaterji trga zagotovijo udeležencem na trgu priložnost, da na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva trgujejo z energijo v časovnih intervalih, ki so vsaj tako kratki kot obdobje za bilančni obračun.
3. Operaterji trga zagotovijo produkte za trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, ki so dovolj majhni, z najmanjšo velikostjo nakupnih ponudb 1 MW ali manj, da omogočajo učinkovito vključitev prilagajanja odjema, shranjevanja energije in majhnih elektrarn na obnovljive vire energije.
4. Do 1. januarja 2025 je na vseh regulacijskih območjih obdobje za bilančni obračun dolgo 15 minut.

Člen 8

Terminski trgi

1. V skladu z Uredbo (EU) 2016/1719 operaterji prenosnih sistemov izdajajo dolgoročne pravice do prenosa ali pa imajo na voljo enakovredne ukrepe, da udeležencem na trgu, zlasti lastnikom objektov za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, omogočijo varovanje pred cenovnimi tveganji čez meje trgovalnih območij.
2. Dolgoročne pravice do prenosa se dodelijo na pregleden, tržen in nediskriminatoren način preko enotne platforme za dodeljevanje. Dolgoročne pravice do prenosa so čvrste in se lahko prenašajo med udeleženci na trgu.
3. Pod pogojem, da izpolnjujejo pogodbeni pravila o konkurenci, so operaterji trga prosti pri razvoju terminskih produktov za varovanje pred tveganji, tudi za dolgoročno obdobje, da se udeležencem na trgu, zlasti lastnikom objektov za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, zagotovijo ustrezne možnosti za varovanje pred finančnimi tveganji zaradi cenovnih nihanj. Države članice ne omejujejo takšnih dejavnosti za varovanje pred tveganji v okviru trgovanj znotraj države članice ali trgovalnega območja.

Člen 9

Cenovne omejitve

1. Za ceno električne energije na veleprodajnem trgu ni najvišje zgornje meje, razen če je postavljena pri vrednosti nezadostnega napajanja, kot je določena v skladu s členom 10. Za ceno električne energije na veleprodajnem trgu ni najnižje spodnje meje, razen če je postavljena pri vrednosti –2 000 EUR ali manj in, v primeru, da je dosežena ali se pričakuje, da bo dosežena, pri nižji vrednosti za naslednji dan. Ta določba se med drugim uporablja za nakupne ponudbe in obračun v vseh časovnih okvirih ter vključuje izravnalno energijo in cene odstopanj.
2. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko operaterji trgov do [urad za publikacije: *dve leti po začetku veljavnosti*] omejujejo najvišje obračunske cene za dan vnaprej in znotraj dneva v skladu s členoma 41 in 54 Uredbe (EU) 2015/1222. V primeru, da so omejitve dosežene ali se pričakuje, da bodo dosežene, se za naslednji dan dvignejo.
3. Operaterji prenosnih sistemov ne sprejemajo ukrepov z namenom spreminjanja veleprodajnih cen. Nacionalni regulativni organ se v enem dnevu obvesti o vseh nalogih za dispečiranje.
4. Države članice ugotovijo politike in ukrepe, ki se uporabljajo na njihovem ozemlju, ki bi lahko posredno prispevali k omejenemu oblikovanju cen, vključno z omejitvijo nakupnih ponudb v povezavi z aktiviranjem izravnalne energije, mehanizmov zmogljivosti, ukrepov operaterjev prenosnih sistemov in ukrepov za preverjanje tržnih rezultatov ali v povezavi s preprečevanjem zlorab vodilnega položaja ali neučinkovito določenih trgovalnih območij.
5. Kjer je država članica odkrila politiko ali ukrep, ki bi lahko omejil oblikovanje cen, sprejme vse ustrezne ukrepe za preprečitev ali, če to ni možno, ublažitev učinka na nakupne ponudbe. Države članice do [urad za publikacije: *šest mesecev po začetku*

veljavnosti] Komisiji posredujejo poročilo s podrobnostmi o ukrepih, ki so jih sprejele ali jih nameravajo sprejeti.

Člen 10

Vrednost nezadostnega napajanja

1. Države članice do [urad za publikacije: eno leto po začetku veljavnosti] za svoje ozemlje določijo eno samo oceno vrednosti nezadostnega napajanja, izraženo v EUR/MWh. O navedeni oceni se obvesti Komisijo in se javno objavi. Države članice lahko določijo različne vrednosti nezadostnega napajanja na trgovalno območje, če imajo na svojem ozemlju več trgovalnih območij. Pri določitvi vrednosti nezadostnega napajanja države članice uporabijo metodologijo, razvito na podlagi člena 19(5).
2. Države članice oceno posodobijo vsaj na vsakih pet let.

Člen 11

Dispečiranje proizvodnje in prilagajanja odjema

1. Dispečiranje objektov za proizvodnjo električne energije in prilagajanja odjema je nediskriminatorno in ima tržno osnovo, razen če je v odstavkih 2 do 4 določeno drugače.
2. Pri dispečiranju naprav za proizvodnjo električne energije operaterji prenosnih sistemov dajo prednost napravam za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali majhnim napravam za soproizvodnjo z visokim izkoristkom ali proizvodnim napravam, ki uporabljajo nastajajoče tehnologije, in sicer v naslednjem obsegu:
 - (a) naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom z inštalirano električno močjo manj kot 500 kW; ali
 - (b) predstavitveni projekti za inovativne tehnologije.
3. Kjer skupna zmogljivost proizvodnih naprav, za katere se uporablja prednostno dispečiranje iz odstavka 2, za 15 % presega skupno inštalirano proizvodno zmogljivost v državi članici, se točka (a) odstavka 2 uporablja samo za dodatne naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom z inštalirano električno močjo manj kot 250 kW.

Od 1. januarja 2026 se točka (a) odstavka 2 uporablja samo za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom z inštalirano električno močjo manj kot 250 kW ali, če je bil dosežen prag iz prvega stavka tega odstavka, manj kot 125 kW.
4. Za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnjo z visokim izkoristkom, ki so bile dane v obratovanje pred [urad za publikacije: začetek veljavnosti] in je zanje, ko so bile dane v obratovanje, veljalo prednostno dispečiranje iz člena 15(5) Direktive 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta ali

člena 16(2) Direktive 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁹, se še naprej uporablja prednostno dispečiranje. Prednostno dispečiranje se ne uporablja več od datuma, ko je proizvodna naprava podvržena znatnim spremembam, kar velja vsaj v primeru, ko je potreben nov sporazum o priključitvi ali se poveča proizvodna zmogljivost.

5. Prednostno dispečiranje ne ogrozi sigurnega obratovanja elektroenergetskega sistema, se ne uporablja kot utemeljitev za omejitve čezmejnih zmogljivosti bolj, kot je določeno v členu 14, ter temelji na preglednih in nediskriminatornih merilih.

Člen 12

Ponovno dispečiranje in omejevanje

1. Omejevanje ali ponovno dispečiranje proizvodnje in ponovno dispečiranje prilagajanja odjema temelji na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih.
2. Viri, ki se bodo omejili ali ponovno dispečirali, se izberejo izmed objektov za proizvodnjo električne energije ali odjemnih objektov, ki predložijo ponudbe za omejitve ali ponovno dispečiranje, in sicer z uporabo tržnih mehanizmov, deležni pa so finančnega nadomestila. Omejevanje ali ponovno dispečiranje proizvodnje ali ponovno dispečiranje prilagajanja odjema na netržni osnovi se uporablja samo, ko ni na voljo tržnih alternativ, ko so bili izkoriščeni vsi razpoložljivi tržni viri ali ko je število objektov za proizvodnjo električne energije ali odjemnih objektov, razpoložljivih na območju, kjer se nahajajo ustrezni objekti za proizvodnjo električne energije ali odjemni objekti za zagotavljanje storitve, premajhno, da bi se zagotovila učinkovita konkurenca. Zagotavljanje virov na tržni osnovi je odprto za vse proizvodne tehnologije, shranjevanje in prilagajanje odjema, vključno z operaterji v drugih državah članicah, razen če to ni tehnično izvedljivo.
3. Odgovorni operaterji prenosnih sistemov vsaj enkrat letno pristojnemu regulativnemu organu poročajo o omejevanju ali ponovnem dispečiranju navzdol naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom in o ukrepih, sprejetih za zmanjšanje potrebe po takšnem omejevanju ali ponovnem dispečiranju navzdol v prihodnosti. Za omejevanje ali ponovno dispečiranje naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom se uporablja nadomestilo iz odstavka 6.
4. Ob upoštevanju zahtev glede ohranjanja zanesljivosti in varnosti omrežja in na podlagi preglednih in nediskriminatornih meril, ki jih opredelijo pristojni nacionalni organi, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov:
 - (a) jamčijo za zmogljivost prenosnih in distribucijskih omrežij, da prenašajo električno energijo iz obnovljivih virov energije ali soproizvodnje z visokim izkoristkom ob čim manjšem možnem omejevanju ali ponovnem dispečiranju. To omrežnemu načrtovanju ne preprečuje upoštevanja omejenega omejevanja ali ponovnega dispečiranja, kjer se izkaže, da je to ekonomsko bolj učinkovito in ne presega 5 % inštaliranih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom;

³⁹ Direktiva 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L 140, 5.6.2009, str. 16).

- (b) sprejmejo ustrezne operativne ukrepe, da se v največji možni meri zmanjša omejevanje ali ponovno dispečiranje navzdol električne energije iz obnovljivih virov ali soproizvodnje z visokim izkoristkom.
5. Kjer se izvaja ponovno dispečiranje navzdol ali omejevanje na netržni osnovi, veljajo naslednja načela:
- (a) za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov se ponovno dispečiranje navzdol ali omejevanje uporablja samo, če ni drugih alternativ ali če bi druge rešitve povzročile nesorazmerne stroške ali tveganja za sigurnost omrežja;
 - (b) za naprave za soproizvodnjo z visokim izkoristkom se ponovno dispečiranje navzdol ali omejevanje uporablja samo, če ob omejevanju ali ponovnem dispečiranju navzdol naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ni drugih alternativ ali če bi druge rešitve povzročile nesorazmerne stroške ali tveganja za sigurnost omrežja;
 - (c) električna energija iz lastne proizvodnje iz proizvodnih naprav na obnovljive vire ali soproizvodnje z visokim izkoristkom, ki se ne dovaja v prenosno ali distribucijski omrežje, se ne omejuje, razen če ni druge rešitve za odpravo težav v zvezi s sigurnostjo omrežja;
 - (d) ponovno dispečiranje navzdol ali omejevanje iz točk (a) do (c) je treba ustrezno in pregledno utemeljiti. Utemeljitev se vključi v poročilo iz odstavka 3.
6. Kjer se uporablja omejevanje ali ponovno dispečiranje na netržni osnovi, operater sistema, ki zahteva omejevanje ali ponovno dispečiranje, lastniku omejenega ali ponovno dispečiranega objekta za proizvodnjo ali odjemnega objekta zagotovi finančno nadomestilo. Finančno nadomestilo je vsaj enako najvišjemu izmed naslednjih elementov:
- (a) dodatnim operativnim stroškom, nastalim zaradi omejevanja ali ponovnega dispečiranja, kot so dodatni stroški za gorivo v primeru ponovnega dispečiranja navzgor ali zagotavljanje rezervne toplote v primeru ponovnega dispečiranja navzdol ali omejevanja soproizvodnih naprav z visokim izkoristkom;
 - (b) 90 % neto prihodkom od prodaje električne energije na trgu za dan vnaprej, ki bi jih objekt za proizvodnjo ali odjemni objekt ustvaril, če ne bi bilo zahteve za omejevanje ali ponovno dispečiranje. Kjer se objektom za proizvodnjo ali odjemnim objektom podeljuje finančna pomoč glede na obseg proizvedene ali porabljene električne energije, se izgubljena finančna pomoč obravnava kot del neto prihodkov.

Poglavje III

Dostop do omrežja in upravljanje prezasedenosti

ODDELEK 1

DODELJEVANJE ZMOGLJIVOSTI

Člen 13

Opredelitev trgovalnih območij

1. Meje trgovalnih območij temeljijo na dolgoročni in strukturni prezasedenosti prenosnega omrežja, trgovalna območja pa ne smejo vsebovati takšne prezasedenosti. Takšna trgovalna območja v Uniji so oblikovana tako, da se čim bolj poveča ekonomska učinkovitost in čezmejne priložnosti za trgovanje, hkrati pa se ohranja zanesljivost oskrbe.
2. Vsako trgovalno območje bi moralo biti enako območju cene odstopanja.
3. Da se zagotovi optimalna opredelitev trgovalnega območja na tesno medsebojno povezanih območjih, se opravi pregled trgovalnega območja. Pregled vsebuje analizo konfiguracije trgovalnega območja na usklajen način z udeležbo prizadetih zainteresiranih strani iz vseh vpletenih držav članic, in sicer po postopku iz členov 32 do 34 Uredbe (EU) 2015/1222. Agencija odobri metodologije in predpostavke, ki se bodo uporabile pri postopku pregleda trgovalnega območja, kot tudi alternativne konfiguracije trgovalnega območja, ki se preučujejo, ter lahko zahteva spremembe teh metodologij in predpostavk.
4. Operaterji prenosnih sistemov, ki sodelujejo pri pregledu trgovalnega območja, Komisiji predložijo predlog za spremembo ali ohranitev konfiguracije trgovalnega območja. Na podlagi navedenega predloga Komisija sprejme sklep o spremembi ali ohranitvi konfiguracije trgovalnega območja, in sicer *[najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe, točen datum vstavi urad za publikacije]* ali do šest mesecev po dokončanju konfiguracije trgovalnega območja v skladu s točko (a), (b) ali (c) člena 32(1) Uredbe (EU) 2015/1222, kar od tega je pozneje.
5. Sklep iz odstavka 4 temelji na rezultatih pregleda trgovalnega območja in predloga operaterjev prenosnih sistemov o njegovi ohranitvi ali spremembi. Sklep je utemeljen, zlasti z vidika možnih odstopanj od rezultata pregleda trgovalnega območja.
6. Kjer na podlagi člena 32(1)(a), (b) ali (c) Uredbe (EU) 2015/1222 potekajo dodatni pregledi trgovalnih območij, lahko Komisija sprejme sklep v šestih mesecih po koncu navedenega pregleda trgovalnega območja.
7. Komisija se o sklepih iz tega člena posvetuje z zadevnimi zainteresiranimi stranmi pred njihovim sprejetjem.
8. Sklep Komisije določa datum za izvedbo spremembe. Navedeni datum za izvedbo je uravnotežen z vidika potrebe po učinkovitosti in praktičnosti, vključno s terminskim trgovanjem z električno energijo. Komisija lahko v okviru sklepa opredeli ustrezne prehodne ureditve.

Člen ~~14~~16

Splošna načela ~~☒~~ dodeljevanja zmogljivosti in ~~☒~~ upravljanja prezasedenosti

1. Pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja se uporabljajo nediskriminatorne tržne rešitve, ki dajejo učinkovite ekonomske signale vključenim udeležencem na trgu in operaterjem prenosnih sistemov. ~~Če je mogoče, se pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja~~ Pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja se uporabijo netransakcijske metode, to je metode, ki ne zajemajo izbire med pogodbami posameznih udeležencev na trgu. ⇒ Operater prenosnega sistema pri sprejemanju operativnih ukrepov za zagotovitev, da njegov prenosni sistem ostane v normalnem obratovalnem stanju, upošteva učinek navedenih ukrepov na sosednja regulacijska območja in takšne ukrepe uskladi z drugimi prizadetimi operaterji prenosnih sistemov, kot je določeno z Uredbo (EU) 1222/2015. ⇐
2. Postopki za omejitev transakcij se uporabijo le v izrednih situacijah, ko mora operater prenosnega sistema ukrepati zelo hitro in ponovno ~~razporejanje~~ dispečiranje in kompenzacija nista mogoča. Vsak tak postopek se uporabi na nediskriminatoren način. Z izjemo primerov višje sile je treba udeležencem na trgu, ki jim je bila dodeljena zmogljivost, nadomestiti vsako omejitev prenosa.
3. Najvišja možna zmogljivost povezovalnih daljnovodov in/ali prenosnih omrežij za čezmejni pretok se da na voljo udeležencem na trgu, ob upoštevanju varnostnih standardov za zanesljivo delovanje omrežja. ⇒ Kompenzacija in ponovno dispečiranje, vključno s čezmejnim dispečiranjem, se uporabljata za doseg največjih razpoložljivih zmogljivosti, razen če se dokaže, da to za ekonomsko učinkovitost na ravni Unije ni koristno. ⇐

4. Zmogljivost se dodeli samo z eksplicitnimi ali implicitnimi dražbami, kar vključuje zmogljivost in energijo. Za isto povezavo lahko obstajata obe metodi hkrati. Za trgovanje znotraj dneva se uporablja sprotno trgovanje, kar se lahko dopolni z dražbami.
5. V določenem časovnem okviru se izbere ponudba z najvišjo implicitno ali eksplicitno vrednostjo. Razen v primeru novih povezovalnih daljnovodov, ki so v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003, členom 17 Uredbe 714/2009 ali členom 59 upravičeni do izvetja, pridržane cene pri metodah dodeljevanja zmogljivosti niso dovoljene.
6. Z zmogljivostjo je mogoče prosto sekundarno trgovati pod pogojem, da je operater prenosnega sistema o tem pravočasno vnaprej obveščen. Kadar operater prenosnega sistema zavrne sekundarno trgovanje (transakcijo), to jasno in pregledno sporoči ter razloži vsem udeležencem na trgu in o tem uradno obvesti regulativni organ.

7. Operaterji prenosnih sistemov ne omejujejo obsega povezovalne zmogljivosti, ki se da na razpolago drugim udeležencem na trgu, zato da se odpravi prezasedenost znotraj njihovega regulacijskega območja ali uporabi kot sredstvo za upravljanje tokov na meji med dvema regulacijskima območjema, do katerih pride tudi brez transakcij, namreč tokov čez regulacijska območja z izvorom in ponorom znotraj enega regulacijskega območja.

Na prošnjo operaterja prenosnega sistema lahko zadevni regulativni organ odobri odstopanje od prvega pododstavka, kadar je to potrebno za vzdrževanje obratovalne sigurnosti ali kjer je to koristno za ekonomsko učinkovitost na ravni Unije. Takšno odstopanje, ki ne sme biti povezano z omejevanjem že dodeljenih zmogljivosti na podlagi odstavka 5, je časovno omejeno, strogo omejeno na to, kar je nujno potrebno, in ne diskriminira med notranjimi izmenjavami in izmenjavami med območji. Pred odobritvijo odstopanja se zadevni regulativni organ posvetuje z regulativnimi organi drugih držav članic, ki so del zadevnega območja določanja zmogljivosti. V primeru, da se regulativni organ ne strinja s predlaganim odstopanjem, odločitev o odstopanju sprejme Agencija na podlagi člena 6(8)(a) [prenovitev Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2]. Utemeljitev in razlogi za odstopanje se objavijo. Kjer se odstopanje odobri, zadevni operaterji prenosnih sistemov razvijejo in objavijo metodologijo ter projekte, ki zagotavljajo dolgoročno rešitev za vprašanje, ki ga odstopanje obravnava. Odstopanje preneha veljati, ko je dosežena časovna omejitev ali ko se uporabi rešitev, kar od tega je prej.

↓ 714/2009

4.8. Udeleženci na trgu zadevne operaterje prenosnih sistemov pravočasno pred ustreznim obratovalnim obdobjem obvestijo, ali nameravajo dodeljeno zmogljivost uporabiti. Vsaka dodeljena zmogljivost, ki ne bo uporabljena, se ponovno da na trg in sicer na pošten, pregleden in nediskriminatoren način.

5.9. Operaterji prenosnih sistemov, kolikor je to tehnično možno, združijo vse zahteve po prenosni zmogljivosti v nasprotni smeri po prezasedeni povezavi, da bi ta daljnovod uporabili do najvišje možne zmogljivosti. Ob polnem upoštevanju zanesljivosti omrežja se transakcije, ki sprostijo prezasedenost omrežja, nikoli ne zavrnejo.

↓ novo

10. Finančne posledice neizpolnjevanja obveznosti v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti nosijo tisti, ki so odgovorni za tako neizpolnjevanje. Kadar udeleženci na trgu ne uporabijo zmogljivosti, za katero so se obvezali, da jo bodo uporabili, ali v primeru eksplicitne dražbe zmogljivosti ne trgujejo sekundarno ali zmogljivosti ne vrnejo pravočasno, izgubijo pravice do take zmogljivosti in plačajo dajatev, ki odraža stroške. Vse dajatve, ki odražajo stroške, nastale zaradi neporabljene zmogljivosti, morajo biti upravičene in sorazmerne. Če operater prenosnega sistema ne izpolni svojih obveznosti, udeležencem na trgu nadomesti izgubo pravic do zmogljivosti. Posledične izgube se pri tem ne upoštevajo. Ključni načini in metode za določanje pravne odgovornosti, ki nastane zaradi neizpolnjevanja obveznosti, se določijo vnaprej glede na finančne posledice, pregleda pa jih ustrezni nacionalni regulativni organ ali organi.

Člen 15

Dodeljevanje zmogljivosti med območji v različnih časovnih okvirih

1. Operaterji prenosnih sistemov na novo izračunajo razpoložljivo zmogljivost med območji, in sicer vsaj po času zaprtja trgovanja med območji na trgu za dan vnaprej in znotraj dneva. Operaterji prenosnih sistemov dodelijo razpoložljivo zmogljivost med območji in vsako preostalo zmogljivost med območji, ki pred tem ni bila dodeljena, ter vsako zmogljivost med območji, ki jo je sprostil imetnik pravic do fizičnega prenosa iz prejšnjih dodelitev, in sicer v naslednjem postopku dodelitve zmogljivosti med območji.
2. Ko je zmogljivost med območji po času zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva razpoložljiva, operaterji prenosnih sistemov uporabijo zmogljivost med območji za izmenjavo izravnalne energije ali za izvajanje postopka netiranja odstopanj.
3. Kjer je ustrezno, operaterji prenosnih sistemov uporabljajo metodologije, razvite v omrežnih kodeksih in smernicah o izravnavi, da dodelijo zmogljivost med območji za izmenjavo zmogljivosti za izravnavo ali souporabo rezerv v skladu s členom 5(4) in (7).
4. Operaterji prenosnih sistemov ne povečajo rezerve za zanesljivost, izračunano v skladu z Uredbo (EU) 2015/1222 zaradi izmenjave zmogljivosti za izravnavo ali souporabe rezerv.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

ODDELEK 2

⊠ OMREŽNINE IN PRIHODEK OD DRAŽB ⊠

Člen ~~16~~4

Cene za dostop do omrežij

1. Cene, ki jih operaterji omrežij zaračunavajo za dostop do omrežja ⇒ , vključno s cenami za priključitev na omrežje, cenami za uporabo omrežja in, kjer je ustrezno, cenami za ustrezno okrepitev omrežja, ⇐ so pregledne, upoštevajo potrebo po zanesljivosti ⇒ in prilagodljivosti ⇐ omrežja in odražajo dejanske dosedanje stroške, primerljive s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja, in se uporabljajo na nediskriminatoren način. ⇒ Zlasti se uporabijo na način, ki ne diskriminira med proizvodnjo, priključeno na ravni distribucije, in proizvodnjo, priključeno na ravni prenosa, niti pozitivno niti negativno. Ne diskriminirajo shranjevanja energije in ne ustvarjajo odvrtilnih spodbud za udeležbo v prilagajanju odjema. Brez poseganja v odstavek 3, ⇐ ~~c~~ene ne smejo biti odvisne od razdalje.

↓ novo

2. Tarife operaterjem prenosnih in distribucijskih sistemov na kratek in na dolgi rok zagotavljajo ustrezne spodbude, da povečajo učinkovitost, vključno z energijsko učinkovitostjo, spodbujajo povezovanje trgov in zanesljivost oskrbe ter podpirajo naložbe v povezane raziskovalne dejavnosti.
-

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~2.3.~~ Če je to potrebno, tarifna stopnja, ki velja za proizvajalce in/ali odjemalce, zagotavlja lokacijske signale na ravni ☒ Unije ~~☒ Skupnosti~~ in upošteva višino izgub v omrežju in povzročene prezasedenosti ter naložbene stroške za infrastrukturo.

~~3.4.~~ Pri določanju cen za dostop do omrežja je treba upoštevati naslednje:

- (a) plačila in prejemke, ki izhajajo iz mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov;
- (b) dejanska opravljena in prejeta plačila ter pričakovana plačila za prihodnja obdobja, ocenjena na podlagi preteklih obdobj.

~~4.5.~~ Določanje cen za dostop do omrežja v skladu s tem členom ne posega v cene ~~za napovedani izvoz in napovedani uvoz~~ kot posledico upravljanja prezasedenosti, kot navaja člen ~~1416~~.

~~5.6.~~ Prav tako ne sme biti posebne omrežnine za posamezne transakcije za ~~⇒ čezmejno trgovanje z električno energijo~~ ~~⇒ napovedani tranzit električne energije~~.

↓ novo

7. Distribucijske tarife odražajo stroške uporabe distribucijskega omrežja s strani uporabnikov sistema, vključno z aktivnimi odjemalci, in se lahko razlikujejo glede na porabo uporabnikov sistema ali profile proizvodnje električne energije. Kjer so države članice uvedle sisteme za pametno merjenje, lahko regulativni organi uvedejo omrežne tarife na podlagi časovnega razlikovanja, ki odražajo uporabo omrežja, in sicer na način, ki je za odjemalca pregleden in predvidljiv.
8. Regulativni organi zagotovijo spodbude operaterjem distribucijskih sistemov, da nabavijo storitve za obratovanje in razvoj njihovih omrežij ter v distribucijske sisteme vključijo inovativne rešitve. V ta namen regulativni organi priznajo kot upravičene vse povezane stroške in jih vključijo v distribucijske tarife ter določijo cilje uspešnosti, da se operaterje distribucijskih sistemov v njihovih omrežjih spodbudi k povečanju učinkovitosti, vključno z energijsko učinkovitostjo.
9. Agencija do [urad za publikacije: vstaviti datum – tri mesece po začetku veljavnosti] pripravi priporočilo za regulativne organe o postopnem zbliževanju metodologij za prenosne in distribucijske tarife. Navedeno priporočilo obravnava vsaj:
- (a) razmerje med tarifami, uporabljenimi za proizvajalce in odjemalce;
 - (b) stroške, ki se povrnejo s tarifami;

- (c) časovno razlikovane omrežne tarife;
 - (d) lokacijske signale;
 - (e) razmerje med prenosnimi in distribucijskimi tarifami, vključno z načeli, ki se nanašajo na preprečevanje diskriminacije;
 - (f) metode za zagotavljanje preglednosti pri določanju in oblikovanju tarif;
 - (g) skupine uporabnikov omrežja, za katere se uporabljajo tarife, vključno z izjemami.
10. Brez poseganja v nadaljnjo harmonizacijo z delegiranimi akti na podlagi člena 55(1)(k), regulativni organi ustrezno upoštevajo priporočilo Agencije, ko odobrijo ali določijo prenosne tarife ali njihove metodologije v skladu s členom 59(6)(a) [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2].
11. Agencija spremlja izvajanje priporočila in Komisiji do 31. januarja vsako leto predloži poročilo. Priporočilo posodobi vsaj enkrat vsaki dve leti.

Člen 17

Prihodek od dražb

1. Postopki upravljanja prezasedenosti lahko v vnaprej določenem časovnem okviru ustvarjajo prihodek samo v primeru prezasedenosti, ki izhaja iz navedenega časovnega okvira, razen v primeru novih povezovalnih daljnovodov, ki so v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003, členom 17 Uredbe (ES) št. 714/2009 ali členom 59 upravičeni do izvzetja. Postopek za razdelitev teh prihodkov preverijo regulativni organi in ne sme izkrivljati postopka dodeljevanja v korist katere koli stranke, ki je zaprosila za zmogljivost ali energijo, ter ne sme imeti zaviralnega učinka na znižanje prezasedenosti.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~2.6.~~ Vsak prihodek, ki nastane zaradi dodeljevanja ☒ povezovalne zmogljivosti ☒ ~~povezav~~, se uporabi za naslednje namene:

- (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti; ~~in/ali~~
- (b) vzdrževanje ali povečanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi daljnovodi.

Če prihodkov ni mogoče učinkovito porabiti za namene iz točk (a) ~~in/ali~~ (b) prvega pododstavka, ⇒ se prenesejo na ločen interni račun za prihodnjo uporabo v te namene. ⇐ ~~se lahko ob upoštevanju odobritve regulativnih organov zadevnih držav članic uporabijo v najvišji vrednosti, ki jo določijo ti regulativni organi, kot dohodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif.~~

~~Preostali prihodki se prenesejo na ločen interni račun, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b) prvega pododstavka. Regulativni organ obvesti Agencijo o odobritvi iz drugega pododstavka.~~

3. Uporaba prihodkov v skladu s točkama (a) in (b) odstavka 2 ustreza metodologiji, ki jo predlaga Agencija in odobri Komisija. Predlog Agencije se posreduje Komisiji do *[urad za publikacije: 12 mesecev po začetku veljavnosti]* in odobri v šestih mesecih.
 Agencija lahko na lastno pobudo ali zahtevo Komisije metodologijo posodobi, Komisija pa posodobljeno metodologijo odobri najpozneje v šestih mesecih od predložitve.
 Pred predložitvijo Komisiji se Agencija o metodologiji posvetuje v skladu s členom 15 [prenovitev Uredbe (ES) št. 713/2009, kot je predlagana s COM(2016) 863/2].
 Metodologija vsebuje vsaj podrobnosti pogojev, pod katerimi se lahko prihodki uporabijo za točki (a) in (b) odstavka 2, in pogoje, pod katerimi in za koliko časa se lahko prenesejo na ločen interni račun za prihodnjo uporabo v navedene namene.
4. Operaterji prenosnih sistemov vnaprej jasno določijo, kako bo prihodek od dražb uporabljen, in poročajo o dejanski uporabi navedenega prihodka. Nacionalni regulativni organi vsako leto do 31. julija objavijo poročilo o prihodkih, nastalih v 12-mesečnem obdobju, ki se konča 30. junija istega leta, in uporabi teh prihodkov, vključno s konkretnimi projekti, za katere so prihodki bili uporabljeni, ali zneskom, prenesenem na ločen račun, ter potrditev, da je ta uporaba v skladu s to uredbo in metodologijo, razvito v skladu z odstavkom 3.

Poglavje IV

Zadostnost virov

Člen 18

Zadostnost virov

1. Države članice spremljajo zadostnost virov na svojem ozemlju, in sicer na podlagi evropske ocene zadostnosti virov v skladu s členom 19.
2. Kjer evropska ocena zadostnosti virov odkrije težavo v zvezi z zadostnostjo virov, države članice opredelijo regulativne motnje, ki so povzročile ali prispevale k nastanku težave.
3. Države članice objavijo časovni načrt za sprejetje ukrepov za odpravo vseh odkritih regulativnih motenj. Pri obravnavi težav v zvezi z zadostnostjo virov države članice zlasti preučijo odpravo regulativnih motenj, uvedbo cen za primere pomanjkanja, razvoj interkonekcije, shranjevanje energije, ukrepe na strani odjema in energijsko učinkovitost.

Člen 19

↗ Evropska ocena zadostnosti virov ↘

~~4.1. V ⇒ evropski oceni zadostnosti virov ⇐ napovedi glede zadostnosti evropske proizvodnje iz točke (b) odstavka 3 je zajeta skupna zadostnost elektroenergetskega sistema glede tekočega in napovedanega povpraševanja po električni energiji ⇒ za desetletno obdobje od datuma navedene ocene, opravlja pa se letno. ⇐ v naslednjih petih letih in v obdobju med 5 in 15 leti po datumu te napovedi. Napoved glede zadostnosti evropske proizvodnje električne energije temelji na nacionalnih napovedih glede zadostnosti proizvodnje, ki jih pripravijo posamezni operaterji prenosnih sistemov.~~

↓ novo

2. ENTSO za električno energijo do *[urad za publikacije: šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe]* Agenciji posreduje osnutek metodologije za evropsko oceno zadostnosti virov, ki temelji na načelih iz odstavka 4.
3. Operaterji prenosnih sistemov ENTSO za električno energijo posredujejo podatke, ki jih potrebuje za vsakoletno pripravo evropske ocene zadostnosti virov. ENTSO za električno energijo oceno pripravi vsako leto.
4. Evropska ocena zadostnosti virov temelji na metodologiji, ki v zvezi z oceno zagotavlja, da:
 - (a) se pripravi na ravni trgovalnih območij in pokriva vsaj vse države članice;
 - (b) temelji na ustreznih scenarijih projekcij povpraševanja in ponudbe, vključno z ekonomsko oceno verjetnosti zaprtja, novogradnje proizvodnih sredstev in ukrepov za doseg ciljev energijske učinkovitosti ter ustrezni občutljivosti veleprodajnih cen in razvoja cen ogljika;
 - (c) ustrezno upošteva prispevek vseh virov, vključno z obstoječo in prihodnjo proizvodnjo, shranjevanjem energije, prilagajanjem odjema ter uvoznih in izvoznih možnostmi in njihovega prispevka k prilagodljivemu obratovanju sistema;
 - (d) predvideva verjetni učinek ukrepov iz člena 18(3);
 - (e) vključuje scenarije brez obstoječih ali načrtovanih mehanizmov zmogljivosti;
 - (f) temelji na tržnem modelu ki, kjer je ustrezno, uporablja pristop, ki temelji na pretokih moči;
 - (g) uporablja verjetnostne račune;
 - (h) uporablja vsaj naslednje kazalnike:
 - „pričakovana nedobavljena energija“;
 - „pričakovano tveganje izklopa bremena“;

- (i) opredeli izvore morebitnih težav pri zadostnosti virov, zlasti če je to omrežna omejitev ali omejenost virov ali oboje.
- 5. ENTSO za električno energijo do [urad za publikacije: *šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*] Agenciji posreduje osnutek metodologije za izračun:
 - (a) vrednosti nezadostnega napajanja;
 - (b) „stroškov novega vstopa“ za proizvodnjo ali prilagajanje odjema; in
 - (c) standarda zanesljivosti, izraženega kot „pričakovana nedobavljena energija“ in „pričakovano tveganje izklopa bremena“.
- 6. O predlogih iz odstavkov 2 in 5 ter rezultatih evropske ocene zadostnosti virov iz odstavka 3 se z Agencijo opravi predhodno posvetovanje, Agencija pa jih tudi odobri v skladu s postopkom iz člena 22.

Člen 20

Standard zanesljivosti

- 1. Pri uporabi mehanizmov zmogljivosti imajo države članice sprejet standard zanesljivosti, ki na pregleden način prikazuje njihovo želeno raven zanesljivosti oskrbe.
- 2. Standard zanesljivosti pripravi nacionalni regulativni organ na podlagi metodologije iz člena 19(5).
- 3. Standard zanesljivosti se izračuna z uporabo vrednosti nezadostnega napajanja in stroškov novega vstopa v določenem obdobju.
- 4. Parametre, ki določajo obseg zmogljivosti, nabavljene z mehanizmom zmogljivosti, odobri nacionalni regulativni organ.

Člen 21

Čezmejna udeležba v mehanizmih zmogljivosti

- 1. Mehanizmi, ki niso strateške rezerve, so odprti za neposredno udeležbo ponudnikov zmogljivosti, ki se nahajajo v drugi državi članici, pod pogojem, da obstaja omrežna povezava med tisto državo članico in trgovalnim območjem, kjer se mehanizem uporablja.
- 2. Države članice zagotovijo, da imajo tuje zmogljivosti, ki lahko zagotovijo tehnične lastnosti, enakovredne domačim zmogljivostim, priložnost sodelovati v istem konkurenčnem postopku kot domače zmogljivosti.
- 3. Države članice zmogljivostim, ki se nahajajo na njihovem ozemlju, ne preprečujejo udeležbe v mehanizmih zmogljivosti v drugih državah članicah.
- 4. Čezmejna udeležba v mehanizmih zmogljivosti na ravni celotnega trga ne spremeni ali kako drugače vpliva na vozne rede med območji in fizične pretoke med državami članicami, ki se določijo samo z rezultatom dodeljevanja zmogljivosti na podlagi člena 14.
- 5. Ponudniki zmogljivosti imajo možnost udeležbe v več kot enem mehanizmu za isto obdobje dobave. V primeru nerazpoložljivosti se zanje uporabljajo plačila za

nerazpoložljivost, kjer pa se v dveh ali več trgovalnih območjih, v katerih ponudnik zmogljivosti sklepa posle, hkrati pojavi pomanjkanje, pa se uporabita dve ali več plačil za nerazpoložljivost.

6. Regionalni operativni centri, vzpostavljeni na podlagi člena 32, letno izračunajo največjo vstopno zmogljivost, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti, pri čemer se upošteva obseg pričakovane razpoložljivosti interkonekcije in verjetno hkratno preobremenitev sistemov, in sicer med sistemom, kjer se mehanizem uporablja, in sistemom, kjer se nahaja tuja zmogljivost. Izračun je potreben za vsako mejo trgovalnega območja.
7. Države članice zagotovijo, da se vstopna zmogljivost iz odstavka 6 upravičnim ponudnikom zmogljivosti dodeli na pregleden, nediskriminatoren in tržen način.
8. Vsaka razlika v stroških za tujo in domačo zmogljivost, do katere pride zaradi dodelitve iz odstavka 7, se pripiše operaterjem prenosnih sistemov in se mednje razdeli z metodologijo iz točke (b) odstavka 10. Operaterji prenosnih sistemov takšne prihodke uporabijo za namene iz člena 17(2).
9. Operater prenosnega sistema na območju, kjer se nahaja tuja zmogljivost:
 - (a) ugotovi, ali zainteresirani ponudniki zmogljivosti lahko zagotovijo tehnične lastnosti, kot jih zahteva mehanizem zmogljivosti, v katerem ponudniki zmogljivosti nameravajo sodelovati, in registrira ponudnike zmogljivosti v registru kot upravičene ponudnike zmogljivosti;
 - (b) preverja razpoložljivost, kot je ustrezno.
10. ENTSO za električno energijo do [urad za publikacije: *dvanajst mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*] Agenciji predloži:
 - (a) metodologijo za izračun največje vstopne zmogljivosti za čezmejno udeležbo iz odstavka 6;
 - (b) metodologijo za delitev prihodkov iz odstavka 8;
 - (c) skupna pravila za preverjanje razpoložljivosti iz točke (b) odstavka 9;
 - (d) skupna pravila za določitev, kdaj se uveljavi plačilo za nerazpoložljivost;
 - (e) pogoje delovanja registra iz točke (a) odstavka 9;
 - (f) skupna pravila za ugotovitev razpoložljivosti, upravičene do udeležbe, iz točke (a) odstavka 9.

O predlogu se z Agencijo opravi predhodno posvetovanje, Agencija pa ga tudi odobri v skladu s postopkom iz člena 22.

11. Agencija preveri, ali so bile zmogljivosti izračunane v skladu z metodologijo iz točke (a) odstavka 10.
12. Nacionalni regulativni organi zagotovijo, da je čezmejna udeležba v mehanizmih zmogljivosti organizirana na učinkovit in nediskriminatoren način. Zlasti zagotovijo ustrezno upravno ureditev za čezmejno izvrševanje plačil za nerazpoložljivost.
13. Dodeljene zmogljivosti iz odstavka 7 se med upravičenimi ponudniki zmogljivosti lahko prenašajo. Upravičeni ponudniki zmogljivosti prigrasijo vsak prenos v register iz točke (a) odstavka 9.
14. ENTSO za električno energijo do [urad za publikacije: *dve leti po začetku veljavnosti te uredbe*] vzpostavi in upravlja z registrom iz točke (a) odstavka 9. Register je odprt

za vse upravičene ponudnike zmogljivosti, sisteme, ki uporabljajo mehanizme, in njihove operaterje prenosnih sistemov.

Člen 22

Postopek odobritve

1. Kjer je naveden sklic na ta člen, se za odobritev predloga, ki ga predloži ENTSO za električno energijo, uporablja postopek iz odstavkov 2 do 4.
2. Pred predložitvijo predloga ENTSO za električno energijo opravi posvetovanje z vsemi zadevnimi zainteresiranimi stranmi, nacionalnimi regulativnimi organi in drugimi nacionalnimi organi.
3. V treh mesecih od datuma prejema Agencija predlog bodisi odobri bodisi spremeni. V slednjem primeru se Agencija pred sprejetjem spremenjenega predloga posvetuje z ENTSO za električno energijo. Sprejeti predlog se na spletni strani Agencije objavi vsaj tri mesece po datumu prejema predlaganih dokumentov.
4. Agencija lahko kadar koli zahteva spremembo odobrenega predloga. V šestih mesecih od zahteve ENTSO za električno energijo Agenciji posreduje osnutek predlaganih sprememb. V treh mesecih od datuma prejema osnutka Agencija spremembe spremeni ali odobri in jih objavi na svoji spletni strani.

Člen 23

Načela zasnove mehanizmov zmogljivosti

1. Za obravnavo preostalih pomislekov, ki jih ni možno rešiti z ukrepi iz člena 18(3), lahko države članice uvedejo mehanizme zmogljivosti ob upoštevanju določb iz tega člena in pravil Unije o državni pomoči.
2. Kadar država članica želi uvesti mehanizem zmogljivosti, se o predlaganem mehanizmu posvetuje vsaj s sosednjimi državami članicami, s katerimi ima električno povezavo.
3. Mehanizmi zmogljivosti ne ustvarjajo nepotrebnih motenj na trgu in ne omejujejo čezmejnega trgovanja. Obseg zmogljivosti, uporabljene v mehanizmu, ne presega zmogljivosti, potrebne za obravnavo težave.
4. Zmogljivost za proizvodnjo električne energije, za katero je končna naložbena odločitev bila sprejeta po [urad za publikacije: *začetek veljavnost*], je upravičena do udeležbe v mehanizmu zmogljivosti samo, če so njene emisije pod 550 g CO₂/kWh. Zmogljivost za proizvodnjo električne energije z emisijami 550 g CO₂/kWh ali več se pet let od začetka veljavnosti te uredbe ne uporabi v mehanizmih zmogljivosti.
5. Kjer evropska ocena zadostnosti virov ne odkrije težave v zvezi z zadostnostjo virov, države članice ne uporabijo mehanizmov zmogljivosti.

Člen 24

Obstoječi mehanizmi

Države članice, ki [urad za publikacije: *začetek veljavnosti te uredbe*] uporabljajo mehanizme zmogljivosti, svoje mehanizme prilagodijo členom 18, 21 in 23 te uredbe.

↓ 714/2009 (prilagojeno)

Poglavje V

⊠ Obratovanje prenosnega sistema ⊠

Člen ~~25~~4

Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo

1. ~~Vsi~~ operaterji prenosnih sistemov sodelujejo na ravni ⊠ Unije ⊠ ~~Skupnosti~~ prek ENTSO za električno energijo, da bi spodbudili dokončno oblikovanje in delovanje notranjega trga ~~električne energije~~ ~~z električno energijo~~ in čezmejne trgovine ter zagotovili optimalno upravljanje, usklajeno delovanje in dober tehnični razvoj evropskega omrežja za prenos električne energije.

↓ novo

2. Pri izvajanju svojih funkcij v skladu s pravom EU ENTSO za električno energijo deluje v evropsko dobro in neodvisno od posameznih nacionalnih interesov ali nacionalnih interesov operaterjev prenosnih sistemov ter prispeva k učinkovitemu in trajnostnemu doseganju ciljev iz okvira podnebne in energetske politike za obdobje od 2020 do 2030, zlasti s prispevanjem k učinkoviti vključitvi električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, in k izboljšanju energijske učinkovitosti.

↓ 714/2009
⇒ novo

Člen ~~26~~5

Ustanovitev ENTSO za električno energijo

1. Operaterji prenosnih sistemov za električno energijo ~~do 3. marca 2011~~ predložijo Komisiji in Agenciji osnutek statuta bodoče ENTSO za električno energijo, seznam članov in osnutek poslovnika, vključno s pravilnikom za posvetovanje z drugimi zainteresiranimi stranmi.

2. V dveh mesecih po prejemu teh informacij Agencija po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani, zlasti uporabnike sistema, vključno z odjemalci, Komisiji predloži mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika.
3. Komisija poda mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika, ob upoštevanju mnenja Agencije iz odstavka 2 in v treh mesecih po prejemu mnenja Agencije.
4. Operaterji prenosnih sistemov v treh mesecih po prejemu ⇨ ugodnega ⇩ mnenja Komisije ustanovijo ENTSO za električno energijo, sprejmejo statut in poslovnik ter ju objavijo.

⇩ novo

5. Dokumenti iz odstavka 1 se predložijo Komisiji in Agenciji v primeru sprememb ali na utemeljeno zahtevo Komisije ali Agencije. Agencija in Komisija mnenje izdaja v skladu z odstavki 2 do 4.

⇩ 714/2009 (prilagojeno)
⇨ novo

Člen 278

Naloge ENTSO za električno energijo

~~1. ENTSO za električno energijo na zahtevo Komisije v skladu s členom 6(6) oblikuje kodekse omrežij za področja iz odstavka 6 tega člena.~~

~~2.1. ENTSO za električno energijo lahko:~~

~~(a) oblikuje kodekse omrežij omrežne kodekse za področja iz odstavka 6 člena 55(1), da bi dosegli cilje, določene v členu 254, kadar se ti kodeksi ne nanašajo na področja, za katera je Komisija nanjo naslovila zahtevo. Ti kodeksi omrežij se predložijo v mnenje Agenciji. ENTSO za električno energijo to mnenje ustrezno upošteva.~~

~~3. ENTSO za električno energijo sprejme:~~

~~(b) ☒ sprejme in objavi ☒ nezavezujoč 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno ☒ Unijo ☒ Skupnost (razvojni načrt omrežja za ☒ Unijo ☒ Skupnost), vključno z napovedjo glede zadostnosti evropske proizvodnje, in sicer vsako drugo leto;~~

⇩ novo

(c) pripravi in sprejme predloge v zvezi z evropsko oceno zadostnosti virov v skladu s členom 19(2), (3) in (5) ter za tehnične specifikacije za čezmejno udeležbo v mehanizmih zmogljivosti v skladu s členom 21(10);

↓ 714/2009 (prilagojeno)

~~(e)~~ (d) ☒ sprejme ☒ priporočila za usklajevanje tehničnega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov ☒ Unije ☒ ~~Skupnosti~~ in tretjih držav;

↓ novo

- (e) sprejme okvir za sodelovanje in usklajevanje med regionalnimi operativnimi centri;
- (f) sprejme predlog, ki opredeljuje sistemsko operativno regijo, ki jo pokriva vsak regionalni operativni center;
-

↓ 347/2013 (prilagojeno)
⇒ novo

~~(e)~~ (g) ☒ sprejme ☒ skupne instrumente za upravljanje omrežij, da se zagotovi uskladitev upravljanja omrežij v običajnih in izrednih razmerah, vključno s skupno lestvico za razvrščanje incidentov, in načrte raziskav ⇒, vključno z uresničevanjem teh načrtov z učinkovitim raziskovalnim programom ⇐. Ti instrumenti med drugim določajo:

- (i) informacije, vključno z ustreznimi informacijami za dan vnaprej, ~~večkrat na dan znotraj dneva~~ in v realnem času, ki so koristne za boljše operativno usklajevanje, pa tudi optimalno pogostost zbiranja in izmenjave teh informacij;
- (ii) tehnološko platformo za izmenjavo informacij v realnem času in po potrebi tehnološke platforme za zbiranje, obdelavo in prenos drugih informacij iz točke (i), pa tudi za izvajanje postopkov, ki bi lahko povečali operativno usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov, s ciljem, da bi se takšno usklajevanje razširilo po vsej Uniji;
- (iii) kako operaterji prenosnih sistemov posredujejo operativne informacije drugim operaterjem prenosnih sistemov ali drugim subjektom, ki so pooblaščen za njihovo podporo, da bi dosegli operativno usklajevanje, in Agenciji; in
- (iv) da operaterji prenosnih sistemov določijo kontaktno osebo, ki je zadolžena za odgovarjanje na vprašanja drugih ~~upravljalcev~~ operaterjev prenosnih sistemov, drugih za to pooblaščenih subjektov iz točke (iii) ali Agencije v zvezi s temi informacijami.

~~ENTSO za električno energijo posreduje sprejete določitve o točkah (i) do (iv) Agenciji in Komisiji do 16. maja 2015.~~

~~V roku 12 mesecev po sprejetju določitev Agencija izdela mnenje, v katerem obravnava, ali te v zadostni meri prispevajo k spodbujanju čezmejne trgovine in zagotavljanju optimalnega upravljanja, usklajenega delovanja, učinkovite rabe in ustreznega tehničnega razvoja evropskega omrežja za prenos električne energije;~~

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~(d)~~ (h) ☒ sprejme ☒ letni delovni program;

~~(e)~~ (i) ☒ sprejme ☒ letno poročilo;

~~(j)~~ (f) ☒ pripravi in sprejme ☒ letno zimsko in poletno napoved glede zadostnosti proizvodnje. ⇒ sezonske napovedi zadostnosti ☒ v skladu s členom 9(2) [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862] ☒.

~~4. V napovedi glede zadostnosti evropske proizvodnje iz točke (b) odstavka 3 je zajeta skupna zadostnost elektroenergetskega sistema glede tekočega in napovedanega povpraševanja po električni energiji v naslednjih petih letih in v obdobju med 5 in 15 leti po datumu te napovedi. Napoved glede zadostnosti evropske proizvodnje električne energije temelji na nacionalnih napovedih glede zadostnosti proizvodnje, ki jih pripravijo posamezni operaterji prenosnih sistemov.~~

↓ novo

2. ENSTO za električno energijo Agenciji poroča o odkritih pomanjkljivostih pri oblikovanju in delovanju regionalnih operativnih centrov.
3. ENSTO za električno energijo objavi zapisnike zasedanj skupščine, upravnega odbora in odborov ter javnosti redno posreduje informacije o odločanju in dejavnostih.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~5. 4.-~~ Letni delovni program iz točke ~~(d)~~ (h) odstavka ~~3~~ 1 vsebuje seznam in opis ~~kodeksov omrežij~~ omrežnih kodeksov, ki jih je treba pripraviti, načrt usklajevanja za upravljanje omrežja, dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti v zadevnem letu, in okvirni časovni raspored.

~~9. 5.-~~ ENSTO za električno energijo da na voljo vse informacije, ki jih zahteva Agencija za izpolnitev nalog v okviru člena ~~299~~ (1). ⇒ Operaterji prenosnih sistemov dajo na voljo vse informacije, ki jih zahteva ENSTO za električno energijo za izpolnitev nalog v okviru prvega stavka. ⇐

~~6. 12.~~ ENSTO za električno energijo Komisiji na njeno zahtevo predloži mnenje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena ~~57. 8.~~

~~7. Kodeksi omrežij se pripravijo v zvezi z vprašanji čezmejnih omrežij in vprašanji povezovanja trgov ter ne posegajo v pravico držav članic, da sprejmejo nacionalne kodekse omrežij, ki ne vplivajo na čezmejno trgovino.~~

~~8. ENSTO za električno energijo spremlja in analizira izvajanje kodeksov omrežij in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 6(11), in njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil glede spodbujanja povezovanja trgov. ENSTO za električno energijo o svojih ugotovitvah poroča Agenciji, rezultate analize pa vključi v letno poročilo iz točke (e) odstavka 3 tega člena.~~

Člen ~~284~~

Posvetovanja

1. Pri pripravi $\Rightarrow$ predlogov v okviru nalog iz člena 27(1) $\Leftarrow$ ~~kodeksov omrežij, osnutka razvojnega načrta omrežja za Skupnost in letnega delovnega programa iz člena 8(1), (2) in (3)~~ ENTSO za električno energijo v skladu s poslovnikom iz člena ~~26~~ ~~5(1)~~ v zgodnji fazi postopka opravi obsežno posvetovanje na odprt in pregleden način z vsemi ustreznimi ☒ zainteresiranimi stranmi ☒ ~~udeleženci na trgu~~, zlasti z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani. V posvetovanje so vključeni tudi nacionalni regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo, uporabniki sistema, vključno z odjemalci, operaterji distribucijskih sistemov, vključno z ustreznimi panožnimi združenji, tehničnimi organi in združenji zainteresiranih strani. Cilj posvetovanja je pridobiti mnenja in predloge vseh ustreznih strani v postopku odločanja.
2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi s posvetovanjem iz odstavka 1 se objavijo.
3. Pred sprejetjem $\Rightarrow$ predlogov v skladu s členom 27(1) $\Leftarrow$ ~~letnega delovnega programa in kodeksov omrežij iz člena 8(1), (2) in (3)~~ ENTSO za električno energijo navede, kako je upoštevala pripombe, ki jih je prejela med posvetovanjem. Če pripomb ni upoštevala, to utemelji.

Člen ~~299~~

Spremljanje s strani Agencije

1. Agencija spremlja izvajanje nalog ENTSO za električno energijo iz člena ~~27~~(1), (2) in (3) ter poroča Komisiji.

Agencija spremlja, kako ENTSO za električno energijo izvaja omrežne kodekse~~kodekse omrežij~~ iz člena ~~55(14)~~~~8(2)~~~~in kodekse omrežij, ki so bili oblikovani v skladu s členom 6(1) do (10), vendar jih Komisija ni sprejela v skladu s členom 6(11).~~ Če ENTSO za električno energijo ne izvaja omrežnih kodeksov~~kodeksov omrežij~~, Agencija od ENTSO za električno energijo zahteva, da predloži ustrezno utemeljeno razlago, zakaj tega ni storila. Agencija o tej razlagi obvesti Komisijo in poda svoje mnenje o njej.

Agencija spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov~~kodeksov omrežij~~ in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom ~~54(1)~~~~6(11)~~, ter njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil za spodbujanje povezovanja trgov ter nediskriminacije, učinkovite konkurence in uspešnega delovanja trga, ter o tem poroča Komisiji.
2. ENTSO za električno energijo Agenciji v mnenje predloži osnutek razvojnega načrta omrežja za ☒ Unijo ☒ ~~Skupnost~~, osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja, in druge dokumente iz člena ~~27(1)~~ ~~8(3)~~.

Agencija v dveh mesecih od prejema dokumentov predloži ustrezno utemeljeno mnenje ter priporočila ENTSO za električno energijo in Komisiji, če meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek razvojnega načrta omrežja za ☒ Unijo ☒ ~~Skupnost~~, ki ju je predložila ENTSO za električno energijo, ne prispevata k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci, uspešnemu delovanju trga ali k zadostnim čezmejnimi povezavam, ki bi bile na voljo tretjim stranem.

Člen ~~30~~⁴¹

Stroški

Stroške, povezane z dejavnostmi ENTSO za električno energijo iz členov ~~25 do 29 in 54 do 57~~ ^{4 do 12} te uredbe ter iz člena 11 Uredbe (EU) št. 347/2013, krijejo operaterji prenosnih sistemov ~~prenosnega sistema~~; stroški se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo le, če so razumni in primerni.

Člen ~~31~~⁴²

Regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov znotraj ENTSO za električno energijo vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena ~~27~~²⁸ (1), (2) in (3). Zlasti vsaki dve leti objavijo regionalni naložbeni načrt, na podlagi katerega se lahko odločajo glede naložb. ⇒ ENTSO za električno energijo spodbuja sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov na regionalni ravni za zagotovitev interoperabilnosti, komuniciranja in spremljanja regionalne učinkovitosti na področjih, ki niso harmonizirana na ravni Unije. ⇐
2. Za zagotovitev optimalnega upravljanja omrežja operaterji prenosnih sistemov spodbujajo obratovalne dogovore, prav tako spodbujajo razvoj izmenjave energije, usklajeno dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti, in sicer z nediskriminatornimi tržnimi rešitvami in ob ustreznem upoštevanju konkretnih koristi implicitnih dražb za kratkoročne dodelitve, ter povezovanje mehanizmov izravnave in rezerv električne energije.
3. Za namene doseganja ciljev iz odstavkov 1 in 2 tega člena lahko Komisija določi geografsko območje posameznih struktur regionalnega sodelovanja, pri tem pa upošteva obstoječe strukture regionalnega sodelovanja. Vsaka država članica lahko spodbuja sodelovanje na več kot enem geografskem območju. ⇒ Komisija je pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 63, kar zadeva geografska območja, ki jih pokrivajo posamezne strukture regionalnega sodelovanja. ⇐ ~~Ukrep iz prvega stavka, namenjen spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~ V ta namen se Komisija posvetuje z Agencijo in ENTSO za električno energijo.

Člen 32

Vzpostavitev in poslanstvo regionalnih operativnih centrov

1. Vsi operaterji prenosnih sistemov do [urad za publikacije: *dvanaest mesecev po začetku veljavnosti*] vzpostavijo regionalne operativne centre v skladu z merili iz tega poglavja. Regionalni operativni centri se vzpostavijo na ozemlju ene izmed držav članic regije, kjer bo deloval.
2. Regionalni operativni centri imajo pravno obliko iz člena 1 Direktive 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta.⁴⁰
3. Regionalni operativni centri z opravljanjem funkcij regionalnega pomena dopolnjujejo vlogo operaterjev prenosnih sistemov. Oblikujejo obratovalne dogovore, da zagotovijo učinkovito, sigurno in zanesljivo obratovanje interkonekcijskih prenosnih sistemov.

Člen 33

Geografsko območje regionalnih operativnih centrov

1. ENTSO za električno energijo do [urad za publikacije: *šest mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*] Agenciji posreduje predlog opredelitve sistemskih operativnih regij, ki jih pokrivajo regionalni operativni centri, ob upoštevanju obstoječih regijskih koordinatorjev sigurnega obratovanja, in sicer na podlagi naslednjih meril:
 - (a) topologija omrežja, vključno s stopnjo interkonekcije in medsebojne odvisnosti elektroenergetskih sistemov z vidika pretokov;
 - (b) sinhronska povezanost sistemov;
 - (c) velikost regije, ki pokriva vsaj eno območje določanja zmogljivosti;
 - (d) geografska optimizacija rezerv za izravnavo.
2. Agencija v treh mesecih od prejema predlog opredelitve sistemskih operativnih regij bodisi odobri bodisi predlaga spremembe. V slednjem primeru se Agencija pred sprejetjem sprememb posvetuje z ENTSO za električno energijo. Sprejeti predlog se objavi na spletni strani Agencije.

⁴⁰ Direktiva 2009/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim pododstavkom člena 48 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (UL L 258, 1.10.2009, str. 11).

Naloge regionalnih operativnih centrov

1. Vsak regionalni operativni center v sistemski operativni regiji, kjer je vzpostavljen, opravlja vse naslednje funkcije, regionalni operativni centri pa opravljajo vsaj naslednje funkcije, podrobneje opredeljene v Prilogi I:
 - (a) usklajen izračun zmogljivosti;
 - (b) usklajeno analizo sigurnosti;
 - (c) izdelavo skupnih sistemskih modelov;
 - (d) oceno skladnosti načrtov ohranitve sistema in načrtov za ponovno vzpostavitev sistema operaterjev prenosnih sistemov;
 - (e) usklajevanje in optimizacijo ponovne vzpostavitve na regionalni ravni;
 - (f) analizo in poročanje po obratovanju in po motnjah;
 - (g) regionalno določanje obsega rezervne zmogljivosti;
 - (h) olajšanje regionalne nabave zmogljivosti za izravnavo;
 - (i) regionalne napovedi zadostnosti sistema za teden vnaprej do znotraj dneva in priprava ukrepov za zmanjšanje tveganj;
 - (j) usklajeno načrtovanje izklopov;
 - (k) optimizacijo mehanizmov nadomestil med operaterji prenosnih sistemov;
 - (l) usposabljanje in certificiranje;
 - (m) opredelitev regionalnih kriznih scenarijev v skladu s členom 6(1) [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862], če to nalogo prenese ENTSO za električno energijo;
 - (n) pripravo in izvedbo letnih simulacij kriznih razmer v sodelovanju s pristojnimi organi v skladu s členom 12(3) [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862];
 - (o) naloge v zvezi z opredelitvijo regionalnih kriznih scenarijev, če so prenesene na regionalne operativne centre v skladu s členom 6(1) [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862] in v obsegu, v katerem so prenesene nanje;
 - (p) naloge v zvezi s sezonskimi napovedmi zadostnosti, če so prenesene na regionalne operativne centre v skladu s členom 9(2) [uredba o pripravljenosti na tveganja, kot je predlagana s COM(2016) 862] in v obsegu, v katerem so prenesene nanje;
 - (q) izračun največje vstopne zmogljivosti, ki je na razpolago za udeležbo tuje zmogljivosti v mehanizmih zmogljivosti v skladu s členom 21(6).
2. Komisija lahko regionalnim operativnim centrom doda druge funkcije, ki ne vključujejo pristojnosti za sprejemanje odločitev, v skladu s poglavjem VII te uredbe.
3. Operaterji prenosnih sistemov svojemu regionalnemu operativnemu centru zagotovijo potrebne informacije za opravljanje funkcij.

4. Regionalni operativni centri operaterjem prenosnih sistemov v sistemski operativni regiji zagotovijo vse potrebne informacije za izvajanje odločitev in priporočil, ki jih predlagajo regionalni operativni centri.

Člen 35

Sodelovanje znotraj regionalnih operativnih centrov

1. Dnevno delovanje regionalnih operativnih centrov se upravlja s skupnim odločanjem. Postopek skupnega odločanja temelji na:
 - (a) ureditvi dela za obravnavanje načrtovalnih in operativnih vidikov v zvezi s funkcijami v skladu s členom 36;
 - (b) postopku za posvetovanje z operaterji prenosnih sistemov v sistemski operativni regiji v okviru dnevnih operativnih zadolžitev in nalog v skladu s členom 37;
 - (c) postopku za sprejemanje odločitev in priporočil v skladu s členom 38;
 - (d) postopku za revizijo odločitev in priporočil, ki jih sprejmejo regionalni operativni centri, v skladu s členom 39.

Člen 36

Ureditev dela

1. Regionalni operativni centri delo uredijo tako, da obravnavajo načrtovalne in operativne vidike v zvezi s funkcijami, ki se izvajajo, zlasti ob upoštevanju posebnosti in zahtev teh funkcij, kot je določeno v Prilogi I.
2. Regionalni operativni centri zagotovijo, da ureditev dela vsebuje pravila za uradno obveščanje zadevnih strani.

Člen 37

Postopek posvetovanja

Regionalni operativni centri razvijejo postopek, da v okviru svojih dnevnih operativnih zadolžitev in nalog organizirajo ustrezna in redna posvetovanja z operaterji prenosnih sistemov in zadevnimi zainteresiranimi stranmi. Da bi bilo možno obravnavati regulativna vprašanja, se po potrebi vključijo regulativni organi.

Člen 38

Sprejemanje odločitev in priporočil

1. Regionalni operativni centri razvijejo postopek za sprejemanje odločitev in priporočil.
2. Regionalni operativni centri sprejmejo zavezujoče odločitve, naslovljene na operaterje prenosnih sistemov, in sicer v zvezi s funkcijami iz točk (a), (b), (g) in (q) člena 34(1). Operaterji prenosnih sistemov izvajajo zavezujoče odločitve, ki jih sprejmejo regionalni operativni centri, razen ko bi negativno vplivale na varnost sistema.

3. Regionalni operativni centri sprejmejo priporočila, naslovljena na operaterje prenosnih sistemov, in sicer v zvezi s funkcijami iz točk (c) do (f) in (h) do (p) člena 34(1).
4. Regulativni organi v sistemski operativni regiji lahko skupaj sprejmejo odločitev o podelitvi pristojnosti za sprejemanje zavezujočih odločitev regionalnemu operativnemu centru za eno ali več funkcij iz točk (c) do (f) in (h) do (l) člena 34(1).

Člen 39

Revizija odločitev in priporočil

1. Regionalni operativni centri razvijejo postopek za revizijo odločitev in priporočil.
2. Postopek se sproži na zahtevo enega ali več operaterjev prenosnih sistemov sistemske operativne regije. Po reviziji odločitve ali priporočila regionalni operativni centri potrdijo ali spremenijo ukrep.
3. Ko je ukrep, za katerega se izvede revizija, zavezujoča odločitev v skladu s členom 38(2), zahteva po reviziji ne zadrži uveljavljanja odločitve, razen ko bi negativno vplivala na varnost sistema.
4. Ko je ukrep, za katerega poteka revizija, priporočilo v skladu s členom 38(3), po reviziji pa se operater prenosnega sistema odloči, da priporočilu ne bo sledil, posreduje regionalnemu operativnemu centru in drugim operaterjem prenosnih sistemov v sistemski operativni regiji podrobno utemeljitev.

Člen 40

Vodstveni odbor regionalnih operativnih centrov

1. Regionalni operativni centri oblikujejo vodstveni odbor zaradi sprejemanja ukrepov v zvezi z njihovim upravljanjem in spremljanjem njihove učinkovitosti.
2. Vodstveni odbor sestavljajo člani, ki zastopajo operaterje prenosnih sistemov, in opazovalci, ki zastopajo regulativne organe sistemske operativne regije. Zastopniki regulativnih organov nimajo glasovalnih pravic.
3. Vodstveni odbor je odgovoren za:
 - (a) pripravo in potrditev statutow in poslovnikov regionalnih operativnih centrov;
 - (b) odločanje o organizacijski strukturi in njeno uvedbo;
 - (c) pripravo in potrditev letnega proračuna;
 - (d) razvoj in potrditev postopkov skupnega odločanja v skladu s členom 35.
4. Med pristojnosti vodstvenega odbora ne sodijo pristojnosti, povezane z dnevnimi dejavnostmi regionalnih operativnih centrov in opravljanjem njegovih funkcij.

Člen 41

Organizacijska struktura

1. Regionalni operativni centri vzpostavijo in upravljajo z organizacijo v skladu s strukturo, ki podpira zaščito njihovih funkcij. Organizacijska struktura določa:
 - (a) pristojnosti, naloge in odgovornosti vodstvenega osebja;
 - (b) razmerje in hierarhično strukturo med različnimi deli in postopki organizacije.
2. Regionalni operativni centri lahko vzpostavijo regionalna predstavništva za obravnavo lokalnih posebnosti ali podporne operative centre za učinkovito in zanesljivo izvajanje svojih funkcij.

Člen 42

Oprema in osebje

Regionalni operativni centri imajo na razpolago vse človeške, tehnične, fizične in finančne vire, potrebne za izpolnjevanje svojih obveznosti iz te uredbe in opravljanje svojih funkcij.

Člen 43

Spremljanje in poročanje

1. Regionalni operativni centri vzpostavijo postopek za neprekinjeno spremljanje vsaj:
 - (a) svoje operative učinkovitosti;
 - (b) izdanih odločitev in priporočil ter doseženega izida;
 - (c) uspešnosti in učinkovitosti vsake izmed funkcij, za katero so odgovorni.
2. Regionalni operativni centri Agenciji in regulativnim organom sistemske operative regije vsaj letno posredujejo podatke, ki izvirajo iz njihovega neprekinjenega spremljanja.
3. Regionalni operativni centri na pregleden način ugotovijo svoje stroške in o njih poročajo Agenciji ter regulativnim organom sistemske operative regije.
4. Regionalni operativni centri ENTSO za električno energijo, Agenciji, regulativnim organom sistemske operative regije in usklajevalni skupini za električno energijo, ustanovljeni na podlagi člena 1 Sklepa Komisije 2012/C 353/02⁴¹, predložijo letno poročilo o svoji učinkovitosti.
5. Regionalni operativni centri o pomanjkljivostih, odkritih med postopkom spremljanja iz odstavka 1, poročajo ENTSO za električno energijo, regulativnim organom sistemske operative regije, Agenciji in pristojnim organom držav članic, odgovornim za preprečevanje in obvladovanje kriznih razmer.

⁴¹ Sklep Komisije z dne 15. novembra 2012 o ustanovitvi usklajevalne skupine za električno energijo (UL C 353, 17.11.2012, str. 2).

Člen 44

Pravna odgovornost

Regionalni operativni centri storijo vse potrebno za kritje pravne odgovornosti v zvezi z izvajanjem svojih nalog, zlasti ko sprejemajo odločitve, ki so za operaterje prenosnih sistemov zavezujoče. Metoda, uporabljena za zagotavljanje kritja, upošteva pravni status regionalnega operativnega centra in raven razpoložljivega komercialnega zavarovanja.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

Člen 45~~8~~

~~10~~ 10-letni razvojni načrt omrežja ~~10~~

1. ~~10. ENTSO za električno energijo vsaki dve leti sprejme in objavi razvojni načrt omrežja za Skupnost. Razvojni načrt omrežja za~~ ☒ Unijo ~~☒ Skupnost ☒ iz člena 27(1)(b) ☒ vključuje modeliranje integriranega omrežja, scenarije razvoja, ~~napoved glede zadostnosti evropske proizvodnje in oceno odpornosti~~ prožnosti sistema.~~

Razvojni načrt omrežja za ☒ Unijo ~~☒ Skupnost~~ zlasti:

↓ 347/2013

- (a) temelji na nacionalnih naložbenih načrtih ob upoštevanju regionalnih naložbenih načrtov iz člena 12(1) in po potrebi vidikov Unije za načrtovanje omrežij, kot je to določeno v Uredbi (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ~~z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo~~⁴²; izvede se analiza stroškov in koristi načrta z uporabo metodologije, določene v členu 11 te uredbe;⁴²

↓ 714/2009 (prilagojeno)

- (b) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov omrežja in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev ~~iz člena 8 ter členov 4413 in 5122~~ [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Direktive 2009/72/ES~~; in
- (c) prepoznava vrzeli pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Glede na točko (c) ~~drugega pododstavka~~ se razvojnemu načrtu omrežja za ☒ Unijo ~~☒ Skupnost~~ lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejne zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev.

⁴² Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetske infrastrukturo (UL L 115, 25.4.2013, str. 39).

~~112.~~ Agencija predloži mnenje o nacionalnih 10-letnih razvojnih načrtih omrežij, da preveri njihovo skladnost z razvojnim načrtom omrežja za ☒ Unijo ~~☒ Skupnost~~. Če Agencija opazi neskladnosti med nacionalnim 10-letnim razvojnim načrtom omrežja in razvojnim načrtom omrežja za ☒ Unijo ~~☒ Skupnost~~, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja ali razvojnega načrta omrežja za ☒ Unijo ~~☒ Skupnost~~. Če je tak nacionalni 10-letni razvojni načrt omrežja oblikovan v skladu s členom ~~5122~~ [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Direktive 2009/72/ES~~, Agencija pristojnemu nacionalnemu regulativnemu organu predlaga spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja v skladu s členom ~~5122~~(7) navedene direktive in o tem obvesti Komisijo.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

Člen ~~4613~~

Mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov prejmejo povračilo za stroške, nastale zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih.
2. Nadomestilo iz odstavka 1 izplačajo operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih se čezmejni pretoki začnejo, in sistemov, v katerih se ti pretoki končajo.
3. Nadomestila se izplačujejo redno za določeno preteklo obdobje. Naknadni popravki izplačanih nadomestil se opravijo zaradi upoštevanja dejanskih stroškov, kadar je to potrebno.

Prvo obdobje, za katero se izplačajo nadomestila, se opredeli v smernicah iz člena ~~5718~~.

4. Komisija ~~določi~~ ⇒ v skladu s členom 63 sprejme delegirane akte v zvezi z ~~višino nadomestil za izplačila. Ta ukrep, namenjen spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~ višino nadomestil za izplačila.
5. Obseg prevajanja čezmejnih pretokov in obseg čezmejnih pretokov, ki se začnejo in/ali končajo v nacionalnih prenosnih sistemih, se določi na podlagi fizičnega pretoka električne energije, ki se dejansko izmeri v danem časovnem obdobju.
6. Stroški, nastali zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, se določijo na podlagi predvidenega dolgoročnega povprečja dodatnih stroškov, ob upoštevanju izgub, naložb v novo infrastrukturo in ustreznega deleža stroškov obstoječe infrastrukture, če se ta infrastruktura uporablja za prenos čezmejnih pretokov, zlasti ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe. Pri ugotavljanju nastalih stroškov se uporabijo priznane standardne metode za izračun stroškov. Koristi, ki jih omrežje pridobi zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, se upoštevajo za zmanjšanje višine prejetih nadomestil.

7. Če so prenosna omrežja dveh ali več držav članic v celoti ali delno vključena v en kontrolni blok, se izključno za namene mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov ~~iz člena 13~~ šteje, da je kontrolni blok kot celota del prenosnega omrežja ene od zadevnih držav članic, s čimer se zagotovi, da se pretoki znotraj kontrolnih blokov ne štejejo za čezmejni pretok iz ~~točke člena 2(2)(b) prvega pododstavka tega odstavka~~ in da ne prihaja

do izplačila nadomestil v skladu ~~z odstavkom 1 tega člena~~ ~~členom 13~~. Regulativni organi zadevnih držav članic lahko odločijo, kateri od zadevnih držav članic bo pripadal kontrolni blok kot celota.

↓ 714/2009
⇒ novo

Člen ~~47~~⁴⁵

Zagotavljanje informacij

1. Zaradi zagotavljanja zanesljivosti omrežij v zvezi z upravljanjem prezasedenosti operaterji prenosnih sistemov vzpostavijo mehanizme za usklajevanje in izmenjavo informacij.
2. Varnostni standardi ter standardi za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov, se objavijo. Objavljene informacije zajemajo splošen sistem za izračun celotne prenosne zmogljivosti in prenosne rezerve, temelječ na električnih in fizikalnih lastnostih omrežja. Taki sistemi morajo pridobiti odobritev regulativnih organov.
3. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ocene razpoložljivih prenosnih zmogljivosti za vsak dan in prikažejo vse proste prenosne zmogljivosti, ki so že rezervirane. Objave se opravijo v določenih časovnih razmikih pred dnevom prenosa in v vsakem primeru zajemajo ocene za teden in mesec vnaprej ter kvantitativno oceno pričakovane zanesljivosti razpoložljivih zmogljivosti.
4. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ustrezne podatke o napovedani in dejanski skupni porabi, o razpoložljivosti in dejanski uporabi proizvodnih zmogljivosti in porabniških naprav, razpoložljivosti in uporabi omrežij in povezovalnih daljnovodov ter izravnalni energiji in rezervni proizvodni zmogljivosti. V zvezi z razpoložljivostjo in dejansko uporabo manjših proizvodnih zmogljivosti in obremenitev se lahko uporabijo zbirni ocenjeni podatki.
5. Zadevni udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo ustrezne podatke.
6. Proizvajalci, ki imajo ali upravljajo proizvodne naprave, od katerih ima vsaj ena proizvodna naprava inštalirano zmogljivost vsaj 250 MW, ⇒ ali imajo portfelj proizvodnih naprav za vsaj 400 MW, ⇐ pet let hranijo urne podatke za posamezen obrat, ki so potrebni za preverjanje vseh operativnih odločitev ~~dispečiranja~~ ~~razporejanja~~ in ponudbene strategije ~~na borzah pri izmenjavah~~ električne energije, na dražbah povezovalnih daljnovodov, trgih ~~rezervne energije~~ ~~z rezervno energije~~ in prostih trgih, da so ti na razpolago nacionalnemu regulativnemu organu, nacionalnemu organu za konkurenco in Komisiji. Podatki na obrat in uro, ki jih je treba hraniti, med drugim vključujejo podatke o razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih in predvidenih rezervnih zmogljivostih, vključno z dodelitvijo teh predvidenih rezervnih zmogljivosti na ravni obrata, v času dražbe ali proizvodnje.

↓ novo

7. Operaterji prenosnih sistemov redno izmenjujejo niz dovolj točnih podatkov o omrežju in pretoku obremenitve z namenom, da lahko vsak operater prenosnega sistema na svojem območju izračuna pretok obremenitve. Isti niz podatkov se na zahtevo posreduje regulativnim organom in Komisiji. Regulativni organi in Komisija ravna s tem nizom podatkov zaupno in zagotovijo zaupno ravnanje tudi s strani svetovalcev, ki na njihovo zahtevo opravljajo analitsko delo na podlagi teh podatkov.
-

↓ 714/2009

Člen 48~~3~~

Certificiranje operaterjev prenosnih sistemov

1. Komisija preuči vsako obvestilo o odločitvi o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom ~~524~~(6) [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Direktive 2009/72/ES~~ takoj, ko ga prejme~~prejeme~~. Komisija v dveh mesecih po prejemu takšnega obvestila zadevnemu nacionalnemu regulativnemu organu izda mnenje glede skladnosti s členom ~~524~~(2) ali členom ~~534~~ ter členom ~~439~~ [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2] ~~Direktive 2009/72/ES~~.

Komisija lahko pri pripravi mnenja iz prvega pododstavka od Agencije zahteva, da poda svoje mnenje o odločitvi nacionalnega regulativnega organa o certifikaciji. V tem primeru se dvomesečni rok iz prvega pododstavka podaljša za nadaljnja dva meseca.

Če Komisija v rokih iz prvega in drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da odločitvi regulativnega organa ne nasprotuje.

2. V dveh mesecih po prejetju mnenja Komisije nacionalni regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju operaterja prenosnega sistema, pri čemer v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Odločitev regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj.
3. Regulativni organi in/ali Komisija lahko v kateri koli fazi postopka od operaterja prenosnega sistema in/ali podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog iz tega člena.
4. Regulativni organi in Komisija poskrbijo za zaupnost poslovno občutljivih informacij.

~~5. Komisija lahko sprejme smernice, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo odstavkov 1 in 2 tega člena. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~

~~5.6~~ Če Komisija prejme obvestilo o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom ~~439~~(~~940~~) [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2]

Poglavje VI

Obratovanje distribucijskega sistema

Člen 49

Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov

Operaterji distribucijskih sistemov, ki niso del vertikalno integriranega podjetja ali so ločeni v skladu z določbami 35 [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2], sodelujejo na ravni Unije v okviru evropskega telesa za operaterje distribucijskih sistemov (v nadaljevanju: telo EU ODS), da spodbujajo dokončanje in delovanje notranjega trga električne energije ter spodbujajo optimalno upravljanje in usklajeno obratovanje distribucijskih in prenosnih sistemov. Operaterji distribucijskih sistemov, ki želijo biti udeleženi v telesu EU ODS, postanejo registrirani člani telesa.

Člen 50

Ustanovitev telesa EU ODS za električno energijo

1. Operaterji distribucijskih sistemov [urad za publikacije: *dvanajst mesecev po začetku veljavnosti*] ob administrativni podpori Agencije predložijo Komisiji in Agenciji osnutek statuta, seznam registriranih članov, osnutek poslovnika, vključno s poslovníkom za posvetovanje z ENTSO za električno energijo in drugimi zainteresiranimi stranmi ter pravili financiranja, telesa EU ODS, ki se ustanavlja.
2. V dveh mesecih po prejetju Agencija po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani, zlasti uporabnike distribucijskih sistemov, Komisiji predloži mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika.
3. Komisija v treh mesecih po prejetju mnenja Agencije poda mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika ob upoštevanju mnenja Agencije iz odstavka 2.
4. Operaterji distribucijskih sistemov v treh mesecih po prejetju pozitivnega mnenja Komisije ustanovijo telo EU ODS, sprejmejo statut in poslovnik ter ju objavijo.
5. Dokumenti iz odstavka 1 se predložijo Komisiji in Agenciji v primeru sprememb ali na njuno utemeljeno zahtevo. Agencija in Komisija mnenje izdeta v skladu s postopkom iz odstavkov 2 do 4.
6. Stroške, povezane z dejavnostmi telesa EU ODS, nosijo operaterji distribucijskih sistemov, ki so registrirani člani, in se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo le, če so razumni in sorazmerni.

Člen 51

Naloge telesa EU ODS

1. Naloge telesa EU ODS so naslednje:
 - (a) usklajeno obratovanje ter načrtovanje prenosnih in distribucijskih omrežij;
 - (b) vključitev obnovljivih virov energije, razpršene proizvodnje električne energije in drugih virov, ki so del distribucijskega omrežja, kot je shranjevanje energije;
 - (c) razvoj prilagajanja odjema;
 - (d) digitalizacija distribucijskih omrežij vključno z uvedbo pametnih omrežij in pametnih merilnih sistemov;
 - (e) upravljanje s podatki, kibernetska varnost in varstvo podatkov;
 - (f) sodelovanje pri pripravi omrežnih kodeksov v skladu s členom 55.
2. Dodatno telo EU ODS:
 - (a) sodeluje z ENTSO za električno energijo pri spremljanju izvajanja omrežnih kodeksov in smernic, ki so pomembni za obratovanje in načrtovanje distribucijskih omrežij ter usklajeno obratovanje prenosnih in distribucijskih omrežij in ki so sprejeti v skladu s to uredbo;
 - (b) sodeluje z ENTSO za električno energijo in sprejema dobre prakse usklajenega obratovanja ter načrtovanja prenosnih in distribucijskih sistemov, vključno z zadevami, kot so izmenjava podatkov med operaterji in usklajevanja razpršenih virov energije;
 - (c) opredeljuje dobre prakse na področjih, določenih v odstavku 1, in uvaja izboljšave v energijski učinkovitosti v distribucijskih omrežjih;
 - (d) sprejme letni delovni program in letno poročilo;
 - (e) deluje v popolni skladnosti s pravili o konkurenci.

Člen 52

Posvetovanja med postopkom priprave omrežnih kodeksov

1. Pri pripravi možnih kodeksov omrežij na podlagi člena 55 telo EU ODS v skladu s poslovníkom iz člena 50 v zgodnji fazi postopka opravi obsežno posvetovanje na odprt in pregleden način z vsemi ustreznimi zainteresiranimi stranmi, zlasti z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani. V posvetovanje so vključeni tudi nacionalni regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo električne energije, uporabniki sistema, vključno z odjemalci, operaterji distribucijskih sistemov, vključno z ustreznimi panožnimi združenji, tehničnimi organi in združenji zainteresiranih strani. Cilj posvetovanja je pridobiti mnenja in predloge vseh ustreznih strani v postopku odločanja.
2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi s posvetovanjem iz odstavka 1 se objavijo.

3. Telo EU ODS preuči mnenja, izražena med posvetovanji. Pred sprejetjem predlogov kodeksov omrežij iz 55 telo EU ODS navede, kako je preučilo pripombe, ki jih je prejelo med posvetovanjem. Če pripomb ni upoštevalo, to utemelji.

Člen 53

Sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov

1. Operaterji distribucijskih sistemov z operaterji prenosnih sistemov sodelujejo pri načrtovanju in obratovanju svojih omrežij. Operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov še posebej izmenjajo vse potrebne informacije in podatke o učinkovitosti proizvodnih naprav in prilagajanja odjema, dnevnem obratovanju svojih omrežij in dolgoročnem načrtovanju naložb v omrežja, in sicer z namenom zagotavljanja stroškovno učinkovitega, varnega in zanesljivega razvoja in obratovanja svojih omrežij.
2. Operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov sodelujejo, da vzpostavijo usklajen dostop do virov, kot so razpršena proizvodnja električne energije, shranjevanje energije ali prilagajanje odjema, da lahko zadovoljijo posebne potrebe distribucijskega in prenosnega sistema.

Poglavje VII

Omrežni kodeksi in smernice

Člen 54

Sprejetje omrežnih kodeksov in smernic

1. Komisija lahko ob upoštevanju pooblastil iz člena 55 in člena 57 sprejme delegirane akte. Takšni delegirani akti se lahko sprejmejo kot omrežni kodeksi na podlagi predlogov, ki jih oblikuje ENTSO za električno energijo, ali, kjer je tako odločeno s prednostnim seznamom na podlagi člena 55(2), telo EU ODS in Agencija v skladu s postopkom iz člena 55 ali kot smernice v skladu s postopkom iz člena 57.
2. Omrežni kodeksi in smernice:
 - (a) omogočijo zagotovitev minimalne ravni harmonizacije, potrebne za doseganje cilja te uredbe;
 - (b) kjer je ustrezno, upoštevajo regionalne posebnosti;
 - (c) ne prekoračijo okvirov, potrebnih za ta namen;
 - (d) ne posegajo v pravico držav članic, da oblikujejo nacionalne omrežne kodekse, ki ne vplivajo na čezmejno trgovanje.

Člen 556

Oblikovanje omrežnih kodeksov

~~61.~~ ⇒ Komisija je pooblaščen za sprejetje delegiranih aktov v skladu s členom 63 glede oblikovanja omrežnih kodeksov za naslednja področja ⇐ ~~TKodeksi omrežij iz odstavkov 1 in 2 urejajo naslednja področja, pri čemer se po potrebi upoštevajo regionalne posebnosti:~~

- (a) pravila glede varnosti in zanesljivosti omrežja, vključno s pravili o tehničnih rezervnih zmogljivostih prenosa za zanesljivo obratovanje omrežja;
- (b) pravila o priključevanju na omrežje;
- (c) pravila za dostop tretjih strani;
- (d) pravila glede izmenjave podatkov in poravnave;
- (e) pravila glede medobratovalnosti;
- (f) operativne postopke v izrednih razmerah;
- (g) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti ⇒ , vključno z omejevanjem proizvodnje in ponovnim dispečiranjem proizvodnje in odjema ⇐;
- (h) pravila glede trgovanja, povezana s tehničnim in operativnim zagotavljanjem storitev za dostop do omrežja ter z izravnavo odstopanj;
- (i) pravila glede preglednosti;
- (j) pravila glede izravnave, tudi z omrežjem povezana pravila glede rezervne električne energije;
- (k) pravila glede ~~harmoniziranih usklajenih~~ tarifnih struktur za prenos ⇒ in distribucijo ⇐, vključno z lokacijskimi signali in pravili glede nadomestil med operaterji prenosnega sistema; ~~ter~~
- (l) ~~energijskoenergetsko~~ učinkovitost ~~elektroenergetskih~~ ~~električnih~~ omrežij;

- (m) pravila za nediskriminatorno in pregledno zagotavljanje nefrekvenčnih pomožnih storitev, vključno z regulacijo stacionarne napetosti, vztrajnostjo, hitrimi injekcijami jalove moči in zmožnostjo zagona brez zunanjega vira napajanja;
- (n) prilagajanje odjema, vključno z združevanjem, shranjevanjem energije in pravili o omejevanju odjema;
- (o) pravila glede kibernetske varnosti; ter
- (p) pravila glede regionalnih operativnih centrov.

↓ 714/2009 ⇒ novo

~~4.2.~~ Komisija po posvetovanju z Agencijo, ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi ⇒ vsako tretje leto ⇐ pripravi ~~letni~~ seznam prednostnih nalog, v katerem so navedena področja iz odstavka 1 ~~člena 8(6)~~, ki jih je treba vključiti v oblikovanje ~~kodeksov omrežij~~ omrežnih kodeksov. ⇒ Če se vsebina omrežnega kodeksa neposredno nanaša na obratovanje distribucijskega sistema in je manj pomembna za prenosni sistem, lahko Komisija namesto od ENTSO za električno energijo zahteva od telesa EU ODS za električno energijo, da skliče odbor za pripravo predloga omrežnega kodeksa, ki ga predloži Agenciji. ⇐

~~2.3.~~ Komisija od Agencije zahteva, da v razumnem roku, ki ni daljši od šestih mesecev, predloži nezavezujočo okvirno smernico (okvirna smernica), v kateri so ~~v skladu s členom 8(7)~~ določena jasna in objektivna načela za pripravo ~~kodeksov omrežij~~ omrežnih kodeksov za področja iz prednostnega seznama. ⇒ Zahteva Komisije lahko vključuje pogoje, ki jih mora obravnavati okvirna smernica. ⇐ Vsaka okvirna smernica prispeva k ⇐ povezovanju trga, ⇐ nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga. Komisija lahko ta rok na utemeljeno zahtevo Agencije podaljša.

~~3.4.~~ Agencija se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o okvirni smernici na odprt in pregleden način formalno posvetuje z ENTSO za električno energijo ⇒ , telesom EU ODS ⇐ in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

↓ novo

5. Agencija Komisiji predloži nezavezujočo okvirno smernico, kadar se to od nje zahteva na podlagi odstavka 3. Agencija revidira nezavezujočo okvirno smernico in jo ponovno predloži Komisiji, kadar se to od nje zahteva na podlagi odstavka 6.

↓ 714/2009 ⇒ novo

~~4.6.~~ Če Komisija meni, da okvirna smernica ne prispeva k ⇐ povezovanju trga ⇐, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga, lahko od Agencije zahteva, da okvirno smernico v razumnem roku revidira in jo ponovno predloži Komisiji.

~~5.7.~~ Če Agencija v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavkov ~~32~~ ali ~~64~~, okvirne smernice ne predloži ali je ne predloži ponovno, zadevno okvirno smernico pripravi Komisija.

~~6.8.~~ Komisija od ENTSO za električno energijo ⇒ ali, kjer je tako določeno s prednostnim seznamom na podlagi odstavka 2, od telesa EU ODS za električno energijo ⇐ zahteva, naj v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev, Agenciji predloži ⇒ predlog ⇐ ~~kodeks omrežja~~ omrežnega kodeksa, ki je v skladu z ustrezno okvirno smernico.

~~7. Agencija pošlje ENTSO za električno energijo utemeljeno mnenje o kodeksu omrežja v treh mesecih po njegovem prejemu, v tem roku pa se Agencija lahko uradno posvetuje z ustreznimi zainteresiranimi stranmi.~~

~~8. ENTSO za električno energijo lahko kodeks omrežja spremeni v skladu z mnenjem Agencije in ga ponovno predloži Agenciji.~~

~~19.~~ ⇒ ENTSO za električno energijo, ali, kjer je tako določeno s prednostnim seznamom na podlagi odstavka 2, telo EU ODS skliče pripravljalni odbor za podporo pri oblikovanju omrežnega kodeksa. Pripravljalni odbor je sestavljen iz predstavnikov ENTSO za električno energijo, Agencije, telesa EU ODS, kjer je ustrezno, imenovanih operaterjev trgov električne energije in omejenega števila glavnih prizadetih zainteresiranih strani. ~~⇒ ENTSO za električno energijo ⇒ ali, kjer je tako določeno s prednostnim seznamom na podlagi odstavka 2, telo EU ODS ⇒ na zahtevo Komisije v skladu z odstavkom 8 s členom 6(6) oblikuje ⇒ predloge ⇒ kodekse omrežij omrežnih kodeksov za področja iz odstavka 6 tega člena odstavka 1.~~

~~9.10. Ko se~~ Agencija ⇒ revidira omrežni kodeks in zagotovi ~~⇒ prepriča~~, da je ~~kodeks omrežja~~ v skladu z ustrezno okvirno smernico ⇒ in prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci ter uspešnemu delovanju trga, revidirani omrežni kodeks pa ~~⇒ ga predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje v ⇒ šestih mesecih od datuma prejetja predloga ⇒ razumnem roku. Če Komisija navedenega kodeksa omrežja ne sprejme, navede razloge za to.~~ ⇒ V predlogu, predloženem Komisiji, Agencija upošteva mnenja vseh vpletenih strani v času priprave predloga pod vodstvom ENTSO za električno energijo ali telesa EU ODS in se formalno posvetuje z zadevnimi zainteresiranimi stranmi o različici, ki se bo predložila Komisiji. ⇐

~~10.11. Če~~ ENTSO za električno energijo ⇒ ali telo EU ODS ~~⇒ kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ ne pripravi v roku, ki ga določi Komisija v skladu z odstavkom ~~86~~, lahko Komisija od Agencije zahteva, da pripravi osnutek ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ na podlagi ustrezne okvirne smernice. Agencija se lahko med pripravo osnutka ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ v skladu s tem odstavkom še nadalje posvetuje. Agencija osnutek ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~, pripravljen na podlagi tega odstavka, predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje.

~~11.12. Komisija lahko na lastno pobudo, če~~ ENTSO za električno energijo ⇒ ali telo EU ODS ⇐ ni pripravila ~~o kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ ali če Agencija ni pripravila osnutka ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ iz odstavka ~~1140~~ tega člena ali na priporočilo Agencije po odstavku ~~109~~ tega člena sprejme enega ali več ~~kodeksov omrežja omrežnih kodeksov~~ za področja, naštetá v ~~odstavku 1 členu 8(6)~~.

~~13. Če~~ Komisija predlaga sprejetje ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ na lastno pobudo, se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o osnutku ~~kodeksa omrežja omrežnega kodeksa~~ posvetuje z Agencijo, ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi. ~~Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~

~~12.14. Ta člen ne posega v pravico Komisije, da sprejema in spreminja~~ smernice iz člena ~~5748~~. ⇒ Ne posega v možnost ENTSO za električno energijo, da razvije nezavezujoče smernice na področjih iz odstavka 1, kjer se to ne nanaša na področja, za katere velja zahteva, ki jo je na ENTSO naslovila Komisija. Te smernice se predložijo v mnenje Agenciji. ENTSO za električno energijo to mnenje ustrezno upošteva. ⇐

Člen ~~56~~7

Spremembe omrežnih kodeksov ~~omrežij~~

↓ novo

1. Komisija je pooblaščenca za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 63 v zvezi s spremembo omrežnih kodeksov po postopku iz člena 55. Spremembe lahko predlaga tudi Agencija v skladu s postopkom iz odstavkov 2 do 4 tega člena.

↓ 714/2009 (prilagojeno)

⇒ novo

~~1.2.~~ Osnutek sprememb omrežnih kodeksov ~~omrežij~~, sprejetih v skladu s členom ~~55~~ 6, lahko Agenciji predlagajo osebe, pri katerih obstaja verjetnost interesa za zadevni omrežni kodeks ~~omrežja~~, vključno z ENTSO za električno energijo, ⇒ subjektom EU DSO, ⇐ operaterji prenosnih sistemov, uporabniki omrežja in odjemalci. Agencija lahko predlaga spremembe tudi na lastno pobudo.

~~2.3.~~ ~~Agencija se posvetuje z vsemi zainteresiranimi stranmi v skladu s členom 10 Uredbe (ES) št. 713/2009. Po končanem postopku lahko~~ Agencija lahko Komisiji predloži utemeljene predloge sprememb s pojasnilom o tem, kako so ti predlogi skladni s cilji omrežnih kodeksov ~~omrežij~~ iz člena ~~6~~ 55(2) te uredbe. ⇒ Kadar Agencija meni, da je predlog spremembe dopusten, in glede sprememb na lastno pobudo ⇐ ☒ se posvetuje z vsemi zainteresiranimi stranmi v skladu s členom 15 [prenovljena Uredba (ES) št. 713/2009, kot je predlagana v COM(2016) 863/2]. ☒

~~3.4.~~ Komisija je pooblaščenca, da ~~lahko~~ ob upoštevanju predlogov Agencije sprejme spremembe omrežnih kodeksov ~~omrežij~~, sprejetih, ki so bili v skladu s členom ~~55~~ sprejeti ~~6~~. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo ⇒ kot delegirani akti ⇐ v skladu s členom 63. ~~z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~

~~4.5.~~ Obravnava predlogov sprememb v skladu s postopkom iz člena ~~63~~ ~~23(2)~~ je omejena na obravnavo vidikov v zvezi s predlaganimi spremembami. Te predlagane spremembe ne posegajo v druge spremembe, ki jih lahko predlaga Komisija.

Člen ~~57~~48

Smernice

↓ novo

1. Komisija lahko sprejme zavezujoče smernice na področjih, navedenih v nadaljevanju.
2. Komisija lahko sprejme delegirani akt kot smernice na področjih, kjer se tovrstni akti lahko oblikujejo v okviru postopka za omrežni kodeks v skladu s členom 55(1).

~~1.3.~~ ⇒ Sprejmejo se lahko ~~⇐~~ ~~Smernice~~ glede mehanizmov medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov ~~po potrebi~~. ~~V~~ skladu z načeli iz členov ~~4613~~ in ~~1614~~ določajo naslednje:

- (a) podrobnosti postopka za določanje, kateri operaterji prenosnih sistemov morajo plačati nadomestilo za čezmejne pretoke, tudi kar zadeva razdelitev med operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih se čezmejni pretoki začnejo, in sistemov, v katerih ~~se~~ ti pretoki ~~poniknejo~~~~končajo~~, v skladu s členom ~~4613~~(2);
- (b) podrobnosti postopka plačil, vključno z določitvijo prvega roka, za katerega se nadomestilo izplača, v skladu z drugim pododstavkom člena ~~4613~~(3);
- (c) podrobnosti metodologij za ugotavljanje prevajanja čezmejnih pretokov, za katere se izplača nadomestilo po členu ~~4613~~, v smislu količine in vrste pretoka, in določitev obsega teh tokov, kot izvirajo in/ali poniknejo v prenosnih sistemih posameznih držav članic, v skladu s členom ~~4613~~(5);
- (d) podrobnosti metodologije za določanje stroškov in koristi, nastalih zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, v skladu s členom ~~4613~~(6);
- (e) podrobnosti obravnave v okviru mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov za pretoke električne energije, ki izvirajo ali poniknejo v državah zunaj Evropskega gospodarskega prostora; ter
- (f) vključevanje nacionalnih sistemov, ki so med seboj povezani z daljnovodi za enosmerni tok, v skladu s členom ~~4613~~.

~~2.4.~~ Smernice lahko opredelijo tudi ustrezna pravila ~~za postopno usklajitev temeljnih načel za določanje~~ ⇒ v zvezi s ~~⇐~~ cenami za proizvajalce ⇒ , shranjevanje energije ⇐ in odjemalce (obremenitev) po nacionalnih ⇒ prenosnih in distribucijskih ⇐ tarifnih sistemih ⇒ ter povezovalnih režimih ⇐, vključno z vplivom mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov na nacionalni sistem omrežnin in vzpostavitev ustreznih in učinkovitih lokacijskih signalov, v skladu z načeli iz člena ~~1614~~.

Smernice ⇒ lahko ⇐ omogočijo vzpostavitev ustreznih in učinkovitih usklajenih lokacijskih signalov na ravni ~~☒~~ Unije ~~☒~~ Skupnosti.

Nobeno takšno usklajevanje ne preprečuje državam članicam uporabe mehanizmov, s katerimi zagotovijo, da je omrežnina za odjemalce (obremenitev) primerljiva na njihovem celotnem ozemlju.

~~3.5.~~ Smernice za zagotavljanje minimalne ravni usklajenosti, potrebne za doseganje cilja te uredbe, ⇒ lahko ⇐ po potrebi določajo tudi:

- ~~(a) — podrobnosti v zvezi z zagotavljanjem informacij v skladu z načeli iz člena 15;~~
- ~~(a)~~ podrobnosti pravil trgovanja z električno energijo;
- ~~(b)~~ podrobnosti pravil spodbujanja naložb za zmogljivosti povezovalnih daljnovidov, vključno z lokacijskimi signali;
- ~~(b) — podrobnosti o področjih iz člena 8(6).~~

~~V ta namen se Komisija posvetuje z Agencijo in ENTSO za električno energijo.~~

~~4. Smernice za upravljanje in dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti povezav med nacionalnimi sistemi so določene v Prilogi I.~~

↓ 347/2013 (prilagojeno)

~~4a.6. Komisija lahko sprejme smernice glede izvajanja operativnega usklajevanja med upravljavci prenosnih sistemov na ravni Unije. Navedene smernice so skladne s kodeksi omrežij z omrežnimi kodeksi iz člena 556 te uredbe in temeljijo na njih, ter na sprejetih določitvah ter mnenju Agencije iz člena 27(1)(g)8(3)(a) te uredbe. Komisija pri sprejemanju teh smernic upošteva različne regionalne in nacionalne operativne zahteve.~~

Navedene smernice se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena ~~23(3)~~ 62(2).

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

~~75. Komisija lahko sprejme smernice o zadevah iz odstavkov 1, 2 in 3 tega člena. Smernice iz odstavka 4 tega člena lahko spremeni v skladu z načeli iz členov 15 in 16, zlasti tako, da vanje vključi podrobne smernice o vseh v praksi uporabljenih metodologijah za dodeljevanje zmogljivosti in zagotovi, da se mehanizmi za upravljanje prezasedenosti razvijajo na način, ki je združljiv s cilji notranjega trga. Kadar je primerno, se pri takšnem spreminjanju smernic določijo tudi skupna pravila o minimalnih varnostnih in obratovalnih standardih za uporabo in obratovanje omrežij, kot je določeno v členu 15(2). Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~

Pri sprejemanju ali spreminjanju smernic se Komisija ⇒ posvetuje z Agencijo, ENTSO za električno energijo in drugimi zainteresiranimi stranmi, kadar je ustrezno. ⇐

~~(a) zagotovi, da smernice izpolnjujejo minimalno stopnjo usklajenosti, ki je potrebna za doseganje ciljev te uredbe, in da ne prekoračijo okvirov, potrebnih za ta namen; ter~~

~~(b) navede način ukrepanja za zagotavljanje skladnosti pravil, uporabljenih v tretjih državah, ki so del elektroenergetskega sistema Skupnosti, z zadevnimi smernicami.~~

~~Ko Komisija prvič sprejme smernice v skladu s tem členom, zagotovi, da so v enem osnutku ukrepa vsebovane vsaj točke iz točk (a) in (d) odstavka 1 ter odstavka 2.~~

Člen ~~58~~21

Pravica držav članic do podrobnejših ukrepov

Ta uredba ne posega v pravice držav članic, da vzdržujejo ali uvedejo ukrepe, ki vsebujejo podrobnejše določbe kakor ukrepi iz te uredbe, ~~in~~ smernice iz člena ~~5748~~ ⇒ ali omrežnih kodeksov iz člena 55, če navedeni ukrepi ne ogrožajo učinkovitosti zakonodaje Unije ⇐.

Poglavje VIII:

⊠ Končne določbe ⊠

Člen ~~59~~⁴⁷

Novi povezovalni daljnovodi

1. ~~Regulativni organi lahko n~~Na zahtevo za nove povezovalne daljnovode za enosmerni tok ~~se lahko za omejeno obdobje odobri~~ izvzetje iz določb člena 17(2)~~16(6)~~ te uredbe in členov ~~69, 4332 in~~ ter členov ~~5937(6) in 60(1)(40)~~ [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2]~~Direktive 2009/72/ES~~ pod naslednjimi pogoji:
 - (a) naložba mora povečevati konkurenco na področju oskrbe z električno energijo;
 - (b) stopnja tveganja naložbe je taka, da naložba ne bo izvedena, razen če se odobri izvzetje;
 - (c) povezovalni daljnovod mora biti v lasti fizične ali pravne osebe, ki je vsaj po svoji pravni obliki ločena od operaterjev sistemov, v katerih se bo gradil ta povezovalni daljnovod;
 - (d) stroški se pobirajo od uporabnikov tega povezovalnega daljnovoda;
 - (e) da se od delnega odprtja trga iz člena 19 Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta ~~z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo~~⁴³ noben del kapitalskih ali operativnih stroškov poslovanja povezovalnega daljnovoda ni povrnil iz naslova katerega koli elementa ~~stroškov~~ za uporabo prenosnih ali distribucijskih sistemov, ki jih povezuje povezovalni daljnovod; ter
 - (f) izvzetje ne škoduje konkurenci ali učinkovitemu delovanju notranjega trga z električno energijo~~o~~, ali učinkovitemu delovanju reguliranega sistema, s katerim je povezan povezovalni daljnovod.
2. Odstavek 1 se v izrednih primerih uporablja tudi za povezovalne daljnovode za izmenični tok, če so stroški in tveganje zadevne naložbe posebno visoki v primerjavi z običajnimi stroški in tveganjem, ki nastanejo ob povezovanju dveh sosednjih nacionalnih prenosnih sistemov s povezovalnim daljnovodom za izmenični tok.
3. Odstavek 1 se uporablja tudi za pomembna povečanja zmogljivosti na obstoječih povezovalnih daljnovodih.
4. Regulativni organi zadevnih držav članic za vsak primer posebej sprejmejo odločitev o izvzetju iz odstavkov 1, 2 in 3. Izvzetje lahko zajema vse ali del zmogljivosti novega povezovalnega daljnovoda ali obstoječega povezovalnega daljnovoda z znatno povečano zmogljivostjo.

Agencija lahko poda mnenje zadevnim regulativnim organom, ki je lahko podlaga za njihovo odločitev, v dveh mesecih od dne, ko je zahtevo za izvzetje prejel še zadnji od teh regulativnih organov.

⁴³ Direktiva 96/ 92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo (UL L 27, 30.1.1997, str. 20).

Pri odločanju za odobritev izvzetja se za vsak primer posebej upošteva potreba po postavitvi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do povezovalnega daljnovoda. Pri določanju teh pogojev je treba predvsem upoštevati dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, časovni okvir projekta in stanje v državi.

Pred odobritvijo izvzetja regulativni organi zadevnih držav članic določijo pravila in mehanizme za upravljanje in dodeljevanje zmogljivosti. Pravila za upravljanje prezasedenosti vključujejo obveznost, da se neuporabljene zmogljivosti ponudijo na trgu, uporabniki naprav pa so upravičeni do trgovanja s pridobljenimi zmogljivostmi na sekundarnem trgu. Pri ocenjevanju meril iz odstavka 1(a), (b) in (f) ~~tega člena~~ se upoštevajo rezultati postopka dodeljevanja zmogljivosti.

Če se vsi zadevni regulativni organi v šestih mesecih dogovorijo glede odločitve o izvzetju, o tem obvestijo Agencijo.

Odločitev o izvzetju, vključno z vsemi pogoji iz drugega pododstavka tega odstavka, je ustrezno utemeljena in objavljena.

5. Odločitev iz odstavka 4 sprejme Agencija:

- (a) če se vsi zadevni regulativni organi niso mogli sporazumeti v šestih mesecih od datuma, ko je bila zahteva za izvzetje nazadnje podana pri zadnjem od teh regulativnih organov, ali
- (b) kadar je podana skupna zahteva zadevnih regulativnih organov.

Preden sprejme odločitev, se Agencija posvetuje z zadevnimi regulativnimi organi in vlagatelji.

6. Ne glede na odstavka 4 in 5 države članice lahko določijo, da mora regulativni organ ali Agencija, odvisno od primera, za uradno odločitev ustreznemu pristojnemu organu države članice predložiti svoje mnenje o zahtevi za izvzetje. To mnenje se objavi skupaj z odločitvijo.

7. Regulativni organi ob prejetju brez odlašanja posredujejo izvod vseh zahtev za izvzetje v vednost Agenciji in Komisiji. Zadevni regulativni organi ali Agencija (organi obveščanja) Komisijo nemudoma seznani z odločitvijo in ji dajo na voljo vse ustrezne informacije v zvezi s to ~~odločitvijo~~ odločitvijo. Te informacije se lahko predložijo Komisiji v zbirni obliki, ki Komisiji omogoča sprejetje utemeljene odločitve. Informacije zlasti vsebujejo:

- (a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je bilo odobreno ali zavrnjeno izvzetje, vključno s finančnimi informacijami, ki ~~utemeljujejo~~ upravičujejo potrebo po izvzetju;
- (b) opravljene analize o vplivu odobritve izvzetja na konkurenco in na učinkovito delovanje notranjega trga ~~električne energije~~ električno energije;
- (c) razloge za obdobje in delež celotne zmogljivosti zadevnega povezovalnega daljnovoda, za katerega se izvzetje odobri; ter
- (d) izid posvetovanja z zadevnimi regulativnimi organi.

8. V roku $\Rightarrow$ 50 delovnih dni $\Leftarrow$ ~~dveh mesecev~~ od dne po prejetju obvestila iz odstavka 7 lahko Komisija sprejme odločitev, na podlagi katere od organov obveščanja zahteva, da spremenijo ali preklicajo odločitev o odobritvi izvzetja. Ta rok ~~dveh mesecev~~ $\Rightarrow$ 50 delovnih dni $\Leftarrow$ se lahko podaljša za $\Rightarrow$ dodatnih 50 delovnih dni $\Leftarrow$

~~dodatna dva meseca~~, če Komisija zahteva dodatne informacije. To dodatno obdobje ~~Ta dodatni dvomesečni rok se začne teči~~ dan po prejemu vseh informacij. Začetno obdobje ~~Začetni dvomesečni rok~~ se lahko tudi podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja.

Če zahtevane informacije niso predložene v roku, določenem v zahtevku, se šteje, da je obvestilo preklicano, razen če se pred iztekom tega roka ta podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja ali če organi obveščanja z ustrežno utemeljeno izjavo Komisijo obvestijo, da je po njihovem mnenju obvestilo popolno.

Organi obveščanja ravnajo v skladu z odločitvijo Komisije o spremembi ali preklicu odločitve o izvzetju v roku enega meseca in o tem obvestijo Komisijo.

Komisija poskrbi za zaupnost poslovno ~~komercialno~~ občutljivih informacij.

~~Veljavnost odločitve o izvzetju~~ Odobritev izvzetja s strani Komisije ~~se izteče~~ preneha veljati dve leti po dnevu sprejetja, če se do takrat izgradnja povezovalnega daljnovoda še ni začela, in pet let po dnevu sprejetja, če povezovalni daljnovod do takrat še ni začel obratovati, razen če Komisija ⇨ na podlagi utemeljene zahteve organov obveščanja ⇨ odloči, da je do zamude prišlo zaradi velikih ovir, na katere oseba, ki ji je bilo izvzetje odobreno, ni mogla vplivati.

⇩ novo

9. Če se regulativni organi zadevnih držav članic odločijo spremeniti odločitev iz odstavka 1, Komisijo nemudoma seznani s to odločitvijo in ji dajo na voljo vse ustrezne informacije v zvezi s to odločitvijo. Odstavki 1 do 8 se uporabljajo za to sporočeno odločitev ob upoštevanju posebnosti obstoječega izvzetja.
10. Komisija lahko na zahtevo ali na lastno pobudo ponovno začne postopke:
 - (a) če je, ob ustreznem upoštevanju legitimnih pričakovanj strank in ekonomskega ravnovesja, doseženega s prvotno odločitvijo o izvzetju, prišlo do pomembnih sprememb katerega koli od dejstev, na katerem temelji odločitev;
 - (b) če zadevna podjetja ravnajo v nasprotju z zavezami; ali
 - (c) če je odločitev temeljila na nepopolnih, netočnih ali zavajajočih podatkih, ki so jih priskrbele stranke.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇨ novo

~~11.9. Komisija ☒ je pooblaščen za sprejemanje ☒ lahko sprejme smernice~~ ⇨ delegiranih aktov v skladu s členom 63 v zvezi s sprejetjem smernic ⇨ za uporabo pogojev iz odstavka 1 tega člena ter za določitev postopka ~~določi postopek~~ za uporabo odstavkov 4, 7, ~~in~~ 8 ⇨ , 9 in 10 ⇨ tega člena. ~~Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju ne bistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejemajo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).~~

~~Člen 19~~

Regulativni organi

~~Regulativni organi pri izvajanju svojih nalog zagotovijo skladnost s to uredbo in smernicami, sprejetimi v skladu s členom 18. Pri izpolnjevanju ciljev te uredbe regulativni organi sodelujejo med seboj, s Komisijo in z Agencijo v skladu s poglavjem IX Direktive 2009/72/ES.~~

Člen 6020

Zagotavljanje informacij in zaupnost

1. Države članice in regulativni organi na zahtevo Komisije ~~te~~ predložijo vse potrebne informacije za namene $\Rightarrow$ izvrševanja določb te uredbe $\Leftarrow$ ~~člena 13(4) in člena 18.~~

~~Regulativni organi predvsem za namene člena 13(4) in (6) redno dajejo na voljo informacije o dejanskih stroških operaterjev nacionalnih prenosnih sistemov ter vse ustrezne informacije v zvezi s fizičnimi pretoki v omrežjih operaterjev prenosnih sistemov, in s stroški omrežij.~~

Komisija določi razumen rok, v katerem morajo biti informacije predložene, ob upoštevanju kompleksnosti zahtevanih informacij in nujnosti potrebe po informacijah.

2. Če zadevna država članica ali regulativni organ informacij iz odstavka 1 ne zagotovi v roku iz odstavka 1 ~~tega člena~~, lahko Komisija vse informacije, potrebne za namene $\Rightarrow$ izvrševanja določb te uredbe $\Leftarrow$ ~~člena 13(4) in člena 18~~, zahteva neposredno od zadevnih podjetij.

Če Komisija pošlje zahtevo za predložitev informacij podjetju, mora obenem posredovati izvod te zahteve regulativnim organom države članice, na katere ozemlju je sedež podjetja.

3. V svoji zahtevi za informacije iz odstavka 1 Komisija navede pravno podlago zahteve, rok za predložitev informacij, namen zahteve ter kazni iz člena ~~6122~~(2) za posredovanje napačnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij. Komisija ob upoštevanju kompleksnosti zahtevanih informacij in nujnosti potrebe po informacijah določi razumen rok.
4. Zahtevane informacije predložijo lastniki podjetja ali njihovi zastopniki ali, v primeru pravnih oseb, osebe, ki so pooblaščen za zastopanje bodisi zakonsko bodisi na podlagi ustanovitvenega akta. Kadar ustrezno pooblaščen odvjetniki predložijo informacije v imenu svojih strank, stranka ostane v celoti odgovorna, če so predložene informacije nepopolne, napačne ali zavajajoče.
5. Če podjetje zahtevanih informacij ne predloži v roku, ki ga določi Komisija, ali predloži nepopolne informacije, Komisija lahko s sklepom z odločbo zahteva informacije, ki jih je treba predložiti. Navedeni sklep ~~Navedena odločba~~ podrobno opredeli informacije, ki jih je treba predložiti, in določi rok za njihovo predložitev. Sklep ~~Odločba~~ navaja kazni, predpisane v členu ~~6122~~(2). Opozori tudi na pravico, da sklep ~~odločbo~~ pregleda Sodišče $\boxtimes$ Evropske unije $\boxtimes$ ~~Evropskih skupnosti~~.

Komisija izvod svojega sklepa ~~svoje odločbe~~ obenem pošlje regulativnim organom države članice, na katere ozemlju se nahaja kraj stalnega bivališča zadevne osebe ali sedež zadevnega podjetja.

6. Informacije iz odstavkov 1 in 2 se uporabijo le za namene $\Rightarrow$ izvrševanja določb te uredbe $\Leftarrow$ ~~člena 13(4) in člena 18.~~

Komisija ne sme razkriti ~~tistih~~ informacij ~~, pridobljenih v skladu s to uredbo~~, ki so zajete v obveznost varovanja poslovne skrivnosti, ~~pridobljenih v skladu s to uredbo.~~

Člen ~~61~~²²

Kazni

1. Brez poseganja v določbe odstavka 2 lahko države članice predpišejo pravila o kaznih za kršitve določb te uredbe $\Rightarrow$, omrežnih kodeksov, sprejetih v skladu s členom 55, ter smernic, sprejetih v skladu s členom 57, $\Leftarrow$ in sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo izvajanje teh določb. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. ~~Države članice določbe, ki ustrezajo določbam Uredbe (ES) št. 1228/2003, sporočijo Komisiji do 1. julija 2004 in jo nemudoma obvestijo o vsaki kasnejši spremembi teh določb. O določbah, ki ne ustrezajo določbam Uredbe (ES) št. 1228/2003 Komisijo obvestijo do 3. marca 2011 in jo nemudoma obvestijo o vsaki kasnejši spremembi teh določb.~~
2. Komisija lahko s sklepom ~~z odločbo~~ naloži podjetjem denarne kazni, ki ne presegajo 1 % skupnega prometa v preteklem poslovnem letu, če ta podjetja namerno ali iz malomarnosti predložijo napačne, nepopolne ali zavajajoče informacije v odgovor na zahtevo, podano v skladu s členom ~~6020~~(3), ali ne predložijo informacij v roku, določenem v sklepu ~~odločbi~~ skladno s prvim pododstavkom člena ~~6020~~(5). Pri določanju višine denarne kazni Komisija upošteva resnost neupoštevanja zahtev iz prvega pododstavka.
3. ~~Predpisane~~ Predvidene kazni iz odstavka 1 in sklepi, ~~sprejeti~~ ~~odločbe~~, ~~sprejete~~ po odstavku 2, ne smejo biti kazenske narave.

↓ 714/2009

Člen ~~62~~²³

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom ~~6846~~ Direktive 2009/72/ES [prenovitev Direktive 2009/72/ES, kot je predlagana s COM(2016) 864/2].
- ~~2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1) do (4) in člen 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.~~

↓ 347/2013

~~23. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabi člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴ z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije.~~

↓ 714/2009

~~Člen 24~~

~~Poročilo Komisije~~

~~Komisija spremlja izvajanje te uredbe. V svojem poročilu v skladu s členom 47(6) Direktive 2009/72/ES Komisija prav tako poroča o izkušnjah, pridobljenih z uporabo te uredbe. Poročilo predvsem navaja, v kakšni meri je bila ta uredba uspešna pri zagotavljanju nediskriminatornih in stroške odražajočih pogojev za dostop do omrežij za čezmejne izmenjave električne energije, da bi odjemalcem na dobro delujočem notranjem trgu z električno energijo omogočila večjo izbiro in dolgoročno zanesljivost oskrbe, ter v kakšni meri so vzpostavljeni učinkoviti lokacijski signali. Poročilu so po potrebi priloženi ustrezni predlogi in/ali priporočila.~~

↓ novo

Člen 63

Podelitev pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz členov 31(3), 46(4), 55(1), 56(1) in (4) ter (59)¹¹ se Komisiji podeli za nedoločen čas od [Urad za publikacije: *vstaviti datum začetka veljavnosti te uredbe*].
3. Pooblastilo iz členov 31(3), 46(4), 55(1), 56 (1) in (4) ter 59(11) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnega delegiranega akta.
4. Pred sprejetjem delegiranega akta se Komisija posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenuje vsaka država članica v skladu z načeli iz Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016.

⁴⁴ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet v skladu s členi 31(3), 46(4), 55(1), 56(1) in (4) ter 59(11), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če sta pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestila Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

↓ 714/2009 (prilagojeno)
⇒ novo

Člen ~~64~~²⁵

Razveljavitev

Uredba (ES) št. ~~714/2009~~ ^{714/2009} ~~1228/2003~~ se razveljavi ~~z učinkom od 3. marca 2011.~~
Sklicevanja na razveljavljeno uredbo se štejejo kot sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo v Prilogi II.

↓ 714/2009 (prilagojeno)

Člen ~~65~~²⁶

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od ~~3. marca 2011~~ ^{1. januarja 2020}.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik